

12 Finansinspektionens möjligheter att ingripa m.m.

12.1 Tillsyn

Det åligger Finansinspektionen att utöva tillsynen över ett svenskt fondbolag, även när det etablerar en filial eller tillhandahåller tjänster i ett annat land inom EES. Denna tillsyn skall dock inte påverka vad tillsynsmyndigheten i värdlandet är skyldig att göra enligt UCITS-direktivet (artikel 5d.2).

Det kan särskilt påpekas att Finansinspektionen har tillsynsansvar över både de sundhetsregler och de uppföranderegler som gäller för fondbolag. Enligt investeringstjänstedirektivet (93/22/EEG) har tillsynsmyndigheten i hemlandet tillsynsansvaret över att ett värdepappersbolag följer sundhetsreglerna, medan ansvaret för tillsynen över uppförandereglerna åvilar de behöriga myndigheterna i värdlandet. Detta hör ihop med möjligheten för myndigheterna i värdlandet att meddela ytterligare uppföranderegler. Någon sådan motsvarande möjlighet finns dock inte enligt UCITS-direktivet.

12.2 Ingripanden mot fondbolag

Finansinspektionen skall i sin tillsyn bevaka att fondbolagen under verksamhetens gång alltid uppfyller kraven för tillstånd (jfr artikel 5d.1 i UCITS-direktivet). Frågan blir då på vilket sätt inspektionen kan ingripa mot fondbolag som t.ex. överträtt lagens bestämmelser eller på annat sätt visat sig vara olämpligt att driva verksamheten. I dag kan inspektionen antingen återkalla ett tillstånd eller meddela varning (43 § lagen om värdepappersfonder). Dessa ingripandemöjligheter kan kritiseras för att vara för kategoriska. I och med de nya reglerna i UCITS-direktivet harmoniseras möjligheterna att återkalla ett tillstånd i viss utsträckning. I övrigt anger UCITS-direktivet en miniminivå för regleringen.

Finansinspektionen – och i viss mån förvaringsinstituten – har det primära ansvaret att agera mot fondbolag som på något sätt avviker från vad som gäller i lagen eller enligt fondbestämmelserna. Fondandelsägarna kan dock också själva väcka talan mot fondbolaget.

12.2.1 Återkallelse av tillstånd m.m.

Regeringens förslag: Tillstånd som har lämnats ett svenskt fondbolag skall återkallas av Finansinspektionen om:

1. fondbolaget inte inom ett år från beviljande av tillstånd har börjat driva sådan verksamhet som tillståndet avser,
2. fondbolaget har förklarat sig avstå från tillståndet,
3. fondbolaget under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit sådan verksamhet tillståndet avser,
4. fondbolaget fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt,

5. fondbolaget inte längre uppfyller förutsättningarna för tillstånd, eller
6. fondbolaget genom att överträda en bestämmelse i lagen om investeringsfonder eller någon annan författning som reglerar dess verksamhet, föreskrift som meddelats med stöd av sådan författning, fondbestämmelserna eller bolagsordningen eller på annat sätt visat sig olämpligt att driva sådan verksamhet som tillståndet avser.

Om det är tillräckligt får Finansinspektionen i stället för att återkalla ett tillstånd meddela varning om grunden för återkallelse är någon av dem som anges i punkterna 1, 3 eller 6. Varning skall användas om det inte krävs en mer ingripande åtgärd.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: OM AB anser att det vid utformningen av sanktionsbestämmelserna är av vikt att dessa görs enhetliga i samtliga näringsrättsliga lagstiftningar på det finansiella området. Utredningen borde enligt OM AB närmare ha beaktat de förslag som lagts fram i promemorian Reformerade bank- och finansieringsrörelse regler (Ds 2002:5). OM AB anser vidare att varning normalt är en sanktion som används när förutsättningar för återkallelse av tillstånd i och för sig föreligger men varning i det enskilda fallet framstår som tillräcklig. OM AB menar att varning inte är en sanktion som skall tillämpas i ringa fall av överträdelse. Övriga remissinstanser tillstyrker förslaget eller lämnar det utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: I lagen om värdepappersfonder anges att Finansinspektionen skall återkalla ett tillstånd att driva fondverksamhet i vissa fall. Detta kan ske om fondbolaget har förlorat en tredjedel av sitt aktiekapital och bristen inte täcks inom tre månader efter det att den blev känd eller om fondbolaget genom att överträda lagen om värdepappersfonder eller på annat sätt visat sig vara olämpligt att utöva fondverksamhet.

Förutsättningarna för återkallelse av tillstånd ändras genom de nya reglerna i artikel 5a.5 i UCITS-direktivet. Enligt direktivet får de behöriga myndigheterna återkalla ett tillstånd i vissa särskilt angivna fall. Det är fråga om passivitet, otillbörligt agerande eller ändrade förutsättningar. Utöver dessa fall får återkallelse endast ske med stöd av bestämmelser i nationell lag (jfr prop. 1994/95:50 s. 113). Reglerna i direktivet utgör inte något hinder mot strängare nationella bestämmelser. OM AB har påtalat vikten av att sanktionsbestämmelserna utformas så att de blir enhetliga i samtliga näringsrättsliga lagstiftningar på det finansiella området och har särskilt hänvisat till de förslag som lagts fram i promemorian Reformerade bank- och finansieringsrörelse regler (Ds 2002:5). I promemorian görs en översyn av de ingripandemöjligheter som finns mot banker och kreditmarknadsföretag. Finansinspektionen föreslås bl.a. få fler medel till sitt förfogande vid ingripanden. Förslagen i promemorian överensstämmer i huvudsak med dem i förslaget till ny lag om bank- och finansieringsrörelse som regeringen har lämnat i prop. 2002/03:139 Reformerade regler för bank- och finansieringsrörelse. Det finns skäl som talar för att sanktionsbestämmelserna bör ges en enhetlig utformning. Det kan därför finnas anledning att genomföra en allmän översyn av sanktionsbestämmelserna på det finansiella området. I avvaktan på en sådan allmän översyn måste ändå de nya reglerna i UCITS-direktivet genomföras.

Finansinspektionen skall återkalla ett tillstånd om fondbolaget inte utnyttjar tillståndet inom tolv månader, om fondbolaget uttryckligen avstår från tillståndet eller om fondbolaget i mer än sex månader har upphört med den verksamhet som omfattas av tillståndet. Enligt UCITS-direktivet finns det en möjlighet för medlemsstaterna att i lag ange att tillståndet förfaller i stället för ett uttryckligt krav på återkallelse. Det kan dock tänkas finnas fall där fondbolaget och inspektionen är oense i frågan om tillståndet har förfallit eller inte och fondbolaget driver sin verksamhet vidare utan behörighet. Vi anser därför att tillståndet bör återkallas genom ett uttryckligt beslut.

Återkallelse av tillståndet skall också ske om fondbolaget har fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt. Detsamma gäller om fondbolaget allvarligt och systematiskt har brutit mot de bestämmelser som har antagits i enlighet med UCITS-direktivet.

Finansinspektionen skall även återkalla ett tillstånd om fondbolaget inte längre uppfyller de villkor på vilka tillståndet har lämnats. Det kan t.ex. vara fråga om kapitalkraven, kraven på bolagets ledning och organisation, sundhets- och uppföranderegler m.m.

Det finns dock i artikel 5d.1 en särskild regel som tar sikte på de fall då ett fondbolags egna medel understiger de nivåer som fordras. Det kan nämligen vara en alltför ingripande åtgärd att i sådana fall återkalla tillståndet. I sådana fall får Finansinspektionen i stället förelägga fondbolaget att vidta rättelse.

Enligt UCITS-direktivet får de behöriga myndigheterna bevilja fondbolaget en begränsad tidsperiod, under vilken bolaget kan rätta till situationen eller upphöra med sin verksamhet. Vad som menas med begränsad tidsperiod framgår dock inte. I annan finansiell lagstiftning ges i motsvarande situation en frist på tre månader (se t.ex. 7 kap. 16 § första stycket 6 bankrörelselagen, 6 kap. 9 § tredje stycket lagen om värdepappersrörelse samt 5 kap. 17 § första stycket 4 lagen om finansieringsverksamhet). Vi finner det lämpligt att tillämpa en lika lång frist för fondbolag.

Finansinspektionen skall ge fondbolaget möjlighet till rättelse om omständigheterna motiverar detta. Om inspektionen däremot gör den bedömningen att fondbolaget är på obestånd eller i övrigt inte kan förväntas vidta rättelse, bör således ytterligare anstånd inte medges. Då torde en återkallelse av tillståndet vara det som återstår.

Om ledningen i ett fondbolag inte uppfyller de krav som ställs i lagen om investeringsfonder bör tillståndet – på samma sätt som gäller enligt annan finansiell lagstiftning – få återkallas på denna grund endast om Finansinspektionen först beslutat att anmärka på att personen ingår i bolagets ledning och han eller hon, sedan en av inspektionen bestämd tid av högst tre månader gått, fortfarande finns kvar i ledningen.

En särskild fråga som förtjänar ytterligare överväganden är om ett tillstånd skall kunna återkallas om fondbolaget har kommit att ingå i en svåröverskådlig företagsgrupp (se ovan i avsnitt 7.5). En förutsättning för tillstånd är nämligen att Finansinspektionen kan bedriva en effektiv tillsyn över fondbolaget. Om fondbolaget ingår i en svåröverskådlig företagsgrupp kan tillsynen komma att äventyras. Det kan dock ifrågasättas om detta är ett villkor för tillståndet som skall belasta fondbolaget. Det

kan möjligtvis uppstå en situation där en konkurrent lyckas få ett sådant ägarinflytande att det uppstår en nära förbindelse. Syftet skulle kunna vara att försvåra tillsynen för att på så sätt bli av med en konkurrent. I sådant fall står emellertid den konkurrenten troligtvis redan under tillsyn och inspektionen kan därvid komma att nödgas vidta andra åtgärder mot denne. Samtidigt är behovet av en effektiv tillsyn en nödvändig komponent i konsumentskyddet. Dessa omständigheter talar således för en tolkning som möjliggör en återkallelse för det fall ett fondbolag, även utan egen förskyllan, hamnar i en svåröverskådlig företagsgrupp.

Utredningen har föreslagit att inspektionen även skall kunna återkalla ett tillstånd om ett fondbolag allvarligt eller systematiskt har brutit mot lagen om investeringsfonder. Det kan emellertid finnas grund för att återkalla bolagets tillstånd även vid överträdelser av andra bestämmelser som reglerar fondbolagets verksamhet än de i lagen om investeringsfonder. Fondbolaget kan ha överträtt en bestämmelse i t.ex. någon annan författning som reglerar dess verksamhet, mot föreskrift som meddelas med stöd av sådan författning, mot fondbestämmelserna eller mot bolagsordningen. Vi anser därför att Finansinspektionen skall återkalla ett fondbolags tillstånd också när ett fondbolag har överträtt en bestämmelse av nyss nämnt slag, om bolaget därigenom får anses ha visat sig olämpligt att driva sådan verksamhet som tillståndet avser. En så ingripande åtgärd som att återkalla ett tillstånd får självklart inte ske utan starka skäl.

I likhet med vad som gäller i fråga om värdepappersbolag bör tillståndet återkallas för ett fondbolag som har tillstånd att förvalta någon annans finansiella instrument om bolaget inte fullgjort sina skyldigheter enligt lagen (1999:158) om investerarskydd, och inte vidtagit rättelse inom ett år efter det att inspektionen har förelagt bolaget att fullgöra sina skyldigheter med förklaring att dess tillstånd annars kan komma att återkallas.

Som i dag bör det finnas en möjlighet för Finansinspektionen att i vissa fall meddela varning. Varning bör vara ett alternativ till återkallelse av tillståndet. Som OM AB angett bör varning kunna tillgripas när en överträdelse är sådan att den i och för sig utgör grund för återkallelse, men varning i det särskilda fallet framstår som en tillräcklig åtgärd. Omständigheter som kan göra att varning framstår som tillräcklig kan vara att det finns befogad anledning att anta att fondbolaget inte kommer att upprepa överträdelserna samt att det finns starka skäl som talar för att bolaget framdeles kommer att följa bestämmelserna i lagen om investeringsfonder och de övriga regler som gäller för verksamheten. Vid allvarliga eller systematiska överträdelser av lagen eller någon annan författning som reglerar verksamheten bör normalt inte annat än återkallelse av tillståndet komma i fråga. Någon möjlighet att meddela varning bör inte finnas om grunden för återkallelse är att fondbolaget förklarat sig avstå från tillståndet, fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt, eller inte längre uppfyller förutsättningarna för tillstånd.

Regeringens förslag: Om ett fondbolag har fattat beslut som strider mot lagen om investeringsfonder eller någon annan författning som reglerar bolagets verksamhet, mot föreskrift som meddelats med stöd av sådan författning, mot fondbestämmelserna eller mot fondbolagets bolagsordning, får Finansinspektionen förbjuda verkställighet av beslutet. Har beslutet redan verkställts får inspektionen förelägga fondbolaget att vidta rättelse om det är möjligt.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller lämnar det utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: Den möjlighet som Finansinspektionen har i dag att meddela varning, uppbackad med möjligheten att slutligen återkalla ett tillstånd kan i många fall vara tillräcklig för att fondbolag skall låta bli att utföra en viss åtgärd eller vidta rättelse. Inspektionen kan genom informella kontakter med fondbolagen i samband den löpande tillsynen säkerligen förmå fondbolag att vidta rättelse eller låta bli att verkställa ett beslut. Det förefaller dock lämpligt att införa en motsvarande möjlighet i lagen.

I 6 kap. 7 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse finns en bestämmelse som ger inspektionen möjlighet att förbjuda ett värdepappersinstitut att verkställa ett beslut och, om det är möjligt, vidta rättelse av redan verkställda beslut. En motsvarande bestämmelse bör införas i lagen om investeringsfonder.

12.2.3 Vite

Regeringens förslag: Meddelar Finansinspektionen föreläggande eller förbud enligt lagen om investeringsfonder får inspektionen förelägga vite.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller lämnar det utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: Enligt nu gällande 45 § lagen om värdepappersfonder får Finansinspektionen förena vissa förelägganden och beslut med vite. Det är fråga om beslut om återkallelse av tillstånd, föreläggande att upphöra med tillståndspliktig verksamhet samt beslut om förbud för utländskt fondföretag att göra nya åtaganden här i landet.

Det finns skäl att utvidga möjligheten för Finansinspektionen att förena ett beslut med ett föreläggande om vite. Den i avsnitt 12.2.2 föreslagna möjligheten för Finansinspektionen att förbjuda fondbolag att utföra viss åtgärd eller förelägga fondbolag att vidta rättelse, innebär att inspektionens sanktionsmöjligheter utökas i överensstämmelse med annan finansiell lagstiftning. För att skapa bättre samklang föreslås sålunda inspektionen kunna förena ett föreläggande eller ett beslut om förbud med ett föreläggande om vite.

Frågor om utdömande av vite prövas av Länsrätten i Stockholms län på ansökan av Finansinspektionen. Förfarandet regleras i lagen (1985:206) om viten.

Regeringens förslag: De nuvarande skadeståndsreglerna förs över till lagen om investeringsfonder.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Finansinspektionen* anser att frågan om att fondbolag – i likhet med t.ex. värdepappersbolag och försäkringsmäklare – bör ha en ansvarsförsäkring för skadeståndsskyldighet bör utredas. Det strikta skadeståndsansvaret i författningsförslaget, det faktum att ett eventuellt skadeståndsansvar skulle kunna uppgå till betydande belopp samt en eventuell möjlighet att bedriva individuell portföljförvaltning skulle enligt inspektionen kunna motivera krav på ansvarsförsäkring. *Fondbolagens Förening*, *Svenska Fondhandlareföreningen* och *Svenska Bankföreningen* menar att den föreslagna skadeståndsregeln, som i och för sig inte är ny, har en utformning som avviker från motsvarande bestämmelse i andra EU-länder, i det att ansvaret är strikt. Detta medför enligt föreningarna att fondbolagen har mycket svårt att få ett försäkringsskydd, vilket i sin tur kan vara till nackdel för fondspararna. Föreningarna önskar därför att frågan utreds i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Skälen för regeringens förslag: Vid sidan av Finansinspektionens möjligheter att ingripa mot ett fondbolag finns möjligheten att väcka en skadeståndstalan mot bolaget. Enligt 47 § lagen om värdepappersfonder är fondbolaget ansvarigt för skada som tillfogats andelsägare genom att bolaget överträtt den lagen eller fondbestämmelserna. Det är fråga om ett ansvar som inträder oberoende av om fondbolaget agerat felaktigt med avsikt eller agerat försumligt. Även förvaringsinstitutet är skadeståndsansvarigt om det orsakat skada genom att övertråda fondbestämmelserna eller fondbestämmelserna.

Det är således skadedrabbade fondandelsägare som får kräva skadestånd. Den kritik som kan framföras mot denna ordning är att fondandelsägare oftast har liten möjlighet att föra en juridisk process mot ett fondbolag. Regeln påverkar dock säkerligen fondbolagets vilja att göra upp i godo med andelsägare. Det framställs ibland krav på att lagstiftaren skall underlätta för fondandelsägarna att föra en process mot fondbolaget. I finsk rätt finns en särskild bestämmelse som ger andelsägarna möjlighet att som ett kollektiv väcka talan mot fondbolaget. Frågan behandlas på andelsägarstämman som också utser ett ombud som skall företräda andelsägarna. Kostnaderna för processen betalas av fonden och eventuellt skadestånd tillfaller fonden. Det finns också en möjlighet för en minoritet av andelsägarna att väcka talan. Även den finska finansinspektionen har en sådan möjlighet, om andelsägarnas intresse kräver det (se 139–143 §§ lagen om placeringsfonder [Nr 48/1999]).

Den finska modellen förutsätter att andelsägarna organiseras i andelsägarstämmor. Så är inte fallet i Sverige.

Frågan om möjligheten att väcka grupptalan har diskuterats under lång tid och ledde slutligen fram till en proposition med förslag till lag om grupprättegång (prop. 2001/02:107), som antogs av riksdagen. Lagen (2002:599) om grupprättegång trädde i kraft den 1 januari 2003. Förslaget har sin bakgrund i ett modernt samhälle där händelser inträffar som

ger upphov till att många personer kan rikta likadana eller likartade anspråk mot någon annan. Sådana anspråk är svåra att göra gällande vid domstol eller på annat sätt, inte minst när varje enskilt anspråk har ett litet ekonomiskt värde.

En grupptalan skall enligt lagen om grupprättegång kunna väckas av enskilda personer, organisationer eller myndigheter. Den som väcker talan måste vara medlem i den grupp han eller hon vill företräda. Den personen för talan för övriga medlemmar i gruppen utan att dessa är parter i rättegången och de behöver inte medverka aktivt. En dom i processen gäller för och mot alla som ingår i gruppen. En grupprättegång skall dock tillåtas endast under vissa förutsättningar. Bland dessa kan nämnas att det måste finnas gemensamma tvistefrågor och att grupptalan är det bästa tillgängliga processalternativet.

Grupprättegång bör kunna användas för tvister mellan fondandelsägare och fondbolag avseende skadestånd för överträdelser av lagen eller fondbestämmelserna. Sådana överträdelser torde omfatta alla andelsägare på samma sätt. För den enskilde andelsägaren kan tvistebeloppet vara lågt, men för kollektivet av andelsägare kan beloppen vara avsevärda. Om ingen andelsägare träder fram och väcker talan kan en intresseorganisation väcka talan i andelsägarnas ställe. I vissa fall kan även lämpliga myndigheter väcka talan. Det är dock, enligt lagen, regeringen som bestämmer vilka myndigheter som får väcka offentlig grupptalan. Lagen om grupprättegång innebär en förbättring av fondandelsägarnas möjligheter att ta tillvara sina intressen.

Lagrådet har i sitt yttrande påpekat att enligt artikel 9 i UCITS-direktivet skall fondandelsägarna kunna åberopa förvaringsinstitutets ansvar direkt eller indirekt genom fondbolaget. Med det senare torde enligt Lagrådet avses en möjlighet för fondbolag att föra talan mot ett förvaringsinstitut för fondandelsägarnas räkning om institutet skadat fonden. Lagrådet konstaterar att det inte föreligger något underlag för att nu föreslå en sådan talerätt men anser att frågan emellertid förtjänar att övervägas närmare i ett lämpligt sammanhang. Enligt vår uppfattning bör regeln i artikel 9 i UCITS-direktivet förstås så att det är tillräckligt om en medlemsstats lagstiftning ger fondandelsägare rätt att åberopa förvaringsinstitutets ansvar antingen direkt eller indirekt genom fondbolaget. Något krav på att lagstiftningen skall innehålla båda dessa möjligheter finns således inte. Enligt vad som föreslås i lagen om investeringsfonder är regeln i direktivet uppfylld i och med att fondandelsägare ges rätt att åberopa förvaringsinstitutets ansvar direkt. Därtill kommer att enligt såväl lagen om värdepappersfonder som den föreslagna lagen om investeringsfonder skall fondbolaget företräda andelsägarna i alla frågor som rör fonden och vid förvaltningen av fonden handla uteslutande i fondandelsägarnas gemensamma intresse. Enligt vår mening ger detta i de flesta fall tillräckligt stöd för att ett fondbolag skall ha möjlighet att för andelsägarnas räkning föra talan mot ett förvaringsinstitut. Vi anser därför att det för närvarande inte finns anledning att vidare överväga denna fråga.

Några remissinstanser har framfört att frågan om ansvarsförsäkring och om skaderekvisit bör utredas vidare. I båda dessa frågor gör vi bedömningen att det saknas tillräckligt underlag för att föreslå någon ändring av de nu gällande reglerna. De nuvarande skadestandsreglerna i lagen om värdepappersfonder bör därför föras över till den nya lagen om

investeringsfonder. Det kan dock finnas anledning att närmare överväga dessa frågor i ett annat sammanhang. Vi anser däremot att den som förvaltar någon annans finansiella instrument bör omfattas av samma regler vare sig det är ett värdepappersbolag eller ett fondbolag som utför en sådan tjänst och har därför föreslagit att fondbolag skall ha en ansvarsförsäkring för denna förvaltning och de eventuella tjänster som bolaget utför som ett led i den verksamheten (se avsnitt 7.9.2).

12.3 Överklaganden

Regeringens förslag: Beslut av Finansinspektionen enligt lagen om investeringsfonder får som regel överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt.

Utredningens förslag: Finansinspektionens beslut får överklagas till länsrätt om inte något annat anges. Beslut om bl.a. tillstånd, godkännande av fondbestämmelserna samt ingripanden mot en fondförvaltare får – i likhet med vad som gäller enligt lagen om värdepappersfonder – överklagas direkt till kammarrätt.

Remissinstanserna: *Hovrätten över Skåne och Blekinge* ifrågasätter att överklagande av Finansinspektionens beslut i vissa fall skall ske direkt till kammarrätt och inte till länsrätt. Ett enhetligt system för överklagande av inspektionens beslut till länsrätt är enligt hovrättens mening att föredra.

Skälen för regeringens förslag: På det finansiella området gäller som huvudregel att Finansinspektionens beslut får överklagas till länsrätt. När bestämmelserna om instansordningen infördes år 1995 diskuterades vilka beslut som skulle kunna överklagas till kammarrätt som första instans (se prop. 1994/95:27). I förarbetena angavs att beslut som huvudregel skulle överklagas till länsrätt som första instans, men att det undantagsvis fanns skäl att låta vissa beslut överklagas till kammarrätt som första instans. Det hänvisades till att Finansinspektionen fattar beslut som rör viktiga ekonomiska intressen, såsom beviljande och återkallelse av tillstånd att driva värdepappersrörelse, finansieringsverksamhet samt auktorisation av börs, marknadsplats eller clearingorganisation. Dessa typer av beslut kan vara av central betydelse för Sveriges finansiella system. Detta system utmärks bl.a. av en mycket stor rörlighet och snabbhet och en tids osäkerhet om ett finansiellt instituts rätt att driva verksamhet kan påverka hela det finansiella systemet. Det är därför, enligt motivuttalandena, av samhällsekonomiska skäl nödvändigt att slutliga beslut i dessa frågor meddelas så fort som möjligt. Den normala instansordningen med länsrätt, kammarrätt och Regeringsrätten i dessa fall bedömdes inte uppfylla de särskilda krav på snabbhet som måste ställas i dessa mål, och detta även om det skulle krävas prövningstillstånd i kammarrätt. Dessa måltyper borde därför (som tidigare) prövas av kammarrätt i första instans. Detsamma borde enligt motiven gälla vissa med tillståndsgivning närliggande frågor samt beslut om varning inom ramen för Finansinspektionens tillsynsverksamhet.

Frågan om instansordningen på det finansiella området har därefter tagits upp av Lagrådet i prop. 1999/2000:18 Förstärkt skydd för avveck-

lingen av förpliktelser på finansmarknaden. Lagrådet uttalade därvid bl.a. följande (s. 140 f.). När ett stort antal grupper av mål år 1995 flyttades från kammarrätt till länsrätt, undantogs vissa mål, vari Finansinspektionens beslut överklagas, av det skälet att målen var av central betydelse för Sveriges finansiella system och att det därför var nödvändigt att slutliga beslut i dessa mål meddelades så fort som möjligt (se prop. 1994/95:27 s. 156). Lagrådet vill fästa uppmärksamheten på att mål, som anhängiggörs direkt hos kammarrätten genom överklagande av förvaltningsbeslut, handläggs som enpartsmål enligt äldre förvaltningsrättsliga principer (se 7 a § andra stycket förvaltningsprocesslagen [1971:291]). Det innebär att Finansinspektionen inte blir part i målet hos kammarrätten och, framför allt, inte kommer att kunna överklaga kammarrättens dom. Om kammarrätten skulle upphäva inspektionens överklagade beslut och t.ex. meddela det sökta godkännandet eller ändra beslutet (t.ex. byta ut en återkallelse mot varning), saknar inspektionen möjlighet att söka rättelse. En viktig anledning till att tvåpartsprocess infördes var att beslutsmyndigheten skulle ges möjlighet att hävda det allmänna intresset mera aktivt i målen hos förvaltningsdomstol (se prop. 1995/96:22 s. 72–82). Som jämförelse kan nämnas att Finansinspektionen blir både part och klagoberättigad i de mål där inspektionens beslut överklagas hos länsrätt, fastän dessa beslut kan anses av mindre vikt. Lagrådet rekommenderade att de ovan angivna konsekvenserna vägdes in, innan slutlig ställning togs till en lämplig överklagandeordning.

Med anledning av Lagrådets yttrande uttalade regeringen bl.a. följande (prop. 1999/2000:18 s. 97). Den av Lagrådet ifrågasatta ordningen för överklagande av Finansinspektionens beslut tillämpas generellt inom den finansiella lagstiftningen. En eventuell ändring av denna övergripande ordning bör övervägas i ett särskilt, större sammanhang. Regeringen anser därför att överklagandeordningen i det nu aktuella lagförslaget bör följa gängse mönster i avvaktan på att frågan övervägs i ett vidare perspektiv.

I prop. 2002/03:139 Reformerade regler för bank- och finansieringsrörelse föreslås en ny reglering av banker och kreditmarknadsföretag. Därvid (se s. 505 f.) behandlas den fråga om överklagandeordning som Lagrådet berört i prop. 1999/2000:18 varvid det konstateras att Lagrådet har pekat på ett starkt skäl att flytta ner de resterande målen till länsrätt. I propositionen görs bedömningen att det visserligen är viktigt att också dessa mål avgörs skyndsamt, men att de skäl som Lagrådet anför väger tyngre än den tid som kan vinnas genom att målen avgörs av kammarrätt som första domstolsinstans. Enligt förslaget till lag om bank- och finansieringsrörelse skall därför samtliga beslut av Finansinspektionen som får överklagas, till skillnad från den nuvarande ordningen, överklagas hos länsrätt som första domstolsinstans.

En motsvarande ordning bör införas i lagen om investeringsfonder. Detta innebär att samtliga beslut av Finansinspektionen som får överklagas skall överklagas hos länsrätt som första instans. Beslut av Finansinspektionen om att kalla till sammanträde med ett fondbolags styrelse får inte överklagas. Beslut av inspektionen om att förelägga någon, som utan tillstånd driver viss verksamhet, att lämna de upplysningar som behövs för att bedöma om lagen är tillämplig på verksamheten får inte heller överklagas.

Beslut av Finansinspektionen i ärenden om meddelande av föreskrifter, Prop. 2002/03:150
dvs. sådana ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223), bör inte få överklagas hos domstol. I stället får, i den mån regeringen föreskriver det, sådana beslut överklagas hos regeringen enligt 35 § verksförordningen (1995:1322).

13.1 Revision av fondens räkenskaper

Regeringens förslag: Fondbolagets revisorer skall granska de räkenskaper som ligger till grund för årsberättelsen för en investeringsfond. Revisionsberättelsen, med eventuella anmärkningar, skall i sin helhet återges i årsberättelsen. Revisor förordnad av Finansinspektionen skall delta i granskningen.

Finansinspektionens skyldighet att för varje fondbolag förordna en revisor ersätts av en rätt för inspektionen att göra detta.

Utredningens förslag i slutbetänkandet **SOU 2002:104** att fondbolagets revisorer skall granska de räkenskaper som ligger till grund för en investeringsfonds årsberättelse överensstämmer med regeringens förslag. Utredningen har föreslagit att Finansinspektionen skall förordna en revisor för varje fondbolag.

Remissinstanserna: *Riksbanken, Finansinspektionen, Riksskatteverket, Skattemyndigheten i Malmö, Verket för näringslivsutveckling (NUTEK), Sveriges Aktiesparares Riksförbund (Aktiespararna), Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR), och Sveriges Advokatsamfund* tillstyrker förslaget. *Finansinspektionen* påpekar emellertid att det råder oklarhet om huruvida investeringsfonder är bokföringsskyldiga i enlighet med bokföringslagen (1999:1078). För det fall fonderna skall anses omfattas av denna skyldighet återstår frågan om vilka delar av den lagen som bör vara tillämpliga på en fond. Enligt *Finansinspektionen* råder det även osäkerhet om fonder skall omfattas av den bokföring som sker i det förvaltande bolaget, eller om fondernas bokföring skall hållas avskild från fondbolagets bokföring och därmed föras separat. I praktiken hålls fondernas bokföring separerad från fondbolagets eftersom fonderna har egna tillgångar, skulder och transaktioner som inte är relaterade till fondbolaget. *Finansinspektionen* anser att detta förhållande bör klargöras i lag. Det är enligt *Finansinspektionens* uppfattning lämpligt att fondens redovisning hålls separerad från fondbolaget. I remissvaret på utredningens delbetänkande (SOU 2002:56) har *Finansinspektionen* även framfört önskemål om förändring av bestämmelserna om inspektionens skyldighet att förordna revisor för fondbolag. *Finansinspektionen* har förordnat att inspektionen i stället ges en möjlighet att förordna speciella granskningsmän. Även om institutet granskningsmän kommer att utgöra det huvudsakliga redskapet för att förse tillsynsverksamheten med relevant information och analyser kan det enligt *Finansinspektionen* inte uteslutas att det i särskilda fall kan uppstå behov att utse en medrevisor. Med hänsyn härtill anser *Finansinspektionen* att rätten för inspektionen att förordna en revisor bör kvarstå som ett alternativ. *Finansinspektionen* har hänvisat till att inspektionen har framfört motsvarande förslag i sitt remissvar på promemorian *Reformerade bank- och finansieringsrörelse-regler (Ds 2002:5)*. När det gäller utformningen av bestämmelserna om att fondernas räkenskaper skall vara föremål för revision har FAR uppfattningen att de bör utformas så att de liknar bestämmelserna om revision i andra lagar. Enligt FAR bör revisorns uppgift vara tydligare for-

mulerad i författningstexten och omfatta granskning av fondens räkenskaper, fondens årsberättelse samt förvaltarens (fondbolagets) förvaltning. Förebilder kan vara 5 § revisionslagen (1999:1079) eller 4 kap. 9 § 1 första stycket stiftelselagen (1994:1220). Enligt FAR bör det finnas lagregler även för fondens bokföring. FAR har konstaterat att förslaget inte behandlar denna fråga. Även om så inte sker denna gång är FAR av uppfattningen att det vore önskvärt att – för att skapa klarhet – knytning görs till bokföringslagen i tillämpliga delar. Enligt Aktiespararna bör revisionen avse sedvanlig förvaltningsrevision och den av Finansinspektionen utsedda revisorn bör ingå i gruppen som reviderar fondens räkenskaper.

Skälen för regeringens förslag: Fondbolagets räkenskaper granskas av revisorer i enlighet med aktiebolagslagens och fondlagstiftningens bestämmelser. Däremot finns det inte någon bestämmelse som uttryckligen kräver att revisorerna skall granska fondens räkenskaper. Värdepappersfundsutredningen har i sitt delbetänkande (SOU 2002:56) inte heller föreslagit någon sådan bestämmelse. Detta har uppmärksammats av både Finansinspektionen och FAR i remissvaren på delbetänkandet. Finansinspektionen har konstaterat att genom bestämmelserna om revision i aktiebolagslagen (1975:1385) omfattas fondbolag av reglerna för den externa revisionen; i revisionen av fondbolaget ingår således bl.a. att enligt god revisionssed granska fondbolagets förvaltning av fonderna. FAR har påpekat att också fondens räkenskaper skall granskas enligt artikel 31 i UCITS-direktivet. Det är fråga om en granskning av de räkenskaper som ligger till grund för fondens årsrapporter. Enligt direktivtexten skall dessutom revisionsberättelsen i sin helhet återges i årsrapporten.

Enligt FAR förekommer det, trots avsaknaden av uttrycklig lagregel, att fondbolagets revisorer granskar fondens räkenskaper. FAR påpekar dock att det förekommer att fonder inte revideras. FAR förslår att det i fondlagstiftningen tas in ett krav på revision. Utredningen har delat FAR:s uppfattning och har i sitt slutbetänkande (SOU 2002:104) föreslagit att fondbolagets revisorer också skall granska de räkenskaper som ligger till grund för fondernas årsberättelse. De remissinstanser som har yttrat sig särskilt i denna fråga har tillstyrkt utredningens förslag.

I likhet med utredningen och remissinstanserna anser vi att fondbolagets revisorer bör granska de räkenskaper som ligger till grund för en fonds årsberättelse samt att revisionsberättelsen, med eventuella anmärkningar, i sin helhet bör återges i årsberättelsen. Revision av fondbolagets förvaltning av fonder regleras emellertid – såsom Finansinspektionen har påpekat – av bestämmelserna om revision i aktiebolagslagen. Någon särskild bestämmelse i fondlagstiftningen om förvaltningsrevision behövs därför inte enligt vår mening.

I sitt remissvar på utredningens delbetänkande har Finansinspektionen även föreslagit att bestämmelsen om inspektionens skyldighet att förordna revisor i fondbolag skall ändras. Enligt Finansinspektionen bör det i stället införas en rätt för inspektionen att förordna speciella granskningsmän samt en rätt att förordna revisor om det i särskilda fall kan uppstå behov av att utse en medrevisor.

I departementspromemorian reformerade bank- och finansieringsrörelseregler föreslås att Finansinspektionens skyldighet att för banker

förordna revisorer ersätts av en rätt för inspektionen att göra detta. Förslaget överensstämmer med det i proposition 2002/03:139 Reformerade regler för bank- och finansieringsrörelse. En sådan valmöjlighet att förordna revisor överensstämmer med vad som i dag gäller för Finansinspektionen i fråga om revisor i värdepappersbolag, institut för elektroniska pengar och kreditmarknadsföretag. Vi anser att skyldigheten för Finansinspektionen att förordna revisorer i fondbolag bör ersättas av en rätt att göra det. Om Finansinspektionen förordnat revisor i ett fondbolag skall denne delta vid granskningen de räkenskaper som ligger till grund för årsberättelsen för en investeringsfond.

Finansinspektionens förslag med speciella granskningsmän kräver emellertid ytterligare överväganden innan det kan ligga till grund för ett lagförslag och den frågan bör därför behandlas i ett annat sammanhang.

Finansinspektionen har framfört uppfattningen att det skulle råda oklarhet om huruvida investeringsfonder blir bokföringsskyldiga i enlighet med bokföringslagen (1999:1078). Av bokföringslagen framgår emellertid att bestämmelserna i den lagen gäller bokföringsskyldighet för vissa fysiska och juridiska personer (se t.ex. 1 kap. 1 §). Eftersom investeringsfonder varken är fysiska eller juridiska personer är de således inte bokföringsskyldiga enligt den lagen (se avsnitt 10.13). Enligt Finansinspektionen råder det även osäkerhet om fonder skall omfattas av den bokföring som sker i det förvaltande bolaget, eller om fondernas bokföring skall hållas avskild från fondbolagets bokföring och därmed föras separat. Det är enligt Finansinspektionens uppfattning lämpligt att fondens redovisning hålls separerad från fondbolaget. Även FAR har konstaterat att utredningens förslag inte behandlar frågan om lagregler för fondens bokföring. Enligt FAR:s uppfattning bör det finnas lagregler för fonders bokföring. Även om detta inte skulle införas nu anser FAR att det vore önskvärt att det införas lagregler som knyter an till bokföringslagen i tillämpliga delar.

I dag gäller enligt 27 § lagen om värdepappersfonder att fondbolag för varje fond som bolaget förvaltar skall lämna en årsberättelse och en halvårsredogörelse. Årsberättelser och halvårsredogörelser skall innehålla den information som behövs för att man skall kunna bedöma varje värdepappersfonds utveckling och ställning. Enligt 3 § 6 förordningen (1990:1123) om värdepappersfonder får Finansinspektionen meddela de närmare föreskrifter som behövs beträffande innehållet i årsberättelser och halvårsredogörelser. Från och med den 1 januari 2003 skall Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2002:20) om årsberättelse och halvårsredogörelse för värdepappersfonder tillämpas vid upprättande av årsberättelser och halvårsredogörelser för värdepappersfonder och nationella fonder. Vad som är reglerat genom lag, förordning och föreskrifter är således vad som skall gälla för årsberättelser och halvårsredogörelser. Några närmare bestämmelser härutöver om fondernas redovisning finns inte. Även utan att det finns något uttryckligt stadgande härom åligger det emellertid fondbolagen att iaktta god redovisningssed vid upprättande av fondernas redovisning (jfr prop. 1974:128 s. 133 och 180).

Vi delar Finansinspektionens och FAR:s bedömning att det är viktigt att det finns klara regler för fondernas redovisning. En så genomgripande förändring av reglerna på detta område som det skulle innebära att göra

bokföringslagens bestämmelser tillämpliga även för investeringsfonder fordrar emellertid ytterligare överväganden. Denna fråga bör därför inte behandlas i detta ärende utan i ett annat sammanhang. I avvaktan på detta ställningstagande bör den nyss beskrivna ordning för redovisning som i dag gäller för värdepappersfonder och nationella fonder gälla också för investeringsfonder.

Prop. 2002/03:150

14 Övergångsbestämmelser

14.1 Genomförande av UCITS-direktivets nya regler

Medlemsstaterna skall senast den 13 augusti 2003 anta de lagar och andra författningar som är nödvändiga för genomförandet av de nya reglerna i UCITS-direktivet. De nya bestämmelserna skall träda i kraft senast sex månader därefter eller den 13 februari 2004. Detta framgår av artikel 3 i direktivet 2001/107/EG med ändring av UCITS-direktivet avseende regler för förvaltningsbolag och förenklade prospekt och artikel 3 i direktivet 2001/108/EG med ändring av UCITS-direktivet avseende regler vad gäller fondföretags investeringar.

14.2 Fortsatt verksamhet utan nytt tillstånd

I artikel 2.2 i direktiv 2001/107/EG finns en regel som gör det möjligt för fondbolag som före den 13 februari 2004 fått tillstånd att driva fondverksamhet enligt regler som motsvarar de nya reglerna i UCITS-direktivet att få fortsätta sin verksamhet utan att nytt tillstånd behöver sökas. För detta fordras att fondbolaget uppfyller krav enligt nationell lagstiftning som är likvärdiga med dem som ställs enligt de nya bestämmelserna i fråga om bl.a. kapital samt ledning och ägare. I den nuvarande lagen om värdepappersfonder ställs inte sådana krav, vilket innebär att ett svenskt fondbolag inte ges möjlighet att med stöd av den aktuella artikeln i UCITS-direktivet driva verksamhet vidare utan krav på nytt tillstånd. Någon bestämmelse motsvarande den i artikel 2.2 föreslås därför heller inte införas i anledning av den nya svenska fondlagstiftningen.

14.3 Fondbolag

Regeringens förslag: Fondbolag som har tillstånd att driva fondverksamhet eller annan näringsverksamhet enligt lagen om värdepappersfonder får fortsätta med denna verksamhet fram till den 13 februari 2007.

Om ett fondbolag inte har beviljats tillstånd enligt den nya lagen om investeringsfonder senast den 13 februari 2007 skall det upphöra med sin verksamhet.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Fondbolagens Förening*, *Svenska Fondhandlareföreningen* och *Svenska Bankföreningen* anser att det är oklart om t.ex. uppdragsavtal som lämnats före lagens ikraftträdande och som av ett eller annat skäl inte kommer att stå i full överensstämmelse med den nya lagen kan fortsätta att gälla till februari 2007, dvs. om dessa avtal kan omfattas av uttrycket ”verksamheten”. Föreningarna menar vidare att det även kan finnas andra bestämmelser där osäkerhet om tillämpningen, på motsvarande sätt, kan komma att råda.

Skälen för regeringens förslag: De svenska fondbolagen driver verksamhet enligt lagen om värdepappersfonder. I den ställs inte lika

höga krav på bolagen som dem som ställs i de nya reglerna i UCITS-direktivet. Reglerna i direktivet kommer enligt vårt förslag att införas genom en ny lag om investeringsfonder. De svenska fondbolagen kan välja att antingen söka nytt tillstånd i enlighet med de nya bestämmelserna i lagen om investeringsfonder eller att upphöra med sin verksamhet.

I UCITS-direktivet anges att fondbolag får fortsätta sin verksamhet enligt sitt ursprungliga tillstånd fram till den 13 februari 2007, se artikel 2.3 i direktiv 2001/107/EG. För att kunna etablera sig fritt i en annan medlemsstat eller tillhandahålla tjänster över gränserna måste emellertid dessa fondbolag auktoriseras enligt de nya reglerna i UCITS-direktivet (dvs. enligt lagen om investeringsfonder).

UCITS-direktivet anger således en femårig övergångsperiod. Det finns emellertid goda incitament för de svenska fondbolagen att söka tillstånd tidigare. Förutom avsaknaden av möjligheten att etablera sig i en annan medlemsstat eller tillhandahålla tjänster över gränserna får ett fondbolag som inte har ett nytt tillstånd inte förvalta värdepappersfonder där fondmedlen placeras enligt de nya bestämmelserna i lagen om investeringsfonder. Ett sådant fondbolag får inte heller förvalta specialfonder.

Enligt den aktuella regeln i UCITS-direktivet är en förutsättning för att fondbolag skall få fortsätta driva verksamhet att bolaget erhåller auktorisation enligt de nya reglerna före den 13 februari 2007. Om Finansinspektionen inte beviljar tillstånd eller om fondbolaget inte väljer att ansöka om nytt tillstånd upphör det gamla tillståndet att gälla fr.o.m. den 13 februari 2007. Fram till det datumet får fondbolaget driva verksamhet i enlighet med sitt tillstånd enligt lagen om värdepappersfonder. Detta innebär att bestämmelserna i lagen om värdepappersfonder även i fortsättningen blir tillämpliga för bolagets verksamhet. Detta innebär i sin tur bl.a. att så länge det gamla tillståndet gäller får även sådana funktioner i verksamheten som fondbolaget har delegerat utföras i enlighet med träffade uppdragsavtal.

Om det gamla tillståndet upphör att gälla utan att något nytt tillstånd har beviljats skall fondbolaget upphöra med sin verksamhet. Fondbolaget skall i så fall överlåta förvaltningen av fonderna till ett annat fondbolag som har tillstånd för fondverksamhet enligt lagen om investeringsfonder. I annat fall måste fonderna upplösas (se avsnitt 14.5).

Fondbolagen bör ansöka om tillstånd enligt de nya reglerna i god tid före den 13 februari 2007. Eftersom det enligt lagen om investeringsfonder åligger Finansinspektionen att fatta beslut inom sex månader från det att en fullständig ansökan lämnades in, bör bolaget ansöka om tillstånd att driva verksamhet enligt lagen om investeringsfonder i vart fall senast den 13 augusti 2006. Detta får dock i sista hand ankomma på bolaget självt eftersom det är det som bär risken för att tillstånd inte beviljas i rätt tid.

14.4 Andra fondförvaltare

Regeringens förslag: Fondförvaltare som inte är fondbolag och som förvaltar fonder med stöd av 3 § lagen om värdepappersfonder får fortsätta med denna verksamhet fram till den 13 februari 2007. Om en sådan

fondförvaltare inte har beviljats tillstånd för fondverksamhet som avser förvaltning av specialfonder enligt den nya lagen om investeringsfonder senast den 13 februari 2007 skall denne upphöra med sin verksamhet enligt lagen om värdepappersfonder.

Utländska fondföretag som har fått tillstånd av Finansinspektionen att driva fondverksamhet enligt 7 a § lagen om värdepappersfonder får fortsätta med denna verksamhet fram till den 13 februari 2007. Om ett fondföretag inte har beviljats tillstånd enligt lagen om investeringsfonder senast den 13 februari 2007 skall det upphöra med denna verksamhet.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens med undantag av att utredningen inte lagt fram något förslag vad gäller utländska fondföretag.

Remissinstanserna yttrar sig inte om frågan.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 3 § lagen om värdepappersfonder får s.k. nationella fonder förvaltas av fondbolag eller annan som står under tillsyn av Finansinspektionen. Som framgår av avsnitt 11.3 är det i dag bara värdepappersbolag som förutom fondbolagen har beviljats tillstånd att förvalta sådana fonder. Dessa värdepappersbolag bör – på motsvarande sätt som föreslås i föregående avsnitt i fråga om fondbolag – få fortsätta driva verksamhet om bolaget beviljas tillstånd enligt de nya reglerna före den 13 februari 2007. Om Finansinspektionen inte beviljar tillstånd eller om värdepappersbolaget väljer att inte ansöka om nytt tillstånd upphör det gamla tillståndet att gälla fr.o.m. den 13 februari 2007. Värdepappersbolaget skall i så fall överlåta förvaltningen av fonderna till ett fondbolag som har tillstånd för fondverksamhet enligt lagen om investeringsfonder. I annat fall måste fonderna upplösas (se avsnitt 14.6).

Även sådana utländska fondföretag som har fått tillstånd av Finansinspektionen att driva fondverksamhet enligt 7 a § lagen om värdepappersfonder får fortsätta med denna verksamhet fram till den 13 februari 2007. Därefter måste fondföretaget ansöka om nytt tillstånd enligt den föreslagna bestämmelsen i 1 kap. 9 § lagen om investeringsfonder. Om det gamla tillståndet upphör att gälla utan att något nytt har beviljats skall fondföretaget upphöra med denna verksamhet. Det kan även finnas fondföretag som på grund av de nya reglerna i UCITS-direktivet i stället kommer att omfattas av bestämmelserna i 1 kap. 7 § lagen om investeringsfonder. Dessa företag behöver i så fall inte något tillstånd enligt lagen om investeringsfonder. Däremot måste de göra en anmälan till Finansinspektionen.

14.5 Värdepappersfonder

Regeringens förslag: Om fondbestämmelserna för en värdepappersfond inte har godkänts enligt den nya lagen om investeringsfonder senast den 13 februari 2007 skall fonden upplösas. Bestämmelserna om upphörande och överlåtelse av förvaltning av en investeringsfond i lagen om investeringsfonder skall tillämpas även i fråga om värdepappersfonder vars fondbestämmelser godkänts enligt lagen om värdepappersfonder.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte om frågan.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 2.2 i direktiv 2001/108/EG anges att medlemsstaterna får bevilja fondföretag, som är verksamma vid tiden för direktivets ikraftträdande, en frist om högst 5 år (60 månader) från ikraftträdandet för att de skall kunna anpassa sig till den nya nationella lagstiftningen.

Med hänsyn till att fondbolagen enligt vad som sagts i avsnitt 14.3 tillåts driva verksamhet enligt lagen om värdepappersfonder fram till den 13 februari 2007 bör det i fråga om värdepappersfonderna ges en motsvarande frist för att göra anpassningar till den nya lagstiftningen.

De nya bestämmelserna i lagen om investeringsfonder som avser en värdepappersfonds placeringar bör dock inte medföra några problem i en övergångsfas. Vill ett fondbolag att det skall vara möjligt att placera medlen i en värdepappersfond enligt de nya bestämmelserna får fondens fondbestämmelser ses över.

Eftersom ett fondbolag skall ansöka om och erhålla nytt tillstånd senast den 13 februari 2007 behövs inga särskilda övergångsbestämmelser avseende fonderna. Vid tillståndsprövningen skall nämligen bl.a. fondbestämmelserna godkännas av Finansinspektionen.

En förutsättning för att fondbestämmelser som har godkänts enligt lagen om värdepappersfonder skall godkännas även enligt lagen om investeringsfonder bör dock vara att placeringsinriktningen för en värdepappersfond inte kommer att ändras annat än i den utsträckning som kan anses vara skälig för fondandelsägarna. Den praxis som har bildats beträffande ändringar av fondbestämmelser enligt 10 § andra stycket lagen om värdepappersfonder bör därvid kunna tjäna som ledning vid denna bedömning. Motsvarande bör gälla när fondbolaget vill passa på att ändra fondbestämmelserna för en äldre värdepappersfond i samband med tillståndsprövningen enligt lagen om investeringsfonder. Om fondbestämmelserna för en värdepappersfond inte godkänns vid tillståndsprövningen måste fonden emellertid upplösas. Bestämmelserna om upplösning i den nya lagen om investeringsfonder (9 kap.) bör bli tillämpliga i sådana fall. Att fondbestämmelserna inte skulle godkännas vid denna tillståndsprövning torde dock – även om det såsom nämnts ovan i och för sig kan antas förekomma sådana fall – bli sällsynt, framför allt på grund av att placeringsbestämmelserna i lagen om investeringsfonder har utvidgats i förhållande till de placeringsbestämmelser som gäller enligt lagen om värdepappersfonder.

Det kan dock vara så att en värdepappersfond förvaltas av ett fondbolag som inte ansöker om eller beviljas nytt tillstånd. Fondbolaget bör i så fall i första hand söka överlåta förvaltningen av fonden till ett fondbolag som har tillstånd för fondverksamhet enligt lagen om investeringsfonder. I annat fall måste fonden upplösas. Bestämmelserna om upphörande och överlåtelse i den nya lagen om investeringsfonder bör bli tillämpliga på sådana värdepappersfonder.

De värdepappersfonder som godkänts enligt de äldre bestämmelserna kan med ett undantag fritt marknadsföras och säljas över gränserna efter det att de nya reglerna i UCITS-direktivet har genomförts inom EU. Här måste dock uppmärksammas att artikel 2.2 i direktiv 2001/108/EG endast gäller fondföretag som var verksamma vid tidpunkten för direktivets ikraftträdande, dvs. den 13 februari 2002. Detta får till följd att de fonder

som bildats enligt lagen om värdepappersfonder efter den 13 februari 2002 inte med stöd av reglerna i UCITS-direktivet kan marknadsföras och säljas i andra länder inom EES efter den 13 februari 2004, då de nya reglerna i direktivet skall vara genomförda. För att dessa fonder skall kunna marknadsföras och säljas inom EES måste de således anpassas till de nya reglerna i direktivet.

Svenska värdepappersfonder som har godkänts enligt lagen om värdepappersfonder efter den 13 februari 2002 kan således komma att hindras av utländska tillsynsmyndigheter om fondbolaget försöker marknadsföra och sälja andelar efter den 13 februari 2004. Finansinspektionen bör upplysa om detta om inspektionen mottar en underrättelse om att ett fondbolag har för avsikt att bjuda ut andelar i en sådan fond i ett annat land.

Det finns enligt vår mening inte skäl att föreskriva att Finansinspektionen skall hindra marknadsföring och försäljning av andelar i utländska värdepappersfonder som har godkänts enligt de äldre reglerna i UCITS-direktivet, vare sig de godkänts före eller efter den 13 februari 2002. Dessa utländska fonder bör få säljas här fram till den 13 februari 2007. Senast då skall ju fondföretaget enligt tidigare redovisade bestämmelser ha anpassats till de nya reglerna i UCITS-direktivet.

14.6 Nationella fonder

Regeringens förslag: Om fondbestämmelserna för en fond enligt 3 § lagen om värdepappersfonder inte har godkänts enligt den nya lagen om investeringsfonder senast den 13 februari 2007 skall fonden upplösas. Bestämmelserna om upphörande och överlåtelse av förvaltning av en investeringsfond i lagen om investeringsfonder skall tillämpas även i fråga om nationella fonder vars fondbestämmelser godkänts enligt lagen om värdepappersfonder.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte om frågan.

Skälen för regeringens förslag: De nuvarande nationella fonderna kommer att omfattas av nya bestämmelser. En del av dagens nationella fonder har placeringsramar som faller inom de nya placeringsbestämmelserna för värdepappersfonder. Det gäller t.ex. vissa indexfonder, fondandelsfonder och fonder som använder sig av derivatinstrument. Andra nationella fonder blir specialfonder. Det kan även finnas nationella fonder vars fondbestämmelser inte kan godkännas enligt lagen om investeringsfonder.

Eftersom ett fondbolag eller en annan fondförvaltare som driver verksamhet enligt 3 § lagen om värdepappersfonder skall ansöka om och erhålla nytt tillstånd senast den 13 februari 2007 behövs inga särskilda övergångsbestämmelser avseende fonderna. Vid tillståndsprövningen skall såsom nämnts i avsnitt 14.5 bl.a. fondbestämmelserna godkännas av Finansinspektionen.

För de nationella fonderna torde det emellertid – åtminstone för de flesta fonder – bli nödvändigt att fondförvaltarna justerar fondbestämmelserna för att Finansinspektionen skall kunna godkänna en fond som

värdepappersfond eller specialfond enligt den nya lagen om investeringsfonder. För specialfonder gäller t.ex. att det i fondbestämmelserna skall anges på vilket sätt fonden avviker från bestämmelserna för värdepappersfonder.

Även när det gäller denna typ av fonder är en förutsättning för att fondbestämmelser som har godkänts enligt lagen om värdepappersfonder även skall kunna godkännas enligt lagen om investeringsfonder att placeringsinriktningen inte ändras annat än i den utsträckning som kan anses vara skälig för fondandelsägarna.

De nya fondbestämmelserna måste dock godkännas av Finansinspektionen senast den 13 februari 2007. Övergångstiden kan synas lång men såsom utredningen har funnit är detta nödvändigt för att överensstamma med reglerna för värdepappersfonder.

Om Finansinspektionen finner att fondbestämmelserna inte kan godkännas enligt lagen om investeringsfonder måste fonden upplösas. Om ett fondbolag eller ett värdepappersbolag som förvaltar en nationell fond inte får nytt tillstånd enligt lagen om investeringsfonder senast den 13 februari 2007 skall förvaltningen av fonden överlåtas till ett fondbolag som har tillstånd för fondverksamhet enligt lagen om investeringsfonder. I annat fall måste fonden upplösas. Förfarandet bör ske enligt bestämmelserna om upphörande och överlåtelse av förvaltning av en fond i lagen om investeringsfonder (9 kap.). Upplösning sker således genom att tillgångarna i fonden säljs och nettobehållningen i fonden skiftas ut till fondandelsägarna. Det är upp till fondförvaltaren (före den 13 februari 2007) eller förvaringsinstitutet att bestämma den exakta tidpunkten.

15 Konsekvenser

15.1 Ekonomiska konsekvenser

15.1.1 Berörda myndigheter

Förslagen i propositionen har ingen direkt effekt på det offentliga åtagandet. Förslagen innebär framför allt en vidareutveckling av befintlig reglering av fondbolag och fonder. Genom den föreslagna lagen om investeringsfonder och de följdändringar i annan lagstiftning som föreslås kommer sådan verksamhet att omfattas av en reglering som är bättre anpassad till rådande förhållanden. Regelverket bör därmed bli enklare att hantera för marknadens aktörer, vilket borde leda till effektivitetsvinster. Dessutom innehåller den föreslagna lagen om investeringsfonder också en del förtydliganden av vad som enligt praxis anses gälla, vilket kan minska osäkerheten på marknaden och därmed underlätta dess funktion.

De nya förslagen kommer emellertid att ställa större krav på Finansinspektionen vilket i sin tur kan kräva omprioriteringar. Fondbolagen kommer att behöva söka nya tillstånd och göra ändringar i fondbestämmelserna för att kunna verka i enlighet med det nya regelverket. Vidare kommer Finansinspektionen att behöva meddela nya föreskrifter i samband med en övergång till de nya reglerna. Finansinspektionen bedömer att förslagen medför ett behov av ytterligare resurser som totalt kan beräknas till motsvarande fem årsarbetskrafter.

Insättningsgarantinämnden kommer att beröras av förslaget att fondbolag skall kunna få tillstånd även för individuell portföljförvaltning. Detta eftersom investerarskyddet blir tillämpligt på de fondbolag som beviljas sådana tillstånd. Insättningsgarantinämnden har i sitt remissvar framfört att det därför är sannolikt att nämndens resurs- och beredskapsbehov kommer att öka i någon mån.

Regeringen avser att i budgetpropositionen för 2004 föreslå ett resurstillskott till Finansinspektionen bland annat med anledning av förslagen i den här propositionen.

15.1.2 Berörda företag

För en del fondbolag kommer de större krav som ställs på bevakning av risken i fonderna att innebära en merkostnad i form av system för att bevaka och hantera riskerna (alternativt att de köper tjänsten externt). Många av fondbolagen har emellertid redan system för att klara av de krav som föreslås. Även andra skärpningar i lagstiftningen kommer att medföra ökade kostnader för fondbolagen. De samlade ökade kostnaderna torde dock inte vara större än att de täcks av medel som finns avsatta för utveckling av verksamheten.

Förslagen innebär en skärpning av kapitalkraven för att starta och driva verksamhet i fondbolag och ställer också högre krav på de personer som driver fondverksamheten. Förslagen innebär också som nämnts större krav på riskhanteringssystem.

Dessa skärpningar innebär i praktiken att det ställs högre krav för etablering på nya aktörer på marknaden. Kraven skall dock vägas mot att skyddet för konsumenterna stärks vilket kan förmodas leda till bättre produkter. Hindren är heller inte oöverstigliga och innebär i kostnader en relativt liten del av verksamheten. Fondverksamhet är starkt volymberoende. Det krävs många andelsägare för att kunna konkurrera med de avgifter som finns på marknaden. På marginalen är de fasta kostnaderna i fondverksamhet förhållandevis små om tillräcklig volym av fondandelsägare har uppnåtts. De extra kostnader som kommer för den som vill starta fondverksamhet torde inte vara ett avgörande hinder.

16.1 Förslaget till lag om investeringsfonder

1 kap. Inledande bestämmelser*Definitioner*

1 §

Paragrafen innehåller vissa definitioner som är av central betydelse för bestämmelserna i lagen.

I *punkten 1* definieras vad som avses med behörig myndighet. I varje land inom EES finns en eller flera myndigheter som respektive land har utsett att fullgöra de uppgifter som anges i UCITS-direktivet; dessa uppgifter avser framför allt frågor som rör tillstånd och tillsyn. Även i länder utanför EES torde det finnas myndigheter som har anförtrotts motsvarande uppgifter. I Sverige finns en behörig myndighet och det är Finansinspektionen. Definitionen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

I *punkten 2* definieras vad som avses med derivatinstrument. I vid mening avses med derivatinstrument finansiella avtal vars värde beror på en eller flera underliggande tillgångar eller på ett index av sådana tillgångar. De i Sverige vanligaste derivatinstrumenten är optioner, terminer och swappar. Angående innebörden av optioner och terminer hänvisas till prop. 1990/91:142 s. 88 f. och 143 f. Med swapp avses avtal som innebär att förpliktelser byts, t.ex. kan en förpliktelse att betala rörlig ränta bytas mot en förpliktelse att betala fast ränta. En swapp kan avse t.ex. räntor, valutor, aktier eller aktieindex. Även andra likartade instrument som finns i dag och tillkommande nya instrument med motsvarande egenskaper som optioner, terminer eller swappar omfattas av definitionen av derivatinstrument i denna lag. Derivatinstrument behandlas i avsnitt 10.7 och råvaror och råvaruderivat i avsnitt 11.4.2.

I *punkten 4* har på förslag av *Lagrådet* tagits in en definition av egna medel genom hänvisning till motsvarande definition i UCITS-direktivet. Enligt 11 kap. 1 § 2 får regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddela föreskrifter om vilka poster som får räknas in i egna medel.

Definitionen i *punkten 5* av filial motsvarar i sak vad som avses med filial i lagen om värdepappersfonder (7 a § första stycket). I enlighet med definitionen av filial i artikel 1a.7 i UCITS-direktivet skall flera driftställen som etableras i ett och samma land betraktas som en enda filial. Detta framgår uttryckligen av den nu införda definitionen.

Definitionen i *punkten 6* av finansiellt instrument motsvarar i sak definitionen av finansiellt instrument i 1 kap. 1 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument. Eftersom fondpapper, penningmarknadsinstrument och derivatinstrument definieras särskilt i punkt 2, 10 respektive 18 denna lag definieras även finansiellt instrument särskilt.

I *punkterna 8* och *13* definieras vad som avses med fondföretag respektive förvaltningsbolag.

Ett fondföretag är ett utländskt företag som har tillstånd för verksamhet där det enda syftet är att göra kollektiva investeringar i sådana tillgångar som anges i 5 kap. 1 § andra stycket eller 6 kap. 2 § andra stycket med kapital från allmänheten eller från en särskilt angiven och avgränsad krets investerare, och som tillämpar principen om riskspridning samt vars andelar på begäran av innehavarna återköps eller inlöses med medel ur företagets tillgångar. Denna definition är utformad med artikel 1.2 i UCITS-direktivet som förebild. Eftersom både harmoniserade och oharmoniserade fondföretag samt såväl fondföretag som hör hemma inom EES som fondföretag som hör hemma utanför EES omfattas av definitionen hänvisas inte till UCITS-direktivet. Även oharmoniserade fondföretag som har en sådan placeringsinriktning som skulle kunna godkännas för en specialfond omfattas av definitionen.

Ett förvaltningsbolag är ett utländskt företag som i sitt hemland har tillstånd att förvalta fondföretag. Genom denna definition omfattas såväl förvaltningsbolag som hör hemma inom EES som förvaltningsbolag som hör hemma utanför EES.

I *punkterna 9 och 14* definieras fondföretags hemland och förvaltningsbolags hemland. Dessa definitioner är utformade med artikel 1a.5 respektive 1a.3 i UCITS-direktivet som förebild. På motsvarande sätt som för definitionerna av fondföretag och förvaltningsbolag hänvisas inte till direktivet eftersom definitionerna skall bli tillämpliga även i fråga om fondföretag och förvaltningsbolag som hör hemma i länder utanför EES.

Fondföretag kan aningen vara bildade på kontraktsrättslig grund, dvs. på motsvarande sätt som en investeringsfond, eller bildade på associationsrättslig grund. Definitionen av fondföretags hemland omfattar fondföretag av båda slag.

I *punkten 10* definieras vad som avses med fondpapper. Definitionen skiljer sig något från definitionen av fondpapper i 1 kap. 1 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument genom att varken penningmarknadsinstrument eller fondandelar innefattas. Med hänsyn till utformningen av placeringsreglerna i UCITS-direktivet bör penningmarknadsinstrument och fondandelar anses utgöra särskilda slag av finansiella instrument vid tillämpningen av lagen och de kan därför inte innefattas i definitionen av fondpapper.

Definitionen av fondverksamhet i *punkten 11* har justerats något i jämförelse med den i 1 § första stycket 2 lagen om värdepappersfonder. Någon ändring i sak är dock inte avsedd. Genom den nya definitionen framgår det uttryckligen att de administrativa åtgärder som hänger samman med förvaltning av en investeringsfond samt försäljning och inlösen av andelar i fonden omfattas av fondverksamheten. Indirekt framgår att även förvaltning av specialfond enligt 6 § omfattas av definitionen genom att fondverksamhet inte längre omfattar bara sådan verksamhet som utövas av ett fondbolag. I bilaga II till direktiv 2001/107/EG anges vilka funktioner som skall anses ingå i kollektiv portföljförvaltning, vilket får anses motsvara det svenska begreppet fondverksamhet. Uppräkningen i bilagan av vilka funktioner som skall anses ingå i kollektiv portföljförvaltning, som inte är uttömmande, bör kunna ligga till grund för tillämpningen av begreppet fondverksamhet.

I *punkten 12* definieras företagsgrupp i syfte att precisera placeringsbestämmelserna i 5 kap. I enlighet med *Lagrådets* förslag används begreppet företagsgrupp i stället för koncern. Bestämmelsen behandlas även i avsnitt 10.4.2.

Definitionen i *punkten 16* anknyter till rubriken på den nya lagen. Termen investeringsfond används här som ett samlingsnamn på de svenska fonder som omfattas av lagen. En stor del av lagens bestämmelser tillämpas också på båda fondtyperna. Terminologin stämmer också väl överens med den som finns i andra länder.

Definitionen i *punkten 17* av kvalificerat innehav motsvarar i sak definitionen i artikel 1a.10 i UCITS-direktivet.

I *punkten 18* definieras vad som menas med penningmarknadsinstrument. Definitionen är hämtad från UCITS-direktivet i syfte att skapa en enhetlig terminologi (se också avsnitten 10.2 och 10.4). I direktivet återfinns definitionen i artikel 1.9. För att tydliggöra vilka slags finansiella instrument som innefattas i definitionen har två av de exempel på penningmarknadsinstrument – statsskuldväxlar och bankcertifikat – som anges i punkt 4 i ingressen till direktiv 2001/108/EG tagits in i definitionen av penningmarknadsinstrument i denna lag. Förutom nämnda instrument omfattar definitionen även andra sådana finansiella instrument, dvs. skuldförbindelser med en löptid på högst tolv månader som normalt omsätts på penningmarknaden.

I *punkterna 19* och *21* anges vad som menas med specialfond respektive värdepappersfond. Skillnaden mellan dessa fonder tydliggörs därmed. Värdepappersfonder riktar sig till allmänheten och fondmedlen får placeras enligt 5 kap. Specialfonder däremot kan rikta sig till en särskilt angiven och avgränsad krets investerare (se vidare avsnitt 11.6) För specialfonderna gäller särregleringen i 6 kap. Vad som inte anges här, men som är en följd av skillnaderna mellan de två fondtyperna, är att bara värdepappersfonder får säljas fritt inom EES. Definitionerna har justerats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

I *punkten 20* har på förslag av *Lagrådet* tagits in en definition av startkapital genom hänvisning till motsvarande definition i UCITS-direktivet. Enligt 11 kap. 1 § 1 får regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddela föreskrifter om vilka poster som får räknas in i startkapitalet.

2 §

I paragrafen finns en bestämmelse som reglerar i vilka fall ett fondbolag skall anses ha nära förbindelser med ett annat företag. Beskrivningen av nära förbindelser motsvarar den som finns i annan finansiell lagstiftning. Den har främst betydelse för Finansinspektionens möjligheter att bedriva en effektiv tillsyn, se 2 kap. 2 § och 10 kap. 13 §. Bestämmelsen behandlas även i avsnitt 7.5.

3 §

I paragrafen klargörs att fondverksamhet får drivas bara med stöd av denna lag (jfr 11 § första stycket lagen om värdepappersfonder). Fondverksamhet som drivs med stöd av denna lag är antingen sådan verksamhet som fordrar tillstånd av Finansinspektionen eller verksamhet som är undantagen från tillståndsplikt men som får påbörjas först efter anmälan till inspektionen.

Fondverksamhet som fordrar tillstånd av Finansinspektionen regleras i 4, 5, 8 och 9 §§. Verksamhet som är undantagen från tillståndsplikt här i landet regleras i 6 och 7 §§.

4 §

Ett svenskt aktiebolag får driva verksamhet enligt denna lag bara efter Finansinspektionens uttryckliga tillstånd. Tillstånd får ges för att driva fondverksamhet, dvs. förvaltning av värdepappersfonder och specialfonder, s.k. kollektiv förvaltning. Ett bolag kan därutöver ges tillstånd att förvalta någon annans finansiella instrument, dvs. individuell portföljförvaltning, och att utföra visst arbete eller vissa funktioner på uppdrag av ett fondbolag, ett förvaltningsbolag eller ett fondföretag.

Med förvaltning av någon annans finansiella instrument avses det samma som i 1 kap. 3 § första stycket 4 lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.

Skillnaden mellan att förvalta fonder med stöd av tillståndet att driva fondverksamhet och att förvalta fonder enligt uppdrag är den att fondbolag är ansvariga fullt ut för förvaltningen av de fonder som ingår i den huvudsakliga fondverksamheten. Möjligheten till, formerna för och konsekvenserna av uppdragsavtal regleras i 4 kap. 4–7 §§.

Enligt de tidigare reglerna i UCITS-direktivet fick ett fondbolag förvalta harmoniserade värdepappersfonder (som uppfyllde direktivets regler i alla avseenden) och andra fonder under vissa förutsättningar. Dessa andra, s.k. nationella fonder (eller med den nu föreslagna terminologin – specialfonder) skulle t.ex. vara öppna, rikta sig till allmänheten och investera i fondpapper och andra finansiella instrument, eller med terminologin i direktivet i överlåtbara värdepapper. En motsvarande beskrivning återfinns dock inte i de nya reglerna i UCITS-direktivet. I stället talas om fonder som inte uppfyller UCITS-direktivets krav.

Ett tillstånd enligt denna paragraf kan mycket väl avse bara förvaltningen av specialfonder, oavsett hur dessa ser ut. Som anges i avsnitt 7.2.1 måste dock fondbolaget förvalta minst en värdepappersfond för att omfattas av UCITS-direktivets regler.

Frågor om tillstånd behandlas också i avsnitt 7.2.

5 §

Enligt *första stycket* får tillstånd för fondverksamhet som avser specialfonder ges även till värdepappersbolag och svenska kreditinstitut. En förutsättning för detta är att värdepappersbolaget eller kreditinstitutet har

tillstånd för förvaltning av någon annans finansiella instrument enligt 1 kap. 3 § första stycket 4 lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.

Enligt *andra stycket* skall för värdepappersbolags eller kreditinstituts fondverksamhet tillämpas där angivna bestämmelserna i lagen om investeringsfonder. För fondförvaltningen skall således tillämpas samma regler oavsett om en specialfond förvaltas av ett värdepappersbolag, kreditinstitut eller ett fondbolag. Detta gäller även i fråga om överlåtelse av förvaltningen av en specialfond. Däremot framgår av bestämmelserna i 9 kap. att förvaltningen av en investeringsfond endast kan överlåtas till ett fondbolag och inte till ett värdepappersbolag eller kreditinstitut.

De bestämmelser i lagen som avser t.ex. startkapital, krav på ledning och ägare av fondbolag eller fondbolags verksamhet i andra länder skall således inte tillämpas på värdepappersbolag och kreditinstitut; i dessa delar gäller bestämmelserna i de närings- och associationsrättsliga lagar där sådan verksamhet regleras, dvs. lagen om värdepappersrörelse, bankrörelselagen (1987:617) och lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet. Vad gäller kapitalkrav under pågående verksamhet måste dock även ett värdepappersbolag eller ett svenskt kreditinstitut som ges tillstånd att förvalta en specialfond uppfylla det krav på ytterligare egna medel som uppställs i 2 kap. 9 §.

Fjärde stycket motsvarar 2 kap. 7 § andra stycket. På motsvarande sätt som för fondbolag krävs ett uttryckligt tillstånd från Finansinspektionen för att värdepappersbolag eller kreditinstitut skall få börja driva fondverksamhet.

Bestämmelserna behandlas även i avsnitt 11.2.

Utländska företags verksamhet i Sverige

6–11 §§

I dessa paragrafer regleras möjligheten för förvaltningsbolag och fondföretag att verka i Sverige.

Förvaltningsbolag och fondföretag definieras i 1 § 13 respektive 8. Förvaltningsbolag är således de bolag som har hand om fondförvaltningen, motsvarande de svenska fondbolagen. Fondföretag kan vara fonder som inte är juridiska personer, som de svenska investeringsfonderna, eller fondföretag som är juridiska personer, såsom franska SICAV:er. En utförligare redogörelse för de legala skillnaderna mellan fondföretag som inte är juridiska personer och fondföretag som är juridiska personer finns i avsnitt 4. Sedan tidigare finns möjligheten för utländska fondföretag att driva verksamhet i Sverige. Som en konsekvens av de nya reglerna i UCITS-direktivet införs i 6 § en möjlighet för förvaltningsbolag att verka i Sverige.

Förvaltningsbolag som hör hemma inom EES och som har tillstånd att driva verksamhet enligt reglerna i UCITS-direktivet får med stöd av auktorisationen i hemlandet driva verksamhet här. Det kan ske från hemlandet (gränsöverskridande) eller från filial här. För att dessa förvaltningsbolag skall få sälja andelar i fondföretag i Sverige fordras dock därutöver att fondföretagen anmäls till Finansinspektionen, vilket framgår av 7 §.

Förvaltningsbolag som hör hemma utanför EES eller som, om de hör hemma inom EES, inte omfattas av UCITS-direktivet får efter tillstånd av Finansinspektionen driva verksamhet från filial i Sverige. Tillstånd får lämnas bara om bolaget i sitt hemland driver likartad verksamhet och där står under betryggande tillsyn av en myndighet eller annat behörigt organ samt att den myndigheten eller det organet har medgett att bolaget etablerar sig här i landet. Vidare krävs att det finns skäl att anta att den planerade verksamheten här i landet kommer att drivas på ett sätt som är förenligt med 2 kap. 1 § 2–6 samt 2 och 4 §§. Härvid bör krav motsvarande de som ställs på ett fondbolag ställas även på ett förvaltningsbolag.

Som tidigare har utländska fondföretag möjlighet att marknadsföra och sälja sina andelar i Sverige. Bestämmelserna i 7 och 9 §§ motsvarar i huvudsak de som finns i 7 b och 7 a §§ lagen om värdepappersfonder. En skillnad är att 7 och 9 §§ reglerar möjligheten att marknadsföra och sälja fondandelar här och bestämmelserna i lagen om värdepappersfonder avser möjligheten att driva fondverksamhet respektive driva verksamhet i Sverige. Någon materiell ändring åsyftas dock inte. Detta gör t.ex. att Finansinspektionen vid tillståndsprövningen enligt 9 § bl.a. skall bedöma om det finns en betryggande tillsyn i hemlandet och om det går att etablera ett tillfredsställande informationsutbyte mellan inspektionen och den utländska tillsynsmyndigheten (prop. 1992/93:90 s. 69). Det nya uttryckssättet avser att bättre återspegla den terminologi som används i UCITS-direktivet (artikel 44).

Enligt 10 § första stycket tillämpas angivna bestämmelser på motsvarande sätt för förvaltningsbolags och fondföretags verksamhet här i landet. När det gäller bestämmelsen i 2 kap. 17 § om sundhetskrav kommer tillämpningen dock att skilja sig åt beroende på om det är fråga om verksamhet som omfattas av UCITS-direktivet eller inte. Enligt UCITS-direktivet är det nämligen hemlandet som skall upprätta sundhets- och uppföranderegler för förvaltningsbolag (artiklarna 5f.1 och 5h). Värmlandet har enligt direktivet endast en begränsad rätt att föreskriva uppföranderegler (jfr artiklarna 5f.1b, 6a.4, 44 och 45). Därför kommer möjligheten att i föreskrifter (enligt bemyndigandet i 11 kap. 1 § 3) närmare ange sundhets- och uppföranderegler för verksamhet som förvaltningsbolag och fondföretag med stöd av UCITS-direktivet driver i Sverige att vara mycket begränsad. I fråga om förvaltningsbolag och fondföretag som inte omfattas av reglerna i UCITS-direktivet föreligger dock inte någon motsvarande begränsning. Bestämmelserna i 2 kap. 19 § första stycket, 20 § och 21 § första stycket avser frågor som inte regleras i UCITS-direktivet. Dessa bestämmelser skall därför tillämpas såväl i fråga om bolag eller företag som omfattas av reglerna i direktivet som i fråga om bolag eller företag som inte omfattas. Utöver de bestämmelser som anges i 10 § finns det dessutom ytterligare bestämmelser i lagen om investeringsfonder som skall tillämpas även beträffande förvaltningsbolags och fondföretags verksamhet här i landet. Dessa bestämmelser är antingen sådana där det uttryckligen anges att de gäller för sådan verksamhet (t.ex. 1 kap. 6–9 och 11 §§) eller bestämmelser som gäller generellt för bl.a. beslut och förelägganden som Finansinspektionen meddelar (t.ex. 10 kap. 28 och 29 §§ eller 12 kap. 1 §).

För filialer till förvaltningsbolag och fondföretag gäller i övrigt, enligt 10 § andra stycket, lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Bestämmelsen i 11 § är ny och motsvarar reglerna i artikel 48 i UCITS-direktivet. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Om andelar i ett fondföretag marknadsförs och säljs i Sverige får samma beteckning användas för fondföretagets verksamhet som den beteckning som används i dess hemland. Om ett fondföretag betecknas som ”värdepappersfond” i hemlandet får andelar i fondföretaget således marknadsföras och säljas här i landet under den beteckningen. Enligt andra stycket ges dock Finansinspektionen rätt att föreskriva att beteckningen skall följas av ett förklarande tillägg. Denna möjlighet bör utnyttjas i fall där det annars finnas risk för att en investerare skulle förväxla det utländska fondföretaget med en svensk värdepappersfond eller någon annan typ av verksamhet.

Bestämmelserna behandlas även i avsnitten 9.2, 9.3 och 11.9.

2 kap. Allmänna bestämmelser för fondbolag m.m.

Förutsättningar för tillstånd

1 §

I paragrafen anges de krav som ställs för att tillstånd att driva fondverksamhet skall kunna ges för ett svenskt aktiebolag. Tillstånd får ges bara till bolag som har sitt huvudkontor i Sverige. Därtill krävs bl.a. att fondbestämmelserna godkänts för den eller de investeringsfonder som bolaget avser att förvalta. Dessa krav motsvarar de som nu ställs i 6 § andra stycket och 11 § andra stycket lagen om värdepappersfonder. Vidare måste bolagets ägare och ledning vara lämpliga. Dessa villkor är en konsekvens av de nya reglerna i UCITS-direktivet (artiklarna 5a och 5b) och har sin motsvarighet i annan finansiell, näringsrättslig lagstiftning.

Bestämmelsen behandlas även i avsnitten 7.4 och 7.6.

2 §

Bestämmelserna i *första* och *andra styckena* om ägarkontroll och effektiv tillsyn följer av de nya reglerna i UCITS-direktivet (artikel 5b) och har sin motsvarighet i annan finansiell, näringsrättslig lagstiftning.

Bestämmelsen i andra stycket behandlas även i avsnitt 7.5.

Tredje stycket motsvarar 11 § tredje stycket lagen om värdepappersfonder.

3 §

Eftersom fondbolaget skall vara ett svenskt aktiebolag gäller enligt *första stycket* som utgångspunkt att vad som är föreskrivet om aktiebolag i allmänhet skall gälla, om inte annat följer av den förevarande lagen.

Enligt *andra stycket* skall ett fondbolag ha en styrelse med minst tre ledamöter samt en verkställande direktör.

Bestämmelserna behandlas även i avsnitt 7.4.

Fondbolag skall enligt UCITS-direktivet ha ett minsta startkapital motsvarande 125 000 euro (artikel 5a). Startkapital definieras i 1 kap. 1 § 20. Någon motsvarande bestämmelse om startkapital finns inte i lagen om värdepappersfonder utan i 6 § tredje stycket föreskrivs bara att ett fondbolag skall ha ett aktiekapital som med hänsyn till verksamhetens omfattning är tillräckligt stort. Aktiekapitalets storlek anges i stället i Finansinspektionens föreskrifter och där uppställs ett krav på ett aktiekapital på minst 1 miljon kronor.

Enligt 11 kap. 1 § 1 får regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddela föreskrifter om vilka poster som får räknas in i startkapitalet.

Bestämmelsen behandlas även i avsnitt 7.3.1.

Samråd med andra behöriga myndigheter

5 §

Bestämmelsen, som motsvarar artikel 5b.3 i UCITS-direktivet, behandlas i avsnitt 7.6.1.

Ansökan om tillstånd

6 §

Enligt *första stycket* får ansökan om tillstånd att driva fondverksamhet inte göras förrän bolaget har registrerats i aktiebolagsregistret (jfr 11 § andra stycket 1 lagen om värdepappersfonder).

Enligt *andra stycket*, som har förts in i enlighet med *Lagrådets* förslag, skall en verksamhetsplan upprättas och ges in till Finansinspektionen tillsammans med ansökan om tillstånd. Planen bör ha det innehåll som behövs för att underlätta inspektionens beslut om tillstånd och därvid beskriva fondbolagets organisation och tilltänkta verksamhet.

7 §

Finansinspektionen skall enligt *första stycket* underrätta ett bolag om sitt beslut inom sex månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till inspektionen. Om så inte sker kan bolaget enligt 12 kap. 2 § första stycket vända sig till kammarrätten för att få en förklaring om att ärendet uppehålls i onödan. Som *Lagrådet* påpekat följer det av allmänna principer att skälen för ett avslagsbeslut skall framgå av underrättelsen om beslutet (se 20 § förvaltningslagen [1986:223]).

Rättsföljden av Finansinspektionens passivitet blir således inte att bolaget kan börja driva fondverksamhet. För detta fordras, enligt *andra stycket*, ett uttryckligt tillstånd.

8–11 §§

I paragraferna anges de allmänna kapitalkraven för ett fondbolag. Basen är det startkapital motsvarande minst 125 000 euro som ett fondbolag skall ha enligt 4 §. Därutöver måste fondbolaget ha ytterligare medel, vars storlek beror dels på fondbolagets omkostnader, dels på det förvaltade fondkapitalet. Avsikten är att upprätthålla en solid ekonomisk bas för verksamheten och främja en kontinuerlig förvaltning av fonden.

Bestämmelsen i 10 § gäller bara de fall då ett fondbolag utför individuell portföljförvaltning. För denna förvaltning och de tjänster som bolaget utför som ett led i den verksamheten enligt 7 kap. 1 § första stycket skall bolaget ha det eventuella ytterligare kapital för kreditrisker och marknadsrisker som enligt lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag krävs av ett värdepappersbolag med motsvarande verksamhet. Fondbolaget betraktas då, i den del som avser den individuella förvaltningen, som ett värdepappersbolag med motsvarande förvaltning. För fondbolag motsvaras emellertid den undre gräns för kapitalkrav som gäller för värdepappersbolag enligt 2 kap. 5 § kapitaltäckningslagen av den undre gräns för egna medel som anges i lagen om investeringsfonder (jfr artikel 8.2 i investeringstjänstedirektivet och artikel 5a.1 a tredje strecksatsen i UCITS-direktivet). Någon undre gräns gäller dock inte separat för det kapitalkrav som följer av bestämmelserna i 10 § eftersom bestämmelsen i 11 § skall tillämpas av samtliga fondbolag, dvs. oavsett om bolaget utför individuell portföljförvaltning eller inte. Detta innebär att eventuella fasta omkostnader hos ett fondbolag i den del av bolaget som utför individuell portföljförvaltning påverkar enbart den undre gräns för egna medel som anges i 11 §. Utöver bestämmelserna om kapitalkrav för kreditrisker och marknadsrisker gäller för fondbolag som utför individuell portföljförvaltning även övriga bestämmelser i kapitaltäckningslagen som är tillämpliga för ett värdepappersbolag med motsvarande verksamhet.

Enligt 10 kap. 20 § tredje stycket får Finansinspektionen, om ett fondbolags egna medel understiger vad som föreskrivs här eller om bolaget inte uppfyller det kapitalkrav som avser individuell portföljförvaltning, förelägga bolaget att inom tre månader täcka bristen eller upphöra med verksamheten.

Bestämmelserna behandlas även i avsnitten 7.3 och 7.9.2.

Filialverksamhet inom EES

12–14 §§

I paragraferna, som har utformats med förslaget till lag om bank- och finansieringsrörelse i prop. 2002/03:139 som förebild, regleras förutsättningarna och proceduren för svenska fondbolag att via filial verka i ett annat land inom EES.

Genom de nya reglerna i UCITS-direktivet ges fondbolag rätt att verka i ett annat land inom EES genom driva verksamhet från filial. Detta är en utvidgning i förhållande till de äldre reglerna i direktivet som bara gav en

möjlighet för fondbolag att marknadsföra och sälja andelar i värdepappersfonder med stöd av det s.k. produktpasset. För att ett fondbolag skall omfattas av dessa regler krävs dock att bolaget har tillstånd att förvalta åtminstone en värdepappersfond. För fondbolag som enbart har tillstånd att förvalta specialfonder gäller i stället bestämmelserna i 16 §.

Vill ett fondbolag inrätta en filial inom EES skall bolaget underrätta Finansinspektionen innan det påbörjar verksamheten (12 §). Detsamma gäller om ett fondbolag avser att ändra en sådan verksamhet (14 §). I likhet med vad som gäller enligt 13 a § lagen om värdepappersfonder skall ett fondbolag anmäla varje värdepappersfond som bolaget avser att bjuda ut i ett annat land inom EES. Detta får anses ingå i uppgiften om vilka tjänster som skall erbjudas. Om ett fondbolag avser att bjuda ut andelar i en värdepappersfond som inte har anmälts tidigare är det en sådan ändring av verksamheten som bolaget skall underrätta Finansinspektionen om.

Bestämmelserna behandlas i avsnitt 9.1.

Gränsöverskridande verksamhet inom EES

15 §

I paragrafen, som har utformats med förslaget till lag om bank- och finansieringsrörelse i prop. 2002/03:139 som förebild, regleras förutsättningarna och proceduren för svenska fondbolag att verka i ett annat land inom EES utan att inrätta filial där.

Genom de nya reglerna i UCITS-direktivet ges fondbolag rätt att verka i ett annat land inom EES även genom att erbjuda och tillhandahålla tjänster utan att inrätta filial, s.k. gränsöverskridande verksamhet. Även detta är en utvidgning i förhållande till de äldre reglerna i direktivet. För att ett fondbolag skall omfattas av reglerna om gränsöverskridande verksamhet krävs dock att bolaget har tillstånd att förvalta åtminstone en värdepappersfond. För fondbolag som enbart har tillstånd att förvalta specialfonder gäller i stället bestämmelserna i 16 §.

Om ett fondbolag avser att driva verksamhet i ett annat land inom EES skall bolaget underrätta Finansinspektionen innan det påbörjar verksamheten. Detsamma gäller om ett fondbolag avser att ändra en sådan verksamhet. I likhet med vad som gäller enligt 13 a § lagen om värdepappersfonder skall ett fondbolag anmäla varje värdepappersfond som bolaget avser att bjuda ut i ett annat land inom EES. Detta får anses ingå i uppgiften om vilka tjänster som skall erbjudas. Om ett fondbolag t.ex. i en gränsöverskridande verksamhet avser att bjuda ut andelar i en värdepappersfond som inte har anmälts tidigare är det en sådan ändring av verksamheten som bolaget skall underrätta Finansinspektionen om.

En plan för fondbolagets verksamhet skall ges in till Finansinspektionen.

Bestämmelserna behandlas i avsnitt 9.1.

16 §

Bestämmelsen är ny och reglerar förutsättningarna för svenska fondbolag att verka utanför EES eller, för bolag som inte omfattas av 12 §, i ett annat land inom EES. Det bör observeras att bestämmelsen enbart anger vad som gäller enligt svensk rätt. Utländska myndigheter kan ställa upp ytterligare krav.

Bestämmelsen behandlas även i avsnitt 9.1.5.

Sundhetskrav

17 §

Bestämmelsen i paragrafen är ny och saknar motsvarighet i lagen om värdepappersfonder. Det sundhetskrav som uppställs motsvarar de i t.ex. 1 kap. 7 § första stycket lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.

Enligt 11 kap. 1 § 3 får regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddela föreskrifter om vilka sundhetskrav som skall uppfyllas av ett fondbolag. Föreskrifterna bör motsvara de allmänna regler om sundhet och uppförande som anges i artiklarna 5f.1 och 5h i UCITS-direktivet samt de regler som enligt artikel 5.4 i direktivet skall tillämpas vid utförande av individuell portföljförvaltning.

Bestämmelserna behandlas även i avsnitt 7.7.

Förvärvsförbud vid insyn i daglig handel

18 §

Paragrafen motsvarar 7 § lagen om värdepappersfonder, som i sak motsvarar 8 § i den lag som föregick lagen om värdepappersfonder, nämligen aktiefondslagen (1974:931). Av specialmotiveringen till 8 § aktiefondslagen framgår bl.a. vilka personer som skall anses vara innehavare av ledande befattningar. Där uttalade departementschefen följande (prop. 1974:128 s. 148). ”För egen del anser jag liksom utredningen och flertalet remissinstanser att styrelseledamot i fondbolag inte bör få sälja värdepapper till eller köpa sådana papper från fond som bolaget förvaltar. Detta bör också gälla verkställande och vice verkställande direktör i fondbolaget samt revisor och revisorssuppleant. I jävskretsen bör också inräknas andra personer med ledande ställning i bolaget, dvs. chef för bolagets bokföring eller medelsförvaltning samt innehavare av annan ledande befattning, t.ex. personer som är verksamma i nivån närmast under bolagsledningen. Som en allmän förutsättning bör därvid gälla att vederbörande befattningshavare har en chefsbefattning som inte bara tillfälligt utan generellt medför kännedom om betydelsefulla förhållanden i aktiefondsverksamheten. I praktiken torde det inte bli svårt att avgöra, om befattningshavaren i fråga har en sådan ställning att han har möjlighet att till fondandelsägarnas skada påverka värdepapperstransaktioner avseende fonden. – – – När det gäller person som är att betrakta som chef för bokföring eller medelsförvaltning eller som innehavare av annan ledande

befattning, kan det i undantagsfall inte alltid stå klart för vederbörande befattningshavare att förbudet gäller honom. Styrelsen eller verkställande direktören skall därför...meddela befattningshavaren i fråga att befattningshavaren omfattas av förbudet...”

Tystnadsplikt

19 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om tystnadsplikt och motsvarar 5 § lagen om värdepappersfonder.

Uppgiftsskyldighet

20 §

I bestämmelsen, som är ny, regleras fondbolags och förvaringsinstituts uppgiftsskyldighet till undersökningsledare eller åklagare.

Förutsättningen för att ett fondbolag eller ett förvaringsinstitut skall vara skyldigt att lämna ut uppgifter är att det begärs av en undersökningsledare (dvs. åklagare eller polis) respektive en åklagare samt att det sker under en utredning enligt reglerna om förundersökning i brottmål respektive i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål på framställning av annan stat eller mellanfolklig domstol. Det innebär att en uppgiftsskyldighet alltid föreligger om uppgifterna begärs under en svensk förundersökning och om begäran görs av undersökningsledaren. Pågår inte någon sådan förundersökning eller begärs uppgifterna av någon annan än undersökningsledaren, är ett fondbolag eller ett förvaringsinstitut således inte skyldigt att lämna ut uppgifter enligt denna bestämmelse. Detta hindrar dock inte att uppgifter i andra fall kan lämnas ut enligt bestämmelsen i 19 § under förutsättningar som anges där.

Uppgiftsskyldigheten innefattar även det fallet att begäran om uppgifter görs för att bistå utländska myndigheter i deras brottsutredningar sedan en ansökan om rättslig hjälp i brottmål framställts. En sådan begäran handläggs enligt lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål. En ansökan enligt den lagen handläggs av domstol eller åklagare enligt 2 kap. 7 § och under de förutsättningar och enligt det förfarande som gäller för en motsvarande åtgärd under en svensk förundersökning eller rättegång (se 2 kap. 1 § första stycket och 10 § nämnda lag). En utredning som åklagaren vidtar sker således enligt reglerna om förundersökning.

Uppgiftsskyldigheten omfattar uppgifter om ”enskildas förhållanden” till företaget. Med detta uttrycksätt avses detsamma som i 19 §.

Skadestånd

21 §

Första stycket första meningen motsvarar 47 § lagen om värdepappersfonder. Bestämmelsen gäller både i fondbolags förvaltning av invest-

ringsfonder och i ett värdepappersbolags eller kreditinstituts förvaltning av specialfonder. Bestämmelsen i andra meningen, som motsvarar artikel 9 i UCITS-direktivet, har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Såvitt avser individuell portföljförvaltning regleras inte frågan om skadestånd i denna lag utan därvid gäller bestämmelserna om skadestånd i skadeståndslagen (1972:207). På motsvarande sätt som gäller för värdepappersbolag skall enligt *andra stycket* ett fondbolag som förvaltar någon annans finansiella instrument ha en försäkring för skadeståndsskyldighet som fondbolaget kan ådra sig i den individuella portföljförvaltningen.

Bestämmelsen i andra stycket behandlas även i avsnitt 7.9.2.

3 kap. Förvaringsinstitut

I fråga om regler för förvaringsinstitutet har utredningen redovisat sina överväganden och förslag i slutbetänkandet (SOU 2002:104). Detta bereds inom Regeringskansliet. I avvaktan på att den beredningen slutförs görs inte några materiella ändringar i de regler som i dag gäller för förvaringsinstitutet. Bestämmelserna om förvaringsinstitut i 3 kap. motsvarar därför de som nu finns i lagen om värdepappersfonder.

1 §

Bestämmelsen i *första stycket* motsvarar 14 § lagen om värdepappersfonder.

I *andra stycket* anges att förvaringsinstitutet skall handla oberoende av fondbolaget och uteslutande i andelsägarnas gemensamma intresse. Den bestämmelsen motsvarar 1 § andra stycket lagen om värdepappersfonder, men får här en mer framträdande placering.

2 och 3 §§

Bestämmelserna i paragraferna motsvarar 15 och 16 §§ lagen om värdepappersfonder. I 2 § tredje stycket har dock förts in en andra mening som motsvarar artikel 7 i UCITS-direktivet.

4 kap. Allmänna bestämmelser för investeringsfonder

Investeringsfondens rättsliga ställning

1 §

Paragrafen, som motsvarar 8 § och 1 § tredje stycket lagen om värdepappersfonder, beskriver investeringsfondens, dvs. såväl värdepappersfondens som specialfondens, rättsliga ställning. Den kontraktsrättsliga konstruktion som använts i Sverige allt sedan 1974 års aktiefondslag behålls.

Att fonden inte är något självständigt rättssubjekt medför att den inte kan försättas i konkurs.

Bestämmelserna behandlas även i avsnitt 10.13.

2 §

Paragrafen motsvarar delvis bestämmelser som finns i lagen om värdepappersfonder och avser att reglera fondbolagets roll.

Enligt *första stycket* är det fondbolaget som företräder andelsägarna i alla frågor som rör fonden. Denna bestämmelse motsvarar 12 § lagen om värdepappersfonder.

Bestämmelsen i *andra stycket* har dock inte någon motsvarighet i lagen om värdepappersfonder. Fondbolagets rätt att använda fondmedlen för att fullgöra förpliktelser och för att ställa egendomen till säkerhet för ingångna förpliktelser anges här uttryckligen.

Fonden är inte en juridisk person och kan därför inte förvärva rättigheter eller ta på sig skyldigheter. I ett antal bestämmelser i fondlagstiftningen ges dock möjlighet för fondbolaget att ingå avtal som belastar fonden. Ett exempel på detta finns i 5 kap. 23 § andra stycket. Enligt den bestämmelsen får ett fondbolag i fondverksamheten ta kortfristiga lån till ett belopp motsvarande högst 10 procent av fondens värde. Ett sådant lån kan hänföras till en specifik värdepappersfond. Det ingår i fondverksamheten att betala tillbaka lånet. Om ett fondbolag underlåter att göra det kan Finansinspektionen vidta åtgärder mot bolaget. Tillståndet för fondbolaget att driva fondverksamhet kan som en yttersta konsekvens komma att återkallas. Det blir i så fall upp till förvaringsinstitutet eller det övertagande fondbolaget att betala lånet med medel ur fonden. Motsvarande gäller givetvis i fråga om specialfonder som fått tillåtelse till högre belåning och andra investeringar eller åtgärder som medför förpliktelser och som vidtagits inom ramen för denna lag.

Reglerna i *tredje och fjärde styckena* om att fondförvaltaren skall handla i andelsägarnas gemensamma intresse och att all verksamhet skall bedrivas oberoende av förvaringsinstitutet motsvarar 1 § andra stycket lagen om värdepappersfonder.

Bestämmelserna i första och andra styckena behandlas även i avsnitt 10.13.

3 §

Bestämmelsen motsvarar 13 § första stycket 1 lagen om värdepappersfonder.

Genom att i en paragraf särskilt reglera förbudet för fondbolag att ha hand om egendom som ingår i en investeringsfond som bolaget förvaltar uppnås två syften. För det första blir det tydligare att ett fondbolag under inga omständigheter får ha hand om egendom som ingår i fonden, vilken ju skall förvaras av ett förvaringsinstitut. För det andra understryks att bestämmelsen gäller för såväl värdepappersfonder som specialfonder och att undantag från denna regel inte får meddelas.

Vad innebär då förbudet? I vissa fall kan det uppstå situationer där det är praktiskt att först föra över medel från fonden till fondbolaget för vidarebefordran till andelsägarna. Så kan t.ex. vara fallet vid utdelning från fonden eller vid inlösen av andelar. Betalning kan därvid ske genom att kontanta medel överförs från förvaringsinstitutet till fondbolagets konto

och därifrån till andelsägarna. Alternativet är att fondbolaget instruerar förvaringsinstitutet om att det skall betala ut en summa pengar till andelsägarna. Om betalningen går över fondbolagets konto uppstår en situation där fondens medel tas om hand av fondbolaget. Om en obeståndssituation uppstår kan dessa medel komma att gå förlorade i fondbolagets konkurs. Det är därför viktigt att förbudet i paragrafen upprätthålls även i sådana situationer där det kan vara billigare eller mer praktiskt att låta fondbolaget ombesörja utbetalningen.

Uppdragsavtal

4–7 §§

Fondbolag får enligt bestämmelserna i dessa paragrafer lämna över delar av fondverksamheten till en eller flera uppdragstagare i syfte att effektivisera bolagets verksamhet. I lagen om värdepappersfonder finns inte någon uttrycklig sådan rätt, men detta anses ändå vara möjligt enligt dagens regler. Behovet av att i lag reglera förutsättningarna och formerna för uppdragsavtal kommer av motsvarande nya regler i UCITS-direktivet. I direktivet föreskrivs nämligen att uppdragsavtal får ingås bara under de förutsättningar som anges där (se artikel 5g). Genom bestämmelserna i 4–7 §§ genomförs direktivets regler.

Särskilda regler gäller om fondbolaget vill delegera förvaltningen av tillgångarna i fonden. Denna förvaltning kallas i direktivet för förmögensförvaltning och med detta bör förstås förvaltning av tillgångarna i fonden. Häri ligger beslut om hur medlen i fonden skall placeras, vilket regleras i 5 kap. för värdepappersfonder och i 6 kap. för specialfonder.

Fondbolaget får inte lämna över förvaltningen av tillgångarna i fonden till förvaringsinstitutet eller någon annan vars intressen kan komma i konflikt med fondbolaget eller andelsägarnas intressen. Detta kan ses som en specificering av de allmänna bestämmelserna i 2 § tredje och fjärde styckena. Att andelsägarnas intresse alltid skall tas tillvara av fondbolaget i fondverksamheten framgår där. Detta kan dock inte alltid göras gällande mot en fristående uppdragstagare. Uppdragstagaren omfattas ju inte automatiskt av fondbolagets ansvar. Detta måste därför beaktas vid ingående av uppdragsavtal.

Finansinspektionen skall ingripa om uppdragsavtalet inte uppfyller lagens krav eller om inspektionen finner att avtalet hindrar en effektiv tillsyn. En första åtgärd bör vara att förmå fondbolaget att ändra uppdragsavtalet så att det uppfyller lagens krav. Om så inte sker har inspektionen möjlighet enligt de allmänna bestämmelserna i 10 kap. 19 § att förbjuda fondbolaget att ingå avtalet eller – om avtal redan har ingåtts – att på annat sätt vidta rättelse.

Bestämmelserna behandlas även i avsnitt 7.8.

Fondbestämmelser

8 §

Bestämmelsen motsvarar 9 § lagen om värdepappersfonder.

För varje värdepappersfond och specialfond skall det finnas fondbestämmelser. Undantag från detta krav får inte göras för specialfonder. Detta innebär att alla investeringsfonder skall ha ett grunddokument där angivna uppgifter måste finnas med. Bestämmelsen i *andra stycket 2* grundar sig på motsvarande regel i UCITS-direktivet och föranleds av de nya placeringsreglerna som föreslås i direktivet. Vidare förtydligas *andra stycket 4* med en angivelse om värdering av onoterade värdepapper och s.k. OTC-derivat.

I *tredje stycket* finns en bestämmelse som gäller bara för värdepappersfonder där fondmedlen placeras enligt bestämmelserna i 5 kap. 8 §. Bestämmelsen motsvarar regler i artikel 23.2 i UCITS-direktivet.

Bestämmelsen i *fjärde stycket* avser bara specialfonder. I fondbestämmelserna för en specialfond skall det anges om fonden riktar sig till allmänheten eller till en särskild, avgränsad krets investerare. I det senare fallet skall kretsen anges i fondbestämmelserna. Det är viktigt att det tydligt framgår på vilket sätt en specialfond avviker från vad som gäller för värdepappersfonder. Vidare skall anges den risknivå som fondbolaget strävar efter samt det riskmått som fondbolaget använder sig av. Att fondbolaget skall beräkna risknivån för specialfonder framgår av 6 kap. 3 §. Den angivna risknivån skall inte tas för en utfästelse av fondbolaget och fondbolaget kan från tid till annan avvika från risknivån. Uppgiften ger dock vägledning för hur förvaltningen skall skötas och kan utgöra en grund för skadestånd om det är fråga om onormalt stora eller upprepade avvikelser. Bestämmelsen behandlas även i avsnitt 11.3.4.

9 §

Bestämmelsen motsvarar delvis 10 § lagen om värdepappersfonder och har utformats i huvudsak enligt *Lagrådets* förslag.

Till skillnad från vad som gäller enligt lagen om värdepappersfonder ställs i *första stycket* för godkännande upp ett allmänt krav på att fondbestämmelserna skall vara skäliga för fondandelsägarna. Detta krav gäller således både för godkännande av de ursprungliga fondbestämmelserna och för godkännande av senare ändringar av dem. I det förra fallet bör det bara bli fråga om en allmän skälighetsbedömning, dvs. om fondbestämmelserna kan anses vara skäliga för framtida fondandelsägare. I det senare fallet bör det i första hand bli fråga om en bedömning av om en ändring av fondbestämmelserna kan anses vara skälig för de befintliga fondandelsägarna. Dessa fondandelsägare har köpt andelar utifrån de förutsättningar och villkor som följer av de gällande fondbestämmelserna. Utgångspunkten för bedömningen om huruvida en ändring kan anses skälig för fondandelsägarna bör därför framför allt vara de gällande fondbestämmelserna och hur den aktuella ändringen kommer att påverka egenskaperna hos den aktuella fonden.

Bestämmelsen i *andra stycket* innebär i sak inte någon ändring i förhållande till 10 § tredje stycket lagen om värdepappersfonder. De fall som bör bli aktuella är när en ändring bedöms vara av väsentlig betydelse för fondandelsägarna. I rätten för Finansinspektionen att föreskriva att andelsägarna skall underrättas om ändringar ligger även en skyldighet för inspektionen att ta ställning till hur underrättelsen skall ske, dvs. om det

t.ex. är tillräckligt med att kungöra ändringen eller om underrättelse skall skickas till varje enskild fondandelsägare. Prop. 2002/03:150

Fondandelar och inlösen av fondandelar

10–14 §§

Bestämmelserna motsvarar i huvudsak 30–32 a §§ lagen om värdepappersfonder.

Fondandelar skall vara lika stora och medföra lika rätt till fondförmögenheten. Detta är en naturlig följd av att investeringsfonder är öppna för in- och utträde. Vidare finns bestämmelser om hur värdet på andelarna skall beräknas och offentliggöras, att register skall finnas över andelsägarna samt om möjligheten att få sina andelar förvaltarregistrerade.

I 11 § hänvisas till den nya företeelsen faktablad (se 15 §) och i 12 § anges att information från fonden skall vidarebefordras av förvaltaren till andelsägare, om andelsägaren inte avstått från detta.

Bestämmelserna om att fondbolaget fortlöpande och minst en gång i veckan skall beräkna och på lämpligt sätt offentliggöra fondandelsvärdet (10 § tredje stycket) och om att fondandelar på begäran av andelsägare omedelbart skall lösas in (13 §) modifieras av möjligheten för specialfonder att få undantag jämlikt 6 kap. 1 §. Enligt bestämmelsen skall andelar i en sådan specialfond vara öppna för inlösen åtminstone en gång per kalenderår. För tiden däremellan kan följaktligen en andelsägare inte räkna med möjligheten att få sina andelar inlösta.

Information om investeringsfonder

15–23 §§

Bestämmelserna motsvarar delvis 26–29 §§ lagen om värdepappersfonder.

En grundläggande beståndsdel i skyddet för andelsägare i allmänhet och för konsumenter i synnerhet är skyldigheten för fondbolaget att lämna information om fonden. Nytt är att fondbolag skall upprätta och tillhandahålla s.k. faktablad. Dessa är förenklade versioner av informationsbroschyren och avser att göra det enklare för andelsägare, befintliga som potentiella, att bedöma och jämföra fonder.

Bestämmelserna i 15 och 16 §§ är i princip nya och anger vilken information som skall ingå i informationsbroschyren och i faktabladet. Bestämmelserna behandlas närmare i avsnitt 8.

I 15 § första stycket anges att informationsbroschyren skall innehålla uppgifter om det arbete eller de funktioner som fondbolaget får uppdra åt någon annan att utföra. Härmed avses uppdragsavtal som fondbolagen enligt 7 § har anmält och gett in till Finansinspektionen.

I faktablad, informationsbroschyr, och i vissa fall även i allt övrigt reklammaterial, skall vissa uppgifter intas avseende fondens placeringar (16 §). Den bestämmelsen är en konsekvens av de nya placeringsbestämmelserna i 5 kap. och motsvarande regler i UCITS-direktivet (särskilt artiklarna 24a och 23.3).

Bestämmelsen i 19 § har inte någon motsvarighet i lagen om värdepappersfonder. I enlighet med artikel 31 i UCITS-direktivet föreskrivs här att fondbolagets revisor skall granska de räkenskaper som ligger till grund för årsberättelsen. Revisionsberättelse, med eventuella anmärkningar, skall i sin helhet återges i årsberättelsen. I denna granskning skall även av Finansinspektionen förordnad revisor delta.

Bestämmelserna om revision behandlas även i avsnitt 13.

5 kap. Förvaltning av värdepappersfonder

Spridning och hantering av risker

1 §

Första stycket motsvarar 17 § lagen om värdepappersfonder. Värdepappersfonder skall tillämpa principen om riskspridning. Detta följer redan av artikel 1.2 i UCITS-direktivet. För värdepappersfonder får principen sin närmare förklaring genom en hänvisning till placeringsbestämmelserna i detta kapitel.

Medel som ingår i en värdepappersfond får placeras i en rad likvida finansiella tillgångar. Dessa anges i *andra stycket*, som med någon mindre avvikelse har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. Enligt andra meningen, som motsvarar 18 § femte stycket lagen om värdepappersfonder, får det i en fond också ingå de likvida medel som behövs för förvaltningen av fonden. Denna rätt skall således inte sammanblandas med möjligheten att placera fondmedel på konto hos kreditinstitut enligt 10 §. Det sistnämnda fordrar stöd i fondbestämmelserna, medan likvida medel enligt denna paragraf inte kräver något sådant uttryckligt stöd.

Bestämmelsen i *tredje stycket* motsvarar 25 § lagen om värdepappersfonder. Den ändrade lydelsen grundar sig i artikel 21.2 första stycket i UCITS-direktivet och det faktum att medel i en fond numera får placeras i derivatinstrument. Det kan finnas skäl för ett fondbolag att, trots att fondmedlen enligt placeringsinriktningen inte skall placeras i derivatinstrument, ändå använda sig av sådana instrument. Det kan t.ex. vara för att skydda en placering eller att gardera sig för valutakursförändringar. I den äldre lydelsen av artikel 21 angavs uttryckligen att derivatinstrument fick användas i syfte att skydda fondens tillgångar mot valutakursförluster och andra risker. En rimlig tolkning är att möjligheten att med hjälp av derivatinstrument skydda fonden mot valutakursförluster nu i stället faller in under fondbolagets möjligheter att använda sig av derivatinstrument för att ”effektivisera förvaltningen”. Om ett fondbolag, enligt fondbestämmelserna, får använda sig av åtgärder för att effektivisera förvaltningen enligt denna paragraf, och därvid använder sig av derivatinstrument, skall de regler som gäller för placeringar i derivatinstrument även tillämpas för sådana derivat. Under inga omständigheter får ett fondbolags åtgärd för att effektivisera förvaltningen leda till att värdepappersfonden avviker från placeringsinriktningen såsom den fastställts i fondbestämmelserna.

Andra och tredje styckena har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Enligt 11 kap. 1 § 5 får regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddela föreskrifter om vilka derivatinstrument som får användas för att effektivisera förvaltningen samt om villkor och gränser för detta.

Bestämmelsen behandlas även i avsnitt 10.2.

2 §

Första stycket motsvarar artikel 21.1 första meningen första ledet i UCITS-direktivet och syftar till att skapa en god riskhantering vid förvaltningen av värdepappersfonder.

Andra stycket motsvarar artikel 21.1 första meningen andra ledet i direktivet. Ett fondbolag bör hålla Finansinspektionen underrättad om sitt riskhanteringssystem. Av artikel 21.1 framgår att bolaget bl.a. skall uppge de typer av derivatinstrument som medel i fonden får placeras i, underliggande risker, kvantitativa begränsningar liksom de metoder som valts för att beräkna de risker som åtföljer derivatinstrumenten. Närmare uppgifter om vilken information som skall lämnas avses preciseras i föreskrifter meddelade av regeringen eller, efter bemyndigande, Finansinspektionen.

Bestämmelserna behandlas även i avsnitt 10.3.

Fondpapper och penningmarknadsinstrument

3 §

Paragrafen motsvarar huvudsakligen 18 § lagen om värdepappersfonder och artikel 19.1 a–c i UCITS-direktivet.

Medel i en värdepappersfond får som huvudregel placeras i fondpapper och penningmarknadsinstrument som är noterade på en reglerad marknadsplats. Medel får även placeras i fondpapper (dock inte penningmarknadsinstrument) som ännu inte noterats men som avses bli noterade inom ett år från emissionen.

Bestämmelsen behandlas även i avsnitt 10.4.1.

4 §

Paragrafen motsvarar i sin helhet den nya artikel 19.1 h i UCITS-direktivet. Den innebär en möjlighet att placera en värdepappersfonds medel i ytterligare penningmarknadsinstrument än de som nämns i 3 §. Det gäller vissa kategorier av onoterade penningmarknadsinstrument. I punkten 4 upptas en typ av penningmarknadsinstrument som förekommer främst utomlands. Den bestämmelsen har därför för tillfället mindre praktisk betydelse för svenska förhållanden.

Bestämmelsen behandlas även i avsnitt 10.4.1.

5 §

Paragrafen motsvarar artikel 19.2 i UCITS-direktivet och möjliggör att medel i värdepappersfonder placeras i andra onoterade fondpapper och

onoterade penningmarknadsinstrument än de som tillåts enligt 3 och 4 §§.

Första och *andra styckena* motsvarar 18 § tredje respektive fjärde stycket lagen om värdepappersfonder, dock med en kompletterande hänvisning till onoterade penningmarknadsinstrument. Regeln ges nu en egen paragraf i syfte att understryka att det i en värdepappersfond bara undantagsvis får ingå onoterade fondpapper och onoterade penningmarknadsinstrument (utöver de som tillåts enligt 3 och 4 §§).

I *tredje stycket* åläggs fondbolaget att informera Finansinspektionen om det sammanlagda värdet av onoterade fondpapper och penningmarknadsinstrument som ingår i en fond överstiger 10 procent av fondens värde.

Bestämmelsen behandlas även i avsnitt 10.4.1.

6 §

I paragrafen, som har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag, återfinns de allmänna begränsningsregler som gäller för placeringar i fondpapper och penningmarknadsinstrument i förhållande till fondens värde, vare sig det är fråga om noterade eller onoterade instrument.

De gränser som anges i *första* och *andra styckena* motsvarar de som återfinns i 19 § första stycket lagen om värdepappersfonder och i artikel 22.1–4 i UCITS-direktivet. Placeringar enligt denna paragraf måste göras med beaktande av de ytterligare begränsningsregler som finns i 19–22 §§, vilka delvis har sin motsvarighet i 23 § lagen om värdepappersfonder. Bestämmelsen i punkten 3 har såvitt avser undantaget att sådana instrument som avses i punkterna 1 och 2 inte skall beaktas vid beräkningen inte någon motsvarighet i 19 § lagen om värdepappersfonder. Detta är något som följer av artikel 22.5 första stycket i UCITS-direktivet.

I *tredje stycket* finns en bestämmelse som begränsar placeringar i fondpapper och penningmarknadsinstrument som getts ut av emittenter som ingår i samma företagsgrupp. Även denna bestämmelse saknar motsvarighet i lagen om värdepappersfonder. Genom bestämmelsen, som motsvarar artikel 22.5 fjärde stycket i UCITS-direktivet, begränsas den totala exponering som en värdepappersfond får ha mot en och samma företagsgrupp. I enlighet med *Lagrådets* förslag används beteckningen företagsgrupp i stället för koncern. Vad som utgör en företagsgrupp framgår av i 1 kap. 1 § 12.

Bestämmelsen behandlas även i avsnitt 10.4.2.

7 §

Denna paragraf skapar utrymme för s.k. indexfonder av viss karaktär. Bestämmelsen motsvarar artikel 22a i UCITS-direktivet. En första förutsättning för att en indexfond skall godkännas är att det är fråga om index för aktier eller skuldförbindelser. En andra är att indexet har godkänts som jämförelseindex för fonder enligt denna paragraf. Finansinspektionen får godkänna index som följer de i paragrafen uppräknade förutsättningarna.

Enligt andra stycket får det i en indexfond ingå tillgångar som utfärdats av en och samma emittent till högst 20 procent av fondens värde. Därvid måste också beaktas de röstbegränsningsregler m.m. som anges i 19 och 20 §§. Om det föreligger exceptionella förhållanden på en marknad får, efter tillstånd av Finansinspektionen, exponeringen mot en enda emittent eller mot emittenter i en enda företagsgrupp öka till 35 procent av fondvärdet.

Bestämmelsen behandlas även i avsnitt 10.5.

8 §

Paragrafen motsvarar 20 § lagen om värdepappersfonder och artikel 23.1 i UCITS-direktivet.

Bestämmelsen tar sikte på vissa obligationer och andra skuldförbindelser som getts ut eller garanterats av en stat, en kommun eller myndighet m.m. i ett land inom EES och som därför anses vara förknippade med en lägre risk. Av denna anledning medges undantag beträffande dessa skuldförbindelser från de huvudsakliga placeringsbestämmelserna.

Remissynpunkter har framförts om att begreppet ”emissioner” bör preciseras närmare eftersom detta visat sig vara svårtolkat vid tillämpningen av 20 § lagen om värdepappersfonder.

I artikel 23.1 tredje stycket i UCITS-direktivet anges att ett sådant fondföretag som avses där ”... skall inneha värdepapper från minst sex olika emissioner, varvid dock skall gälla att värdepapper från en och samma emission inte får motsvara mer än 30 procent av de samlade fondtillgångarna”. Vad som avses med ”emissioner” i detta sammanhang anges dock inte. Tolkningen får betydelse om värdepapper emitteras på samma villkor som gäller för sådana värdepapper som har emitterats tidigare. Ett exempel på detta är om Riksgäldskontoret emitterar ytterligare statsobligationer i ett lån. Bör obligationerna i sådant fall anses komma från olika emissioner trots att de avser ett och samma lån? Det förekommer allmänt att emittenter utökar en emission eller fortlöpande ger ut värdepapper som ingår i en emission. Om detta görs på villkor som är identiska med dem för de först utgivna obligationerna och i avsikt att de senare utgivna obligationerna skall vara utbytbara mot de först utgivna, kommer dessa emissioner att vara fungibla, dvs. obligationerna kommer att omsättas under samma identifieringsnummer och i praktiken utgöra en och samma emission. Mot bakgrund härav framstår det som mest ändamålsenligt att begreppet ”emission” i det nu aktuella sammanhanget bör tolkas som att det omfattar en emission i dess helhet, dvs. både en ursprunglig emission och eventuella senare, ytterligare emissioner som är identiska med denna.

En ytterligare remissynpunkt som har framförts är att det i vissa fall kan uppkomma en konflikt mellan 6 § andra stycket 1 och 8 §. I en värdepappersfond som inte har medgetts undantag enligt 8 § (artikel 23.1 i UCITS-direktivet) får enligt 6 § andra stycket 1 (artikel 22.3 i UCITS-direktivet) ingå fondpapper eller penningmarknadsinstrument av det nu aktuella slaget med samma emittent till högst 35 procent av fondens värde. I en värdepappersfond som har medgetts undantag enligt 8 § får ingå skuldförbindelser med samma emittent till mer än 35 procent av fondens värde, under förutsättning att skuldförbindelserna kommer från

minst sex olika emissioner samt att skuldförbindelser från en och samma emission inte motsvarar mer än 30 procent av fondens värde. Den konflikt som skulle kunna uppkomma är således att det i en värdepappersfond som har medgetts undantag enligt 8 § inte får ingå obligationer eller andra skuldförbindelser från en och samma emission till större värde än som motsvarar 30 procent av fondens värde, medan det i en fond som inte har medgetts något undantag får ingå sådana skuldförbindelser till värde som motsvarar högst 35 procent av fondens värde, under förutsättning att det i fonden inte ingår några andra skuldförbindelser som är utfärdade eller garanterade av samma emittent. Detta är emellertid något som följer av reglerna i artiklarna 22.4 och 23.1 i UCITS-direktivet. Reglerna i direktivet ger således inte utrymme för att tillämpa gränsen på 35 procent enligt 6 § andra stycket 1 (artikel 22.4) på en värdepappersfond som har fått tillstånd enligt bestämmelsen i 8 § (artikel 23.1).

Bestämmelsen i andra stycket andra meningen är ny och motsvarar artikel 23.1 andra stycket i UCITS-direktivet.

9 §

Paragrafen motsvarar 24 § lagen om värdepappersfonder och artikel 26.1 i UCITS-direktivet. I 24 § lagen om värdepappersfonder talas dock om aktier, konvertibla skuldebrev och skuldebrev.

Till en värdepappersfond får fondpapper eller penningmarknadsinstrument förenade med rätt till nyteckning förvärvas trots begränsningsreglerna om förvärvet grundas på tidigare innehav. Följaktligen får en fond delta i t.ex. nyemissioner av aktier som har ett samband med tidigare innehav. Om tillgångarna i en fond efter ett sådant förvärv kommer att överskrida de gränser som anges i detta kapitel måste avyttring i motsvarande omfattning ske i enlighet med 25 §.

Placeringar på konto hos kreditinstitut

10 §

Denna bestämmelse är fristående från den allmänna bestämmelsen i 1 § andra stycket om likvida medel. En värdepappersfond får som ett led i en placeringsstrategi och med stöd i nya artikel 19.1 f i UCITS-direktivet placera medel på konto hos vissa kreditinstitut.

Placeringar enligt denna paragraf skall vara likvida. Fondmedel får därför placeras bara på konton där insatta medel kan tas ut omedelbart (s.k. avistakonton). Medlen kan även placeras på konton med en bindningstid på högst tolv månader men de måste alltid kunna sägas upp med omedelbar verkan. En sådan uppsägning kan vara förenad med särskild avgift eller medföra en lägre ränta på de insatta medlen.

Andra stycket har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Bestämmelsen behandlas även i avsnitt 10.6.

11 §

En värdepappersfond måste enligt bestämmelsen begränsa sin exponering mot ett och samma kreditinstitut eller, om kreditinstitutet ingår i en

företagsgrupp, mot alla kreditinstitut som ingår i en och samma företagsgrupp, till högst 20 procent av fondens värde (artikel 22.1 i UCITS-direktivet). En renodlad kontantfond måste således sprida sina innehav på minst fem olika kreditinstitut.

I fondförvaltningen måste emellertid även de generella begränsningsreglerna i 21 och 22 §§ beaktas för det fall fonden har även andra typer av placeringar hos ett kreditinstitut.

Bestämmelsen behandlas även i avsnitt 10.6.

Derivatinstrument

12 §

Paragrafen motsvarar artikel 19.1 g i UCITS-direktivet och innebär att medel i en värdepappersfond får placeras i derivatinstrument som omsätts på en reglerad marknad och i s.k. OTC-derivat som ett led i fondens placeringsinriktning. Vad det här handlar om är derivatinstrument där underliggande tillgångar utgörs av eller hänför sig till fondpapper, penningmarknadsinstrument, finansiella index, räntesatser, växelkurser eller utländska valutor. Det innebär att medel i värdepappersfonden inte får placeras i t.ex. råvaruderivat.

Paragrafen har i huvudsak utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. Ett problem som har uppkommit vid utformningen av bestämmelserna om derivatinstrument är användningen av begreppet ”underliggande tillgång”. Lagrådet påpekar t.ex. att en procentsats inte kan vara en tillgång. Något motsvarande problem uppkommer inte i det engelska språket eftersom den benämning som brukar användas där är ”the underlying”. När det i svenska sammanhang talas om derivatinstrument brukar emellertid benämningen ”underliggande tillgång” användas oavsett om det som ligger till grund för ett derivatinstrument är något som i egentlig mening är att anse som en tillgång eller inte. Problemet undviks dock om man i lagtexten talar om underliggande tillgångar som utgörs av (t.ex. fondpapper) eller hänför sig till (t.ex. räntesatser).

Placeringar i OTC-derivat fordrar att motparten står under tillsyn. Därmed innebär bestämmelsen att OTC-derivat får förvärvas från ett finansiellt institut som står under tillsyn och i vars tillstånd från Finansinspektionen ingår handel med derivatinstrument. Här bör noteras en skillnad från vad som i dag gäller enligt Finansinspektionens föreskrifter. I 6 kap. 1 § fjärde stycket Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 1997:11) om värdepappersfonder anges nämligen möjligheten att i vissa fall förvärva köpoptioner som ett bolag ställt ut avseende aktier i ett annat bolag. Dessa bolag behöver inte enligt föreskrifterna stå under tillsyn.

Det fordras vidare att OTC-derivaten är föremål för en daglig, tillförlitlig och verifierbar värdering samt att fondbolaget för en fonds räkning kan sälja eller lösa in derivaten eller göra en kontantavräkning till ett rimligt värde.

Bestämmelsen behandlas även i avsnitten 10.7.1 och 10.7.2.

13 §

Denna bestämmelse motsvarar artikel 21.3 i UCITS-direktivet.

I paragrafen, som har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag, finns regler om vilken riskspridning som fordras vid placeringar i derivatinstrument. Till skillnad från placeringar i t.ex. fondpapper så anges inte några direkta procentuella begränsningar. Anledningen är att derivatinstrument kan innehas med både rättighet (eller skyldighet) att köpa eller att sälja andra (underliggande) finansiella tillgångar. Eftersom de rättigheter eller skyldigheter som derivatinstrumenten är behäftade med i vissa fall kan ta ut varandra så anges i stället gränserna som exponering, dels mot de individuella underliggande tillgångarna dels de samlade tillgångarnas värde.

I *första stycket* finns en hänvisning till de gränser som gäller för respektive underliggande tillgång. Dessa gränser behöver dock inte beaktas om derivatinstrumenten ingår i en indexfond enligt 7 § i syfte att efterbilda ett index. Sådana indexbaserade derivatinstrument får således ingå i en indexfond om de villkor som anges i 7 § respekteras.

I *andra stycket* anges den yttersta gränsen för derivatexponeringar i förhållande till fondens värde. En fond får därför inte ens tillfälligtvis, genom belåning eller på annat sätt, ta exponeringar som överstiger värdet på tillgångarna i fonden. Det åligger givetvis fondbolaget att se till att så inte sker.

Tredje och fjärde styckena beskriver hur beräkningen av exponeringarnas storlek skall göras.

Bestämmelsen behandlas även i avsnitt 10.7.3.

14 §

I paragrafen, som motsvarar andra stycket i den nya artikel 22.1 i UCITS-direktivet, finns en särregel för placeringar i OTC-derivat. En fond får inte ta alltför stor exponering mot en och samma motpart. Riskexponeringen har inte med derivatinstrumentet i sig att göra, utan är förknippad med risken att motparten skall falla. Det spelar härvid inte någon roll om det är fråga om derivatinstrument med olika underliggande tillgångar. Är motparten ett kreditinstitut som nämns i 10 § får fonden inte ta positioner som överstiger 10 procent av fondens värde. I andra fall får positionerna inte överstiga 5 procent av fondens värde.

Bestämmelsen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Fondandelar

15 §

Paragrafen motsvarar de nya reglerna i artikel 19.1 e i UCITS-direktivet.

Medel i en värdepappersfond får enligt bestämmelsen i *första stycket* placeras i fondandelar. Lagen möjliggör för såväl renodlade fondandelsfonder (även kallade fond-i-fonder eller liknande) som fonder där fondmedlen placeras i såväl fondandelar som andra finansiella instrument.

I paragrafen anges vilka typer av andra fonder som medel i en värdepappersfond får placeras i. Det är fråga om andra svenska värdepappersfonder och vissa svenska specialfonder. Därutöver får medel placeras även i utländska harmoniserade fonder, dvs. sådana fonder som är registrerade i något EES-land och som är underkastade UCITS-direktivets

regler. Dessa fonder behöver dock inte vara anmälda till Finansinspektionen enligt 1 kap. 7 §. Medel i värdepappersfonder får slutligen placeras även i andelar i vissa andra utländska fonder. Det kan t.ex. vara fonder som är registrerade i ett EES-land, men som inte i alla delar följer UCITS-direktivet (oharmoniserade fonder), men det kan också vara fonder registrerade någon annanstans i världen. För dessa utländska fonder fordras emellertid att de uppfyller vissa grundkrav. Inte heller dessa fonder behöver vara registrerade eller anmälda i Sverige, men skall uppfylla de krav som anges i 1 kap. 9 § för försäljning här i landet.

En förutsättning för placeringar i fondandelar är dock enligt *andra stycket* att den andra fonden, oavsett om det är en värdepappersfond eller inte, själv enligt sina fondbestämmelser, sin bolagsordning eller motsvarande grunddokument inte får investera mer än 10 procent av sina medel i andelar i andra fonder. Genom den bestämmelsen förhindras fondandelsfonder som i sin tur placerar medel i andelar i andra fondandelsfonder.

Bestämmelsen behandlas även i avsnitt 10.8.1.

16 §

Paragrafen motsvarar de nya reglerna i artikel 24.1 och 24.2 första stycket i UCITS-direktivet.

I *första stycket* finns en riskspridningsregel som begränsar värdepappersfondens exponering mot en och samma fond. Den innebär att en fondandelsfond, som placerar medel enbart i andelar i andra fonder, måste fördela placeringarna på minst fem andra fonder.

Bestämmelsen i *andra stycket* inskränker möjligheten att placera medel i andelar i andra fonder än värdepappersfonder eller sådana fondföretag från ett EES-land som uppfyller kraven i UCITS-direktivet. Andelar i sådana andra fonder eller fondföretag får inte tillsammans uppgå till mer än 30 procent av värdepappersfondens värde.

Bestämmelserna behandlas även i avsnitt 10.8.2.

17 §

Paragrafen motsvarar de nya reglerna i artikel 24.2 andra stycket i UCITS-direktivet.

Enligt paragrafen får det i en värdepappersfond ingå andelar i andra fonder även om värdepappersfonden därigenom tar för stor exponering mot en enskild emittent jämfört med vad som tillåts enligt de allmänna begränsningsreglerna. Förvaltaren behöver således inte av den anledningen hålla reda på vilka innehav som finns i den andra fonden. Det kan ju också vara svårt att få tillgång till sådan information annat än i efterhand.

Bestämmelserna behandlas även i avsnitt 10.8.3.

18 §

Första stycket, som motsvarar artikel 24.3 andra stycket i UCITS-direktivet, innehåller särskilda krav på information som skall lämnas av fonder som placerar en ”betydande” del av medlen i andelar i andra fonder eller

i fondföretag. Det är fråga om uppgifter om hur stora kostnaderna kan bli som mest för förvaltningen av fonden och de fonder i vilka medel placeras. Bestämmelsen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Andra stycket, som motsvarar artikel 24.3 första stycket i UCITS-direktivet, anger vad som gäller för placering av medel i andelar i närstående fonder. Placeras medel som ingår i en värdepappersfond i andelar i en annan fond som förvaltas av samme förvaltare eller ett närstående bolag får inte någon avgift för transaktionerna i den andra fonden tas ut. Ett sådant förbud minskar således risken för att illojala förvaltare genom omfattande affärer ökar sina intäkter på bekostnad av andelsägarna. Förbudet mot debitering av avgifter (22 § andra stycket lagen om värdepappersfonder) för förvärv, förvaltning eller inlösen av andelar har tagits bort i UCITS-direktivet vilket torde ha samband med att förvaltningen av en fond genererar kostnader som en förvaltare rimligen bör få ersättning för. I stället finns det informationskrav som anges i första stycket. Vidare har det tidigare kravet på tillstånd för att inneha andelar i närstående fonder tagits bort i UCITS-direktivet (jfr 22 § första stycket lagen om värdepappersfonder).

Bestämmelserna behandlas även i avsnitten 10.8.4 och 10.8.5.

Övriga placeringsbegränsningar

19 §

Paragrafen motsvarar till viss del 23 § lagen om värdepappersfonder.

Som tidigare får i en värdepappersfond inte ingå alltför stor del av de fondpapper m.m. som getts ut av en emittent. Denna regel skall inte förväxlas med de begränsningar som relateras till fondens värde. Här är det i stället emittentens eller den andra fondens storlek som är relevant.

I *första stycket 1* finns en bestämmelse som tar sikte på aktier utan rösträtt. En sådan regel fanns redan tidigare intagen i artikel 25.2 i UCITS-direktivet, men inte i 23 § lagen om värdepappersfonder. Den typen av aktier förekommer inte i Sverige, men eftersom det är möjligt att placera medel i värdepappersfonder i aktier i utländska bolag bör regeln få sin motsvarighet i svensk fondlagstiftning.

Första stycket 2 anger att obligationer och andra skuldförbindelser inte får överstiga 10 procent av emittentens instrument. Undantag görs dock för instrument som är utgivna eller garanterade av vissa angivna emittenter. Lagtexten har justerats jämfört med 23 § första stycket 2 lagen om värdepappersfonder i syfte att förtydliga att undantaget avser instrument som emitterats eller garanteras av stater, oavsett om det är fråga om EES-stater eller inte. Så är nämligen fallet enligt artikel 25.3 i UCITS-direktivet.

Med hänsyn till de nya bestämmelserna om placeringar i penningmarknadsinstrument och i fondandelar föreskrivs i *första stycket 3* och *4* begränsningar för dessa typer av finansiella instrument. Ändringarna i förhållande till 23 § första stycket lagen om värdepappersfonder motsvarar de som gjorts i artikel 25.2 i UCITS-direktivet.

I *andra stycket* finns en bestämmelse som motsvarar artikel 25.2 andra stycket i UCITS-direktivet, men som tidigare inte har införlivats med

svensk rätt. Bestämmelsen avser de fall där det på förhand är svårt att avgöra t.ex. hur många obligationer som kommer att ges ut. Prop. 2002/03:150

Bestämmelserna behandlas även i avsnitt 10.12.

20 §

Paragrafen motsvarar till viss del 23 § lagen om värdepappersfonder.

Enligt i 23 § första stycket 1 lagen om värdepappersfonder får en fond inte förvärva aktier som representerar mer än fem procent av det samlade röstvärdet för ett bolags samtliga aktier. Den bestämmelsen ersätts med en ny bestämmelse i *första stycket* i förevarande paragraf. Den tidigare femprocentsregeln har kritiserats för att vara strängare än motsvarande regel i UCITS-direktivet (artikel 25.1). Den gjorda ändringen innebär att den svenska bestämmelsen i princip får samma lydelse som regeln i direktivet.

Andra stycket motsvarar 23 § andra stycket lagen om värdepappersfonder.

Lagrådet har i sitt yttrande anfört att det finns anledning att överväga om bestämmelserna i 19 och 20 §§ i stället bör tas in under rubrikerna Fondpapper och penningmarknadsinstrument respektive Fondandelar i kapitlet. Bestämmelserna i 19 och 20 §§ utgör emellertid begränsningsregler av ett annat slag än de som finns under nämnda rubriker. Bestämmelserna bör därför stå kvar i anslutning till de övriga bestämmelser som begränsar en fonds inflytande över och generella exponeringar mot enskilda emittenter eller företagsgrupper.

Bestämmelserna behandlas även i avsnitt 10.12.

21 §

Paragrafen motsvarar artikel 22.2 andra stycket i UCITS-direktivet.

I paragrafen finns en bestämmelse som avser att komplettera de i paragrafen angivna lagrummen. I dessa finns allmänna begränsningar för vilken exponering en fond får ta mot en och samma motpart. En fond kan emellertid med en kombination av placeringar i olika tillgångsslag få en större exponering mot ett enskilt företag än vad som formellt sett är möjligt enligt begränsningsreglerna för respektive placering. Denna bestämmelse tar sikte på att begränsa möjligheterna till sådana kombinationer. Riskexponeringen får således inte överstiga totalt 20 procent av fondens värde. Ingår i en fond t.ex. aktier i FöreningsSparbanken tillsammans med penningmarknadsinstrument som banken gett ut samt utnyttjas möjligheten att ha medel insatta på ett konto i banken, får dessa placeringar tillsammans inte överstiga 20 procent av fondens värde.

22 §

Paragrafen motsvarar artikel 22.5 andra stycket i UCITS-direktivet.

I likhet med närmast föregående paragraf kompletterar bestämmelsen andra begränsningsregler i lagen. Denna regel omfattar fler lagrum än 21 § och anger att sådana placeringar som avses i de uppräknade lagrummen tillsammans aldrig får överstiga 35 procent av fondens värde. Denna gräns sammanfaller med indexfondernas maximala riskexponering.

ring under exceptionella marknadsförhållanden och 35-procentspärren kan därför med fog ses som den absolut högsta möjliga exponeringen mot ett enskilt företag. Prop. 2002/03:150

Lån m.m.

23 §

Paragrafen motsvarar 13 § första stycket 2–4 och andra stycket lagen om värdepappersfonder samt artiklarna 41 och 42 i UCITS-direktivet.

Förbudet mot s.k. oäkta blankning i *första stycket punkten 3* ändras dock till att även omfatta de uppräknade finansiella instrumenten. Denna bestämmelse behandlas även i avsnitt 10.10.

Undantag för nya fonder

24 §

Bestämmelsen motsvarar artikel 26.1 andra stycket i UCITS-direktivet och huvudsakligen 21 § lagen om värdepappersfonder.

Det kan vara svårt att hålla nystartade fonder inom de gränser som anges i de bestämmelser som räknas upp i paragrafen och samtidigt fatta välgrundade och ekonomiskt riktiga placeringsbeslut. Det finns därför praktiska skäl att tillåta tillfälliga avvikelser från dessa gränser under startfasen. Finansinspektionen får för en enskild värdepappersfond besluta att avvikelse får ske från begränsningsreglerna under sex månader från det verksamheten påbörjats, under förutsättning att fonden har en lämplig fördelning av placeringar med hänsyn till den riskspridning som är förenad med fondens placeringsinriktning enligt fondbestämmelserna.

I enlighet med ändringarna i UCITS-direktivet får Finansinspektionen besluta om avvikelser från bestämmelserna om placeringar i fondpapper och penningmarknadsinstrument, inklusive dem för indexfonder, om placeringar på konto hos kreditinstitut samt om placeringar i s.k. OTC-derivat och i fondandelar.

Rättelse

25 §

Bestämmelsen motsvarar 19 § andra stycket lagen om värdepappersfonder och artikel 26.2 i UCITS-direktivet.

En värdepappersfond kan av flera olika orsaker komma att överskrida de gränser som anges i detta kapitel. Inträffar detta skall fondbolaget rätta till förhållandet.

Inlösen och förvärv av fondandelar

1 §

Som framgår redan av definitionen i 1 kap. 1 § 19 behöver en specialfond inte nödvändigtvis rikta sig till allmänheten. Härefter ligger en skillnad jämfört med vad som gäller för värdepappersfonder.

Det kan finnas skäl att inte neka, men begränsa möjligheten att förvärva andelar. Det kan t.ex. vara fråga om specialfonder där fondmedlen placeras i sådana instrument eller i enlighet med sådana modeller som fordrar viss kontinuitet. På samma sätt kan det finnas skäl att ange när en andelsägare kan få sina andelar inlösta. Härigenom kan fondverksamheten drivas mer effektivt och framför allt till lägre kostnader än annars. En specialfond för vilken belåning tillåts kan därvid ges förmånligare villkor om det investerade kapitalet förblir orört under en viss period.

Bestämmelsen har delvis utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. Den första meningen i Lagrådets förslag har dock i stället placerats som ett nytt andra stycke i 2 § i anslutning till de övriga placeringsbestämmelserna.

Bestämmelsen behandlas även i avsnitt 11.6.

Placeringsbestämmelser

2 §

Enligt *första stycket* skall Finansinspektionen vid godkännande av fondbestämmelserna för en specialfond pröva om en fond har en lämplig fördelning av placeringar med hänsyn till de krav som bör uppställas på riskspridning. Principen om riskspridning skall alltid tillämpas för alla specialfonder. Detta innebär att Finansinspektionen skall göra en sådan prövning såväl när inspektionen godkänner ursprungliga fondbestämmelser för en specialfond som när inspektionen godkänner ändringar av fondbestämmelser. Bestämmelsen motsvarar 1 § första meningen i *Lagrådets* förslag.

Vad som gäller för förvaltning av värdepappersfonder anges i 5 kap. Det fordras inte lika detaljerade bestämmelser för specialfonderna. Utgångspunkten är nämligen *enligt andra stycket* att bestämmelserna i 5 kap. gäller även specialfonder om inte särskilt undantag har medgetts. Möjligheten att få undantag från samtliga bestämmelser i 5 kap. ger utrymme för många olika fondtyper och en dynamisk fondmarknad. Exakt vilka undantag som kan komma i fråga bör inte låsas fast i lagen. Utgångspunkten är att undantag från samtliga bestämmelser i 5 kap. kan komma i fråga. Specialfonder måste dock alltid tillämpa principen om riskspridning. Finansinspektionen får i sin tillståndsgivning inte medge undantag som skulle strida mot de allmänna bestämmelserna i lagen. Andelsägarnas gemensamma intresse fordrar t.ex. att placeringsinriktningen kan beskrivas på ett fullgott sätt och göras tydlig för de som investerar i fonden. Vill ett fondbolag exempelvis bilda och förvalta en fondandelsfond där fondmedlen placeras i andelar i andra fonder än de

som godkänns i 5 kap., är förutsättningen att en godtagbar och synbar avgränsning kan göras i fondbestämmelserna. Allmänt hållna undantag bör med andra ord inte få förekomma.

Placeringsinriktningen för specialfonder får beskrivas på olika sätt. För specialfonder kan t.ex. gälla olika procentuella begränsningar på samma sätt som för värdepappersfonder. Specialfonderna kan dock även komma att beskrivas på ett sätt som avviker från det som tillämpas för värdepappersfonder. Fondbolaget kan finna det mer lämpligt att i sin information till andelsägarna närmare redogöra för inom vilka ramar placeringar normalt sett görs. Det är också lämpligt att fondbolag redovisar specialfondens risknivå med hjälp av ett riskmått som tar hänsyn till detta.

Medel i specialfonder får, till skillnad från vad som gäller för värdepappersfonder, också placeras i derivatinstrument med andra underliggande tillgångar än rent finansiella. Det kan vara olika råvaruderivat, men även andra underliggande tillgångar kan komma i fråga. Huvudsaken är att dessa derivatinstrument är föremål för handel på en fungerande finansiell marknad och att det inte finns någon skyldighet att leverera eller ta emot den underliggande tillgången.

Bestämmelsen i andra stycket har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Bestämmelserna behandlas även i avsnitten 11.3.2, 11.3.3 och 11.4.2.

Riskenivå

3 §

Fondbolaget skall för varje specialfond som det förvaltar beräkna och redovisa fondens risknivå. Av 4 kap. 8 § framgår att fondbestämmelserna för en specialfond skall innehålla upplysning om vilket riskmått som skall användas. Det riskmått som bolaget använder måste vara ett mått som godkänts av Finansinspektionen.

Bestämmelsen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Enligt 11 kap. 1 § 6 får regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddela föreskrifter om hur beräkning och redovisning av en specialfonds risknivå skall utföras.

Bestämmelsen behandlas även i avsnitt 11.3.4.

7 kap. Förvaltning av andras finansiella instrument

1 §

Första stycket motsvarar i huvudsak artikel 5.3 b i UCITS-direktivet.

I första stycket anges de sidotjänster som ett fondbolag kan få tillhandahålla om det har tillstånd enligt 1 kap. 4 § att förvalta någon annans finansiella instrument. För detta krävs dock särskilt tillstånd från Finansinspektionen.

Eftersom fondandelar innefattas i definitionen av finansiellt instrument i 1 kap. 1 § 6 omfattas förvaltning av fondandelar (artikel 5.3 b andra strecksatsen i UCITS-direktivet) av tillståndet att förvalta någon annans finansiella instrument. Ett fondbolag som har beviljats ett sådant tillstånd

behöver därför inte något särskilt tillstånd för att förvalta fondandelar (jfr 3 kap. 4 § första stycket 2 lagen om värdepappersrörelse samt se även prop. 1990/91:142 s. 164 och prop. 1994/95:50 s. 350). Förvaring av fondandelar är dock en sidotjänst som kräver särskilt tillstånd.

Med hänsyn till den grundläggande regeln i 4 kap. 3 § som förbjuder fondbolaget att ha hand om egendom i en fond gäller tillstånd enligt punkten 1 bara sådana fondandelar som inte ingår i en investeringsfond som fondbolaget förvaltar.

I *andra stycket* finns en bestämmelse som tar sikte på de fall då en uppdragsgivare sätter in pengar hos fondbolaget för att användas till investeringar. Dessa kontanta medel måste då avskiljas så att separationsrätt uppstår. Om detta inte sker riskerar uppdragsgivaren att förlora de insatta medlen vid en eventuell konkurs (se dock avsnitt 7.9.3 om investerarskydd). Någon motsvarande regel finns inte i UCITS-direktivet, men fordras för att ge investerarna ett gott skydd.

Bestämmelserna i första stycket behandlas även i avsnitt 7.2.2.

2 §

Bestämmelsen motsvarar artikel 5f.2 i UCITS-direktivet.

Genom bestämmelsen uppställs ett krav på godkännande på förhand från en investerare för att fondbolaget skall få placera investerarens tillgångar i andelar i de investeringsfonder eller fondföretag som fondbolaget förvaltar direkt eller på uppdrag av någon annan fondförvaltare.

Bestämmelsen behandlas även i avsnitt 7.9.1.

8 kap. Sammanläggning och delning av en investeringsfond

1 §

Bestämmelsen motsvarar 33 a § lagen om värdepappersfonder. Lagtexten har dock anpassats till den nya terminologin och omfattar således investeringsfonder, vare sig det är fråga om värdepappersfonder eller specialfonder.

Utredningen har redovisat sina överväganden i frågor som rör sammanläggning och delning av fonder i slutbetänkandet (SOU 2002:104). I avvaktan på att detta behandlas inom Regeringskansliet föreslås inte här några materiella förändringar av de regler som i dag gäller i nämnda avseenden.

2 §

Bestämmelsen motsvarar 10 a § lagen om värdepappersfonder som har sin grund i artikel 1.5 i UCITS-direktivet. Enligt UCITS-direktivet får nämligen en värdepappersfond inte ombildas till ett företag för kollektiv investering som ligger utanför direktivets tillämpningsområde.

Förbudet mot ombildning skall gälla för alla investeringsfonder, dvs. både värdepappersfonder och specialfonder.

1–6 §§

Paragraferna motsvarar 33–38 §§ lagen om värdepappersfonder. Lagtexten har dock anpassats till den nya terminologin och omfattar således investeringsfonder, vare sig det är fråga om värdepappersfonder eller specialfonder.

Utredningen har redovisat sina överväganden i frågor som rör upphörande och överlåtelse av fondförvaltningen i slutbetänkandet (SOU 2002:104). I avvaktan på att detta behandlas inom Regeringskansliet föreslås inte här några materiella förändringar av de regler som i dag gäller i nämnda avseenden.

10 kap. Tillsyn

Upplýsningsskyldighet

1 §

Paragrafen motsvarar 39 § lagen om värdepappersfonder med det tillägget att tillsynen avser även utländska aktörer i Sverige. Dessa står primärt under tillsyn i hemlandet, men det kan i vissa fall finnas skäl för Finansinspektionen att se över deras verksamhet. Inspektionen har även möjlighet att ingripa mot utländska företag som driver verksamhet i Sverige (24–27 §§).

Samarbete med behöriga myndigheter

2 §

Bestämmelse är ny och har sin grund i artikel 52b i UCITS-direktivet.

Huvudansvaret för tillsynen över en filial till ett förvaltningsbolag som hör hemma inom EES vilar på behörig myndighet i bolagets hemland. För att en behörig myndighet skall kunna skaffa sig all den information som den behöver för att uppfylla sitt tillsynsansvar finns denna möjlighet att inspektera en filial i Sverige efter anmälan till Finansinspektionen.

Bestämmelsen är utformad efter förebild i 7 kap. 8 § andra stycket bankrörelselagen (1987:617).

3 §

Bestämmelse är ny och har sin grund i artikel 52a.1 i UCITS-direktivet.

Om ett förvaltningsbolag eller ett fondföretag som hör hemma inom EES driver verksamhet i här i landet genom att erbjuda och tillhandahålla tjänster från en filial eller direkt från sitt hemland skall den behöriga myndigheten i hemlandet och Finansinspektionen samarbeta och förse varandra med upplýsningar. Finansinspektionen skall därför lämna de uppgifter som den behöriga myndigheten i hemlandet behöver för sin

tillsyn över ett förvaltningsbolag och ett fondföretag som driver verksamhet här i landet. Prop. 2002/03:150

Bestämmelsen är utformad efter förebild i 7 kap. 9 § bankrörelselagen (1987:617).

Ägarprövning

4–12 §§

Bestämmelserna är nya och har sin grund i UCITS-direktivet (artikel 5e). De motsvarar innehållsmässigt samma typ av regler som finns i annan finansiell lagstiftning (se prop. 1995/96:173 s. 61 ff. och prop. 2002/03:139 s. 391 f.).

Bestämmelserna behandlas i avsnitt 7.6.

Nära förbindelser

13 §

Bestämmelserna är nya och har sin grund i UCITS-direktivet (artiklarna 5a.2 och 5d.1). De motsvarar innehållsmässigt samma typ av regler som finns i annan finansiell lagstiftning (se prop. 1995/96:173 s. 86 ff.).

Bestämmelserna behandlas i avsnitt 7.5.

Hur tillsynen skall bedrivas

14–16 §§

Dessa paragrafer innehåller bestämmelser som i huvudsak motsvarar de som finns i 40–42 §§ lagen om värdepappersfonder. Bestämmelsen i 14 § andra stycket har utformats med banklagstiftningen och inte med 40 § andra stycket lagen om värdepappersfonder som förebild.

I fråga om 16 § skiljer sig bestämmelserna åt från vad som gäller enligt 42 § lagen om värdepappersfonder på så sätt att Finansinspektionens skyldighet att förordna revisor ersätts med en rätt för inspektionen att göra detta. Bestämmelsen behandlas i avsnitt 13.1.

Rapporteringsskyldighet för revisor och särskild granskare

17 och 18 §§

Bestämmelserna i dessa paragrafer motsvarar de i 6 a och 6 b §§ lagen om värdepappersfonder.

19–23 §§

Enligt 43 § lagen om värdepappersfonder har Finansinspektionen möjlighet att ingripa mot ett fondbolag antingen genom varning eller genom återkallelse av tillståndet. Enligt 19 § får Finansinspektionen även en möjlighet att förbjuda fondbolaget att vidta viss åtgärd eller ge ett föreläggande om rättelse. Sådana möjligheter har inspektionen i annan finansiell lagstiftning, se t.ex. 6 kap. 7 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.

De förelägganden och beslut om förbud som inspektionen meddelar får förenas med vite (29 §).

Bestämmelserna om när ett tillstånd skall återkallas är utformade efter modell i UCITS-direktivet (artikel 5a.5). Eftersom reglerna i UCITS-direktivet har stora likheter med dem som gäller för återkallelse av tillstånd för värdepappersbolag enligt investeringstjänstedirektivet (artikel 3.7) har även 6 kap. lagen om värdepappersrörelse fått stå modell för bestämmelserna.

Bestämmelserna i 20 § andra stycket motsvarar i huvudsak dem i 6 kap. 9 § tredje stycket 2 och fjärde stycket lagen om värdepappersrörelse.

Om ett fondbolags egna medel understiger kapitalkraven i 2 kap. 8, 9 och 11 §§ utgör detta grund för återkallelse av tillståndet. Det kan dock finnas tillfälliga orsaker till detta och därför har Finansinspektionen enligt 20 § tredje stycket en möjlighet att förelägga fondbolaget att inom viss tid, högst tre månader, täcka bristen. Ett sådant föreläggande behöver dock inte göras om inspektionen bedömer att fondbolaget inte kan vidta rättelse. Motsvarande gäller om ett fondbolag som har tillstånd att förvalta någon annans finansiella instrument inte uppfyller det krav på ytterligare kapital som bolaget måste ha för denna förvaltning och de tjänster som bolaget får utföra som ett led i den verksamheten.

Om fondbolaget har tillstånd för förvaltning av någon annans finansiella instrument skall tillståndet för den verksamheten enligt 20 § fjärde stycket återkallas om bolaget inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen (1999:158) om investerarskydd. På motsvarande sätt som gäller för värdepappersbolag enligt 6 kap. 9 § andra stycket lagen om värdepappersrörelse får återkallelse i sådant fall ske först om bolaget inte har vidtagit rättelse inom ett år från det att Finansinspektionen har förelagt bolaget att fullgöra sina skyldigheter med förklaring att dess tillstånd annars kan komma att återkallas.

Bestämmelsen i 22 § motsvarar 43 a § lagen om värdepappersfonder samt artiklarna 6c.9 och 52.3 i UCITS-direktivet.

Enligt 23 § – som är utformad efter modell i artikel 6c.4 i UCITS-direktivet – får Finansinspektionen även vidta åtgärder enligt 19–21 §§ mot ett fondbolag om inspektionen av behörig myndighet i ett annat land inom EES underrättats om att fondbolaget överträtt föreskrifter som i det landet gäller för bolaget.

Bestämmelserna behandlas även i avsnitt 12.2.

24–27 §§

När ett förvaltningsbolag med hemvist i ett annat land inom EES (24 §) driver verksamhet här med stöd av hemlandsauktoriseringen är det primärt behörig myndighet i hemlandet som utövar tillsyn över bolaget. Det kan dock uppstå situationer där Finansinspektionen finner skäl att ingripa. Det kan vara om förvaltningsbolaget i sin verksamhet här överträder fondlagstiftningen eller på något annat sätt visat sig vara olämplig att driva verksamheten. Modellen är då att inspektionen först skall förmå förvaltningsbolaget att vidta rättelse. Om detta inte lyckas, skall ärendet överlämnas till behörig myndighet i hemlandet. Finns det trots detta behov av ytterligare ingripanden från Finansinspektionens sida återstår möjligheten för inspektionen att förbjuda förvaltningsbolaget att påbörja nya transaktioner här i landet. Tillsynen kan därför sägas vara delad mellan behörig myndighet i hemlandet och Finansinspektionen.

24 och 25 §§ har inte några motsvarigheter i lagen om värdepappersfonder. Bestämmelserna i dessa paragrafer har sin grund i artikel 6c.3–9 i UCITS-direktivet. Paragraferna har utformats efter modell i 6 kap. 8 b och 8 c §§ lagen (1991:981) om värdepappersrörelse (se prop. 1994/95:50 s. 358 f.)

26 och 27 §§ motsvarar 44 b och 44 a §§ lagen om värdepappersfonder och innehåller bestämmelser som tar sikte på fondföretag (se prop. 1992/93:90 s. 40 ff. och s. 75 f.) För EES-fondföretag är sanktionsmöjligheterna snarlika de som gäller för förvaltningsbolag som hör hemma inom EES (se artiklarna 49 och 52 i UCITS-direktivet). För andra fondföretag och för förvaltningsbolag enligt 1 kap. 8 § gäller motsvarande bestämmelser som för svenska fondbolag.

Enligt 27 § *andra stycket* i skall Finansinspektionen underrätta behörig myndighet i bolagets eller företagets hemland om åtgärder som vidtagits. Med behörig myndighet avses här myndighet eller annat behörigt organ som utövar tillsyn över bolaget eller företaget i det land där det hör hemma.

Bestämmelserna behandlas även i avsnitten 9.2.4 och 9.3.2.

Ingripanden mot den som saknar tillstånd

28 §

Paragrafen motsvarar 44 § lagen om värdepappersfonder.

Vite

29 §

Finansinspektionen får förena förelägganden och beslut om förbud med vite. Bestämmelsen är utformad efter förebild i 6 kap. 12 § lagen om värdepappersrörelse. Genom denna bestämmelse får Finansinspektionen en enhetlig katalog av sanktioner mot olika finansiella företag.

Frågor om utdömning av vite prövas av Länsrätten i Stockholms län och med iakttagande av förfarandet i lagen (1985:206) om viten. Prop. 2002/03:150
Bestämmelsen behandlas även i avsnitt 12.2.3.

11 kap. Bemyndiganden

1 §

I paragrafen ges bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter.

Punkterna 1 och 2 avser vilka poster som får räknas in i startkapitalet enligt 2 kap. 4 § och i egna medel enligt 2 kap. 8, 9 och 11 §§. Ett liknande bemyndigande finns i 6 § tredje stycket lagen om värdepappersfonder. Det bemyndigandet avser föreskrifter om aktiekapitalets storlek.

En förutsättning för att ett fondbolag skall få inleda verksamheten är att kravet på startkapital är uppfyllt. Från den tidpunkt verksamheten har inletts får fondbolagets egna medel inte understiga startkapitalet. Eftersom det i lagen inte anges vilka poster som får räknas in i startkapital och egna medel är det nödvändigt att föreskrifter meddelas där detta närmare anges.

Punkten 8 motsvarar 39 § andra stycket lagen om värdepappersfonder.

12 kap. Överklagande

1 §

Paragrafen reglerar möjligheterna till överklagande.

Första stycket motsvarar 46 § första stycket lagen om värdepappersfonder. Beslut av Finansinspektionen att kalla till sammanträde med ett fondbolags styrelse (10 kap. 15 §) eller och att förelägga den som driver verksamhet att lämna de upplysningar som behövs för att bedöma om lagen är tillämplig (10 kap. 28 § andra stycket) får inte överklagas. Annars skulle den som vill tredskas fördröja Finansinspektionens utredning i onödan.

Beslut av Finansinspektionen i ärenden om meddelande av föreskrifter, dvs. sådana ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223), får inte heller överklagas hos domstol. I stället får, i den mån regeringen föreskriver det, sådana beslut överklagas hos regeringen enligt 35 § verksförordningen (1995:1322).

Andra beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får enligt *andra stycket* överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Enligt *tredje stycket* krävs prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får enligt *fjärde stycket* bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse skall gälla omedelbart.

Bestämmelserna behandlas även i avsnitt 12.3.

Bestämmelsen i *första stycket* motsvarar den i 46 § fjärde stycket lagen om värdepappersfonder samt artiklarna 5a.3 och 51.2 i UCITS-direktivet (se prop. 1992/93:90 s. 42 ff.). I fråga om möjligheten att begära förklaring i ett ärende om tillstånd att driva verksamhet är det alltså till kammarrätten som den sökande skall vända sig om Finansinspektionen inte meddelar beslut inom sex månader från det att en fullständig ansökan gavs in. Om inspektionen inte har meddelat beslut inom sex månader från det att en förklaring har lämnats av kammarrätten, skall det anses som att ansökan har avslagits. Ett sådant avslagsbeslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol enligt bestämmelserna i andra stycket.

Enligt *andra stycket* finns det möjlighet att begära förklaring av kammarrätten också i ärende om att inrätta filial i ett annat land inom EES enligt 2 kap. 12 §. Bestämmelsen motsvarar artikel 6a.3 andra stycket i UCITS-direktivet. Tidsfristen inom vilken Finansinspektionen skall lämna över en underrättelse till behörig myndighet i utlandet eller meddela beslut i ärendet är två månader från det att underrättelsen togs emot. Om Finansinspektionen inte lämnar över underrättelsen inom två månader från det att en förklaring har lämnats av kammarrätten, skall det anses som inspektionen har meddelat beslut att inte lämna över underrättelsen. Även ett sådant avslagsbeslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol enligt bestämmelserna i andra stycket.

Bestämmelserna behandlas även i avsnitt 9.1.1.

16.2 Förslaget till lag om införande av lagen (2003:000) om investeringsfonder

1 §

Paragrafen anger när den nya lagen om investeringsfonder och den förevarande lagen skall träda i kraft.

2 §

Av paragrafen framgår att den nuvarande lagen om värdepappersfonder och ikraftträdandelagen för den lagen upphävs i och med att lagen om investeringsfonder börjar gälla.

3 §

Paragrafen är avsedd att omfatta fondbolag, annan som har fått tillstånd enligt 3 § lagen om värdepappersfonder att förvalta nationella fonder samt utländska fondföretag som har fått tillstånd att driva fondverksamhet enligt 7 a § lagen om värdepappersfonder.

Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitten 14.3 och 14.4.

4 §

Bestämmelsen behandlas i avsnitten 14.5 och 14.6.

Bestämmelsen behandlas i avsnitten 14.5 och 14.6.

16.3 Övriga lagförslag

Övriga lagförslag – utom förslagen till ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument, lagen (1992:160) om utländska filialer m.m., lagen (1991:981) om värdepappersrörelse, lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande, mervärdesskattelagen (1994:200), lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension, lagen (1999:158) om investerarskydd, lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder), insiderstrafflagen (2000:1086) och lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument – innehåller huvudsakligen konsekvensändringar med anledning av den nya terminologi som används i förslaget till lag om investeringsfonder. Där introduceras begreppen investeringsfond och specialfonder. Samtidigt behålls begreppet värdepappersfonder men ges en något snävare betydelse i och med att det alltid omfattar enbart fonder som följer reglerna i EG:s UCITS-direktiv. De ändringar som föreslås i lagen om investerarskydd är betingade av att fondbolag – och dess motsvarigheter inom EES – ges möjlighet att ägna sig även åt individuell portföljförvaltning och skall därmed, liksom värdepappersinstitut som tillhandahåller sådana tjänster, omfattas av investerarskyddet.

Förslaget till ändring i lagen om investerarskydd behandlas i avsnitt 7.9.3. Övriga lagförslag behandlas i avsnitt 11.8. Ändringen i lagen om utländska filialer m.m. behandlas dessutom i avsnitt 9.2.1 och ändringarna i lagen om handel med finansiella instrument, insiderstrafflagen, lagen om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument, mervärdesskattelagen samt i lagen om inkomstgrundad ålderspension i det följande.

I 1 kap. 1 § lagen om handel med finansiella instrument, 1 § insiderstrafflagen och 1 § lagen om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument har i definitionen av fondpapper andel i värdepappersfond ersatts med fondandel. Detta innebär emellertid inte någon materiell ändring. I likhet med nuvarande definitioner av fondpapper görs inte någon hänvisning till den svenska fondlagstiftningen. Definitionerna begränsas således inte till att omfatta andelar enbart i sådana investeringsfonder som avses i lagen om investeringsfonder och därför används – till skillnad från vad *Lagrådet* har föreslagit – varken termen investeringsfond eller fondföretag i definitionerna. Detta innebär – i likhet med vad som gäller i dag – att andelar även i utländska fonder omfattas av definitionerna (jfr prop. 1990/91:142 s. 143). Därför behöver inte uttryckligen anges i definitionerna att andelar i fondföretag omfattas. Definitionerna av fondpapper i de tre lagarna kommer således att omfatta andelar både i fonder som definieras som investeringsfonder eller fondföretag i lagen om investeringsfonder och andelar i fonder som har liknande egenskaper men som av någon anledning inte ryms inom definitionerna i 1 kap. 1 § 8 eller 16 lagen om investeringsfonder.

I bestämmelsen i 1 kap. 3 b § lagen om värdepappersrörelse har investeringsfond ersatt värdepappersfond. Möjligheten för en försäkringsmäklare att som sidoverksamhet förmedla fondandelar utan tillstånd kommer därmed att omfatta andelar i såväl värdepappersfonder som specialfonder. Undantaget från tillståndsplikt omfattar enligt bestämmelsen i dess nuvarande lydelse enligt tidigare förarbetsuttalanden inte andelar i nationella fonder. Andelar i nationella fonder omfattas därför inte heller av punkt 2 i övergångsbestämmelserna.

I 2 kap. 1 § 2 lagen om individuellt pensionssparande har investeringsfond ersatt värdepappersfond. Därigenom kommer såväl värdepappersfonder som specialfonder att omfattas av systemet med individuellt pensionssparande. Enligt praxis har bestämmelsen i dess nuvarande lydelse tolkats som att enbart värdepappersfonder omfattas, vilket innebär att nationella fonder inte förekommer inom det individuella pensionssparandet. Nationella fonder omfattas därför inte heller av punkt 2 i övergångsbestämmelserna.

I 3 kap. 9 § tredje stycket 2 mervärdesskattelagen (ML) har nuvarande hänvisning till lagen om värdepappersfonder ersatts med en hänvisning till lagen om investeringsfonder. Även begreppet värdepappersfond har ersatts. Paragrafen i den nya lydelsen avser förvaltning av investeringsfonder. Genom den nya lagen om investeringsfonder införs en uttrycklig möjlighet för fondbolag att delegera verksamhet. De förvaltningstjänster som avses i 3 kap. 9 § tredje stycket 2 ML kan därmed även utgöras av förvaltningstjänster som ett fondbolag eller ett förvaltningsbolag utför på uppdrag av ett annat fondbolag.

I 8 kap. 2 och 3 §§ lagen om inkomstgrundad ålderspension anges vilka typer av fonder som kan vara föremål för sparande inom premiepensionssystemet och under vilka förutsättningar det kan ske. Enligt gällande bestämmelser får sparande ske bara i värdepappersfonder samt i nationella fonder som följer ett visst index och för vilka Premiepensionsmyndigheten lämnat ett särskilt medgivande.

8 kap. 2 och 3 §§ har anpassats till den nya terminologin i lagen om investeringsfonder. Genom att bara värdepappersfonder nämns i 2 § framgår att specialfonder inte kan vara föremål för sparande inom premiepensionssystemet.

Av 3 § första stycket 1 framgår att överföring får ske bara till fonder som förvaltas av fondförvaltare som har rätt att driva verksamhet enligt lagen om investeringsfonder. Bara fondbolag och förvaltningsbolag kan bli aktuella som fondförvaltare eftersom värdepappersbolag och kreditinstitut bara kan förvalta specialfonder.

Förvaltningsbolag som har rätt att driva verksamhet enligt lagen om investeringsfonder kan förvalta såväl fondföretag som omfattas av UCITS-direktivet som fondföretag som inte gör det. Avsikten med ändringarna i lagen om inkomstgrundad ålderspension är inte att skapa någon materiell ändring i förhållande till dagens system. Detta gör det nödvändigt att införa bestämmelser i 3 § om att medel bara får placeras i fondföretag som avses i 1 kap. 9 § lagen om investeringsfonder om fondföretaget uppfyller krav motsvarande de som ställs i UCITS-direktivet. Medgivande till placeringar i sådana fonder får lämnas av Premiepensionsmyndigheten efter yttrande från Finansinspektionen.

I och med de nya reglerna i UCITS-direktivet (se 5 kap. lagen om investeringsfonder) behöver inte särskilt undantag göras för nationella indexfonder i 3 §.

Som framgår av avsnitt 11.8 behövs en övergångsregel för de indexfonder som nu finns i systemet och som inte ombildas till värdepappersfonder enligt lagen om investeringsfonder. Regeln innebär att medgivande som lämnats enligt 8 kap. 3 § lagen om inkomstgrundad ålderspension före den 1 april 2004 skall fortsätta att gälla så länge fondens placeringsinriktning inte ändras. Om placeringsinriktningen ändras framgår detta genom att fondbestämmelserna måste ändras.

Ändringarna i lagen om inkomstgrundad ålderspension behandlas även i avsnitt 11.8.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/107/EG
av den 21 januari 2002 om ändring av rådets direktiv
85/611/EEG om samordning av lagar och andra
författningar som avser företag för kollektiva
investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag)
i syfte att införa regler för förvaltningsbolag och
förenklade prospekt

Prop. 2002/03:150
Bilaga 1

Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/108/EG
av den 21 januari 2002 om ändring av rådets direktiv
85/611/EEG om samordning av lagar och andra
författningar som avser företag för kollektiva
investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag),
vad gäller fondföretags investeringar

Prop. 2002/03:150
Bilaga 2

Remissinstanser som yttrat sig över Värdepappersfondsutredningens delbetänkande Investeringsfonder – Förslag till ny lag (SOU 2002:56)

Sveriges riksbank, Kammarrätten i Stockholm, Hovrätten över Skåne och Blekinge, Ekobrottsmyndigheten, Konsumentverket, Allmänna reklamationsnämnden, Finansinspektionen, Riksskatteverket, Riksgäldskontoret, Insättningsgarantinämnden, Premiepensionsmyndigheten (PPM), Första AP-fonden, Sjunde AP-fonden, Konkurrensverket, Verket för näringslivsutveckling (NUTEK), Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet, OM AB, AP-fastigheter, Fondbolagens Förening, Svenska Bankföreningen, Svenska Fondhandlareföreningen, Sveriges Aktiesparares Riksförbund, Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR), Sveriges Advokatsamfund, Fastighetsägarna Sverige och Landsorganisationen i Sverige (LO).

Remissinstanser som yttrat sig över avsnitt 1.10
Revision av fondens räkenskaper i
Värdepappersfundsutredningens slutbetänkande
Investeringsfonder – Förvaringsinstitut, avgifter m.m.
(SOU 2002:104)

Sveriges riksbank, Finansinspektionen, Riksskatteverket, Skattemyndigheten i Malmö, Verket för näringslivsutveckling (NUTEK), Sveriges Aktiesparares Riksförbund, Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR) och Sveriges Advokatsamfund.

Förslag till lag om investeringsfonder

Härigenom föreskrivs⁹⁷ följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Tillämpningsområde

1 § Lagen omfattar investeringsfonder vars andelar kan lösas in på begäran av andelsägare.

Lagen omfattar inte aktiebolag och ekonomiska föreningar som förvärvar och förvaltar finansiella instrument.

Lagen (1904:48 s. 1) om samäganderätt skall inte tillämpas på delägarskap i en investeringsfond.

Definitioner

2 § I denna lag förstås med

1. behöriga myndigheter: myndigheter som enligt lag eller annan författning har behörighet att utöva tillsyn över fondföretag eller förvaltningsbolag,

2. derivatinstrument: optioner, terminer och swappar samt andra likartade finansiella instrument,

3. EES: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

4. filial: ett avdelningskontor med självständig förvaltning, varvid även ett fondbolags, ett förvaltningsbolags eller ett fondföretags etablering av flera driftställen skall anses som en enda filial,

5. finansiellt instrument: fondpapper, fondandelar, penningmarknadsinstrument, derivatinstrument samt annan rättighet eller förpliktelse avsedd för handel på värdepappersmarknaden,

6. fondbolag: ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd enligt 5 § första stycket att driva fondverksamhet,

7. fondföretag: ett utländskt företag

a) som i sitt hemland har tillstånd för verksamhet där det enda syftet är att göra kollektiva investeringar i sådana tillgångar som anges i 5 kap. 1 § andra stycket eller 6 kap. 3 § andra stycket, med kapital från allmänheten eller från en särskilt angiven och avgränsad krets investerare,

b) som tillämpar principen om riskspridning, och

c) vars andelar på begäran av innehavarna återköps eller inlöses med medel ur företagets tillgångar,

8. fondföretags hemland:

⁹⁷ Jfr rådets direktiv 85/611/EEG av den 20 december 1985 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (EGT L 375, 31.12.1985, s. 3, Celex 31985L0611), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/108/EG (EGT L 41, 13.2.2002, s. 35, Celex 32001L0108).

a) om fondföretaget är bildat på kontraktsrättslig grund, det land där förvaltningsbolaget har sitt säte,

b) om fondföretaget är bildat på associationsrättslig grund, det land där bolaget har sitt säte,

9. fondpapper: aktier och obligationer samt sådana andra delägarätter eller fordringsrätter som är utgivna för allmän omsättning, med undantag av penningmarknadsinstrument, samt depåbevis,

10. fondverksamhet: förvaltning av en investeringsfond, försäljning och inlösen av andelar i fonden samt därmed sammanhängande administrativa åtgärder,

11. förvaltningsbolag: ett utländskt företag som i sitt hemland har tillstånd att förvalta fondföretag,

12. förvaltningsbolags hemland: det land där bolaget har sitt säte,

13. förvaringsinstitut: en bank eller ett annat kreditinstitut som förvarar tillgångarna i en investeringsfond och som sköter in- och utbetalningar avseende fonden,

14. investeringsfond: värdepappersfond eller specialfond,

15. koncern: grupp för sammanställd redovisning enligt rådets sjunde direktiv 83/349/EEG av den 13 juni 1983 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om sammanställd redovisning⁹⁸, senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/65/EG⁹⁹, eller grupp som enligt erkända internationella redovisningsregler skall lämna motsvarande redovisning,

16. kvalificerat innehav: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet representerar 10 procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

17. penningmarknadsinstrument: statsskuldväxlar, bankcertifikat samt sådana andra finansiella instrument med en löptid på högst 12 månader som normalt omsätts på penningmarknaden, är likvida och har ett värde som vid varje tidpunkt exakt kan fastställas,

18. specialfond: en fond bestående av finansiella tillgångar, vilken bildats genom kapitaltillskott från allmänheten eller från en särskilt angiven och avgränsad krets investerare och ägs av dem som skjutit till kapital samt förvaltas enligt bestämmelserna i 6 kap., och

19. värdepappersfond: en fond bestående av finansiella tillgångar, vilken bildats genom kapitaltillskott från allmänheten och ägs av dem som skjutit till kapital samt förvaltas enligt bestämmelserna i 5 kap.

3 § Ett fondbolag och ett annat företag skall anses ha nära förbindelser, om

1. det ena företaget direkt eller indirekt genom dotterföretag äger minst 20 procent av kapitalet eller disponerar över minst 20 procent av samtliga röster i det andra företaget,

2. det ena företaget direkt eller indirekt utgör moderföretag till det andra eller det finns en annan likartad förbindelse mellan företagen, eller

⁹⁸ EGT L 193, 18.7.1983, s. 1 (Celex 31983L0349).

⁹⁹ EGT L 283, 27.10.2001, s. 28 (Celex 32001L0065).

3. båda företagen är dotterföretag till eller har en likartad förbindelse med en och samma juridiska person eller står i ett motsvarande förhållande till en och samma fysiska person.

Nära förbindelser har även en fysisk person och ett fondbolag, om

1. den fysiska personen

a) äger minst 20 procent av kapitalet i fondbolaget,

b) disponerar över minst 20 procent av samtliga röster i fondbolaget, eller

c) på annat sätt har sådant inflytande över fondbolaget att personens ställning motsvarar den som ett moderföretag har i förhållande till ett dotterföretag, eller

2. det finns en annan likartad förbindelse mellan denna person och fondbolaget.

Allmänna bestämmelser om tillståndsplikt

4 § Fondverksamhet får drivas bara med stöd av denna lag.

5 § Ett svenskt aktiebolag får av Finansinspektionen ges tillstånd att

1. driva fondverksamhet,

2. förvalta någon annans finansiella instrument, och

3. utföra visst arbete eller vissa funktioner på uppdrag av ett fondbolag, ett förvaltningsbolag eller ett fondföretag.

Tillstånd enligt första stycket 2 och 3 får ges bara tillsammans med tillstånd att driva fondverksamhet.

6 § Tillstånd för fondverksamhet som avser specialfonder får ges av Finansinspektionen även till värdepappersbolag och svenska kreditinstitut som har tillstånd för förvaltning av någon annans finansiella instrument enligt 1 kap. 3 § första stycket 4 lagen (1991:981) om värdepappersrörelse.

Tillstånd får ges bara om den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund verksamhet.

För sådan fondverksamhet som avses i första stycket gäller bestämmelserna i denna lag i tillämpliga delar.

Utländska företags verksamhet i Sverige

7 § Ett förvaltningsbolag som hör hemma i ett annat land inom EES och som där har tillstånd att driva verksamhet enligt bestämmelserna i rådets direktiv 85/611/EEG av den 20 december 1985 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), får

1. driva verksamhet från filial i Sverige med början två månader efter det att Finansinspektionen från en behörig myndighet i förvaltningsbolagets hemland har fått en underrättelse med sådant innehåll som anges i 2 kap. 12 § första stycket eller dessförinnan, om Finansinspektionen tillåter det,

2. driva verksamhet genom att från sitt hemland erbjuda och tillhandahålla tjänster i Sverige med början så snart Finansinspektionen från en

behörig myndighet i förvaltningsbolagets hemland har fått en underrättelse med sådant innehåll som anges i 2 kap. 15 § första stycket.

Om det i sådan verksamhet som avses i första stycket 2 ingår marknadsföring och försäljning av andelar i fondföretag som har auktoriserats enligt det direktiv som anges i första stycket och som förvaltas av förvaltningsbolaget, får marknadsföringen och försäljningen påbörjas här i landet omedelbart.

Om det behövs skall Finansinspektionen, innan ett förvaltningsbolag börjar driva verksamhet från filialen, upplysa bolaget om de bestämmelser som med hänsyn till det allmännas bästa gäller för verksamheten här i landet.

Ett förvaltningsbolag får driva verksamhet i Sverige bara i den utsträckning verksamheten omfattas av förvaltningsbolagets verksamhetstillstånd i hemlandet.

8 § Ett fondföretag som hör hemma i ett annat land inom EES får marknadsföra och sälja andelar i företaget här i landet utan tillstånd enligt denna lag om företaget

1. i sitt hemland har tillstånd att driva verksamhet enligt bestämmelserna i rådets direktiv 85/611/EEG av den 20 december 1985 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), och

2. vidtar nödvändiga åtgärder för att här i landet kunna

– göra utbetalningar till andelsägarna,

– lösa in andelar och

– lämna den information som företaget enligt reglerna i hemlandet är skyldigt att tillhandahålla.

Ett företag som vill driva verksamhet med stöd av första stycket skall anmäla detta till Finansinspektionen. Verksamheten får påbörjas två månader efter det att anmälan har gjorts. Om förutsättningarna enligt första stycket inte är uppfyllda, får dock inspektionen dessförinnan förbjuda att verksamheten påbörjas. Inspektionen skall i sådant fall underrätta behörig myndighet i företagets hemland om sitt beslut.

Om det behövs skall Finansinspektionen, när anmälan enligt andra stycket har tagits emot, upplysa fondföretaget om de bestämmelser som med hänsyn till det allmännas bästa gäller för verksamheten här i landet.

9 § Ett annat förvaltningsbolag än sådant som avses i 7 § får efter tillstånd av Finansinspektionen driva fondverksamhet från filial i Sverige.

Tillstånd får ges bara om

1. bolaget i sitt hemland driver likartad verksamhet och där står under tillsyn av en myndighet eller annat behörigt organ, samt

2. den planerade verksamheten här i landet kan antas komma att uppfylla kraven på en sund verksamhet.

Ett förvaltningsbolag får även ges tillstånd att utföra visst arbete eller vissa funktioner på uppdrag av ett fondbolag, ett annat förvaltningsbolag eller ett fondföretag.

10 § Ett annat fondföretag än sådant som avses i 8 § får efter tillstånd av Finansinspektionen marknadsföra och sälja andelar i företaget här i landet, från filial eller utan att inrätta filial.

Tillstånd får ges bara om

1. företaget i sitt hemland driver likartad verksamhet och där står under tillsyn av en myndighet eller annat behörigt organ,
2. företaget vidtar nödvändiga åtgärder för att här i landet kunna
 - göra utbetalningar till andelsägarna,
 - lösa in andelar och
 - lämna den information som företaget enligt reglerna i hemlandet är skyldigt att tillhandahålla, samt
3. den planerade verksamheten här i landet kan antas komma att uppfylla kraven på en sund verksamhet.

11 § För förvaltningsbolags och fondföretags filialverksamhet i Sverige gäller bestämmelserna i denna lag i tillämpliga delar och i övrigt lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

12 § Ett fondföretag får driva verksamhet här i landet under den firma som företaget använder i sitt hemland.

2 kap. Allmänna bestämmelser för fondbolag m.m.

Förutsättningar för tillstånd

1 § Tillstånd för ett svenskt aktiebolag att driva fondverksamhet får ges bara om

1. bolaget har sitt huvudkontor i Sverige,
2. den planerade verksamheten kan antas komma att uppfylla kraven på en sund verksamhet,
3. det kan antas att de som kommer att ha ett kvalificerat innehav i bolaget inte kommer att motverka en sund utveckling av verksamheten i bolaget och även i övrigt är lämpliga att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett fondbolag,
4. de som avses ingå i bolagets styrelse och vara verkställande direktör eller dennes ställföreträdare har de insikter och den erfarenhet som måste krävas av den som deltar i ledningen av ett fondbolag och även i övrigt är lämpliga för en sådan uppgift,
5. fondbestämmelserna godkänts för den eller de investeringsfonder som bolaget avser att förvalta, och
6. bolaget uppfyller de villkor som i övrigt anges i denna lag.

2 § Tillstånd enligt 1 § får inte ges om någon som i väsentlig utsträckning har åsidosatt sina skyldigheter i näringsverksamhet eller andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet kommer att ha ett kvalificerat innehav i bolaget.

Om bolaget kommer att ha nära förbindelser med någon annan, får tillstånd ges bara om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av bolaget.

Om förvaringsinstitutet är en i Sverige etablerad filial till en bank eller ett kreditinstitut med säte i ett annat land inom EES, får Finansinspektionen som ett villkor för tillståndet föreskriva att de tillgångar som ingår i en investeringsfond skall förvaras här i landet. Detta gäller dock inte om tillgångarna skall förvaras hos ett utländskt förvaringsinstitut enligt 3 kap. 2 § tredje stycket.

3 § För fondbolag gäller vad som är föreskrivet om aktiebolag i allmänhet om inte annat följer av denna lag.

Ett fondbolag skall ha en styrelse med minst tre ledamöter samt en verkställande direktör.

4 § Ett fondbolag skall när verksamheten inleds ha ett startkapital som vid tidpunkten för beslutet om tillstånd motsvarar minst 125 000 euro.

Samråd med andra behöriga myndigheter

5 § Finansinspektionen skall innan den beslutar om tillstånd samråda med de behöriga myndigheterna i ett annat land inom EES om bolaget

1. är dotterbolag till ett förvaltningsbolag, värdepappersföretag, kreditinstitut eller försäkringsföretag med auktorisation i det landet,

2. är dotterbolag till moderföretaget till ett förvaltningsbolag, värdepappersföretag, kreditinstitut eller försäkringsföretag med auktorisation i det landet, eller

3. kontrolleras av samma fysiska eller juridiska personer som har ägarkontroll över ett förvaltningsbolag, värdepappersföretag, kreditinstitut eller försäkringsföretag med auktorisation i det landet.

Ansökan om tillstånd

6 § Ansökan om tillstånd får inte göras innan bolaget har registrerats.

7 § Ett bolag skall inom sex månader från det att en fullständig ansökan har lämnats in underrättas om Finansinspektionens beslut i tillståndsfrågan. Om beslutet innebär att tillstånd inte ges, skall skälen för beslutet framgå av underrättelsen.

Ett fondbolag får inleda sin verksamhet så snart tillstånd enligt 1 kap. 5 § har getts.

Kapitalkrav under pågående verksamhet

8 § Ett fondbolags egna medel får under pågående verksamhet inte understiga det minsta startkapital som bolaget skall ha enligt 4 §.

9 § Ett fondbolag som förvaltar en fondförmögenhet som överstiger ett belopp motsvarande 250 miljoner euro skall utöver det startkapital som anges i 4 § ha ytterligare egna medel. Dessa ytterligare medel skall motsvara minst 0,02 procent av det belopp med vilket fondförmögenheten överstiger ett belopp motsvarande 250 miljoner euro. I fondförmögenheten inräknas tillgångar som fondbolaget har uppdragit

åt någon annan att förvalta men inte tillgångar som fondbolaget förvaltar på uppdrag från någon annan. Fondbolagets egna medel, startkapitalet inberäknat, behöver dock inte vara högre än 10 miljoner euro.

Ett fondbolag får ersätta hälften av de ytterligare medel som avses i första stycket med en garanti för motsvarande belopp om garantin lämnats av

1. ett kreditinstitut eller försäkringsföretag med säte inom EES, eller
2. ett kreditinstitut eller försäkringsföretag med säte utanför EES, som står under tillsyn som är likvärdig med den som fastställs i gemenskapslagstiftningen.

10 § Ett fondbolags egna medel får, trots vad som anges i 8 och 9 §§, inte understiga ett belopp som motsvarar 25 procent av bolagets fasta omkostnader för det föregående året eller, om bolagets verksamhet pågått i mindre än ett år, 25 procent av de fasta omkostnader som angetts i bolagets verksamhetsplan.

Om omfattningen av fondbolagets verksamhet ändrats väsentligt sedan det föregående året eller om Finansinspektionen finner att verksamhetsplanen behöver korrigeras, får inspektionen besluta om ändring av kapitalkravet enligt första stycket.

11 § Ett fondbolag som förvaltar någon annans finansiella instrument skall för denna förvaltning och de eventuella tjänster enligt 7 kap. 1 § första stycket som bolaget utför ha det ytterligare kapital som krävs enligt lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag av värdepappersbolag med motsvarande verksamhet.

Fondbolags verksamhet i ett land inom EES

12 § Om ett fondbolag vill inrätta filial i ett annat land inom EES, skall bolaget underrätta Finansinspektionen innan verksamheten påbörjas. Underrättelsen skall innehålla

1. information om bolagets plan för filialverksamheten, med uppgift om filialens organisation, och
2. uppgift om i vilket land filialen skall inrättas samt om filialens adress och ansvariga ledning.

Om det inte finns skäl att ifrågasätta fondbolagets administrativa struktur eller finansiella situation, skall Finansinspektionen inom tre månader från det att underrättelsen togs emot lämna över den till den behöriga myndigheten i det land där filialen skall inrättas. Inspektionen skall samtidigt lämna uppgift om det investerarskydd som gäller för kunder hos fondbolaget.

När Finansinspektionen lämnar över underrättelsen enligt andra stycket, skall inspektionen underrätta fondbolaget om detta.

Om Finansinspektionen finner att det inte finns förutsättningar för att lämna över den underrättelse som avses i andra stycket, skall inspektionen meddela beslut om det inom två månader från det att underrättelsen togs emot.

13 § Verksamheten vid filialen får påbörjas två månader efter det att den behöriga myndigheten i det andra landet tagit emot uppgifterna enligt 12 § eller dessförinnan, om myndigheten godkänner att verksamheten får påbörjas.

Fondbolaget får då också börja marknadsföra och sälja fondandelar som anmälts. Om förutsättningarna enligt första stycket inte är uppfyllda får dock den behöriga myndigheten i det andra landet i beslut dessförinnan förbjuda att sådan verksamhet påbörjas.

14 § Om något av de förhållanden som angetts i fondbolagets underrättelse till Finansinspektionen enligt 12 § skall ändras efter det att filialen inrättats, skall fondbolaget underrätta inspektionen och den behöriga myndigheten i det andra landet minst en månad innan ändringen genomförs.

Om Finansinspektionen finner att ändringen inte får göras, skall inspektionen meddela beslut om det inom en månad från det att underrättelsen togs emot. Den behöriga myndigheten i det andra landet skall genast underrättas om beslutet.

Vid ändring av investerarskydd som avses i 12 § andra stycket skall Finansinspektionen underrätta den behöriga myndigheten i det land där filialen finns om ändringen.

15 § Ett fondbolag som avser att driva verksamhet i ett annat land inom EES, genom att erbjuda och tillhandahålla tjänster utan att inrätta filial där, skall innan verksamheten påbörjas underrätta Finansinspektionen. Underrättelsen skall innehålla uppgift om i vilket land verksamheten skall drivas. Fondbolaget skall samtidigt lämna en plan för den planerade verksamheten med uppgift om vilka tjänster som skall erbjudas.

Finansinspektionen skall inom en månad från det att underrättelsen togs emot lämna över den och verksamhetsplanen till behörig myndighet i det land där verksamheten skall drivas. Inspektionen skall samtidigt lämna uppgift om det investerarskydd som gäller för kunder hos fondbolaget. Fondbolaget får därefter påbörja verksamheten i det andra landet.

Om fondbolaget avser att ändra verksamhet som avses i första stycket, skall bolaget skriftligen anmäla detta till Finansinspektionen och behörig myndighet i det land där verksamheten drivs. Anmälan skall göras innan ändringen genomförs.

16 § Ett fondbolag som avser att i ett annat land inom EES bjuda ut andelar i en värdepappersfond som bolaget förvaltar skall underrätta Finansinspektionen om detta.

Fondbolags verksamhet i ett land utanför EES

17 § Ett fondbolag som planerar att inrätta en filial i ett land utanför EES skall ansöka om tillstånd hos Finansinspektionen. Tillstånd skall ges om det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att drivas enligt bestämmelserna i denna lag och andra författningar som reglerar bolagets verksamhet.

Ansökan om tillstånd skall innehålla den information som anges i 12 § första stycket.

Prop. 2002/03:150
Bilaga 5

Sundhetskrav

18 § Ett fondbolag skall driva sin verksamhet så att allmänhetens förtroende för fondmarknaden upprätthålls och enskildas kapitalinsatser inte otillbörligen äventyras samt i övrigt så att verksamheten kan anses sund.

Förvärvsförbud vid insyn i daglig handel

19 § Den som har insyn i ett fondbolags dagliga handel får inte för egen räkning förvärva finansiella instrument från en investeringsfond som bolaget förvaltar eller sälja finansiella instrument till fonden eller i övrigt handla med fonden om han eller hon samtidigt är

1. styrelseledamot eller suppleant,
2. revisor eller revisorssuppleant, eller
3. innehavare av en ledande befattning.

Förbudet gäller också för den som i övrigt genom ett förvaltningsuppdrag eller liknande har insyn i fondbolagets dagliga handel.

Förbudet omfattar inte köp och försäljning av andelar i fonden för egen räkning.

Styrelsen skall skriftligen underrätta personer som har en sådan ledande befattning i fondbolaget som nämns i första stycket 3 och de som har insyn i fondbolagets dagliga handel enligt andra stycket om förbudet.

Tystnadsplikt

20 § Enskildas förhållanden till en investeringsfond, ett fondbolag eller ett förvaringsinstitut får inte obehörigen röjas.

I det allmänna verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100).

Uppgiftsskyldighet

21 § Ett fondbolag och ett förvaringsinstitut är skyldiga att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till företaget, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledare eller om det i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol begärs av åklagare.

Skadestånd

22 § Om en fondandelsägare tillfogats skada genom att fondbolaget överträtt denna lag eller fondbestämmelserna, skall fondbolaget ersätta skadan. Motsvarande gäller om förvaringsinstitutet har orsakat skadan.

Ett fondbolag som förvaltar någon annans finansiella instrument skall ha en sådan försäkring som anges i 5 kap. 2 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse för skadeståndsskyldighet som fondbolaget kan komma att dra på sig vid utförandet av sådan förvaltning och av eventuella tjänster enligt 7 kap. 1 § första stycket.

3 kap. Förvaringsinstitut

1 § För varje investeringsfond skall det finnas ett förvaringsinstitut. Förvaringsinstitutet skall vara en bank eller ett annat kreditinstitut med säte i Sverige eller en i Sverige etablerad filial till en bank eller ett kreditinstitut med säte i ett annat land inom EES.

Förvaringsinstitutet skall handla oberoende av fondbolaget och uteslutande i andelsägarnas gemensamma intresse.

2 § Förvaringsinstitutet skall verkställa de beslut av fondbolaget som avser investeringsfonden om de inte strider mot bestämmelserna i denna lag eller fondbestämmelserna.

Förvaringsinstitutet skall vidare

1. ta emot och förvara den egendom som ingår i fonden,
2. se till att försäljning och inlösen av fondandelar sker i enlighet med bestämmelserna i denna lag och fondbestämmelserna,
3. se till att fondandelarnas värde beräknas enligt bestämmelserna i denna lag och fondbestämmelserna,
4. se till att tillgångarna i fonden utan dröjsmål kommer institutet till handa, och
5. se till att medlen i fonden används enligt bestämmelserna i denna lag och fondbestämmelserna.

Om utländska finansiella instrument ingår i fonden, får förvaringsinstitutet låta ett lämpligt utländskt förvaringsinstitut förvara dem. Ett sådant uppdrag frångår inte förvaringsinstitutet dess ansvar enligt denna lag.

3 § Förvaringsinstitutet får inte för en investeringsfond ta upp eller bevilja lån eller gå i borgen.

4 kap. Allmänna bestämmelser för investeringsfonder

Investeringsfondens rättsliga ställning

1 § En investeringsfond kan inte förvärva rättigheter eller ta på sig skyldigheter. Fonden kan inte heller föra talan inför domstol eller någon annan myndighet.

Egendom som ingår i en investeringsfond får inte utmätas.

Fondandelsägarna svarar inte för förpliktelser som avser fonden.

2 § Fondbolaget företräder andelsägarna i alla frågor som rör en investeringsfond. Fondbolaget handlar vid förvaltningen av fonden i eget namn och skall därvid ange fondens beteckning.

Fondbolaget får använda tillgångarna i en investeringsfond för att fullgöra förpliktelser som ingått som ett led i förvaltningen av fonden och för att ställa säkerhet för fullgörandet av sådana förpliktelser.

Vid förvaltningen av en investeringsfond skall fondbolaget handla uteslutande i fondandelsägarnas gemensamma intresse.

Fondbolaget skall handla oberoende av förvaringsinstitutet.

3 § Fondbolaget får inte ha hand om egendom som ingår i en investeringsfond som bolaget förvaltar.

Uppdragsavtal

4 § Ett fondbolag får uppdra åt någon annan att utföra visst arbete eller vissa funktioner som ingår i fondverksamheten i syfte att effektivisera bolagets verksamhet. Ett sådant uppdrag får inte vara av sådan omfattning eller karaktär att fondbolaget lämnar ifrån sig all verksamhet eller så stor del av verksamheten att fondbolaget inte längre har möjlighet att ta till vara andelsägarnas gemensamma intressen eller i övrigt inte kan uppfylla de skyldigheter som följer av denna lag. Ett lämnat uppdrag fråntar aldrig fondbolaget dess ansvar enligt denna lag eller fondbestämmelserna.

Uppdragstagaren måste ha tillfredsställande sakkunskap och kompetens med hänsyn till uppdragets innehåll.

Fondbolaget skall i avtalet med uppdragstagaren tillförsäkra sig rätten att övervaka den anförtrodda verksamheten, att ge de anvisningar som behövs för en sund förvaltning samt att med omedelbar verkan kunna säga upp avtalet, om en sådan uppsägning är i andelsägarnas gemensamma intresse.

5 § Omfattar ett uppdrag enligt 4 § att någon för fondbolagets räkning skall förvalta tillgångarna i en investeringsfond, skall avtalet innehålla riktlinjer för placering av fondmedlen. Fondbolaget skall tillförsäkra sig en rätt att regelbundet se över och, vid behov, ändra dessa riktlinjer.

Ett förvaltningsuppdrag får ges till

1. företag som står under Finansinspektionens tillsyn och som har fått inspektionens tillstånd att förvalta investeringsfonder eller någon annans finansiella instrument,

2. företag med säte inom EES, om företaget står under tillsyn av behöriga myndigheter i hemlandet och har tillstånd att driva verksamhet av motsvarande slag som den som avses i 1,

3. annat utländskt företag under förutsättning att

a) företaget står under tillsyn av behöriga myndigheter i hemlandet,

b) företaget har tillstånd att driva verksamhet av motsvarande slag som den som avses i 1, och

c) ett samarbete kan ske mellan Finansinspektionen och de berörda tillsynsmyndigheterna i hemlandet.

6 § Ett förvaltningsuppdrag får inte ges till förvaringsinstitutet eller något annat företag vars intressen kan komma i konflikt med fondbolagets eller andelsägarnas intressen.

7 § Om ett fondbolag vill uppdra åt någon annan att utföra visst arbete eller vissa funktioner enligt 4 eller 5 § skall bolaget anmäla detta till Finansinspektionen och samtidigt ge in uppdragsavtalet.

Om Finansinspektionen finner att ett uppdragsavtal strider mot denna lag, eller att avtalet hindrar en effektiv tillsyn av fondbolaget, skall inspektionen förelägga fondbolaget att vidta de ändringar som behövs för att avtalet skall uppfylla lagens krav.

Fondbestämmelser

8 § För varje investeringsfond skall det finnas fondbestämmelser som upprättas av fondbolaget.

Fondbestämmelserna skall ange

1. namnet på fonden, fondbolaget och förvaringsinstitutet,
2. grunderna för fondens placeringsinriktning och för placeringen av fondmedlen, med särskild upplysning om huruvida medel skall placeras i sådana derivatinstrument som anges i 5 kap. 12 §,
3. om utdelning skall ske och, i så fall, grunderna och sättet för utdelning,
4. grunderna för beräkning av fondens och fondandelarnas värde, inklusive de värderingsprinciper som används vid värderingen av onoterade tillgångar och sådana derivatinstrument som anges i 5 kap. 12 § andra stycket,
5. grunderna för beräkning av försäljnings- och inlösenpris för fondandelarna,
6. var och hur försäljning och inlösen av fondandelar skall ske,
7. grunderna för beräkning av fondbolagets och förvaringsinstitutets ersättning från fonden,
8. fondbolagets avgifter för försäljning, förvaltning och inlösen av andelar,
9. hur pantsättning av fondandelar skall gå till,
10. fondens räkenskapsår,
11. när och var försäljnings- och inlösenpriset för fondandelarna samt fondens halvårsredogörelse och årsberättelse skall offentliggöras, samt
12. var ändringar av fondbestämmelserna skall tillkännages.

För fonder där fondmedlen placeras enligt bestämmelserna i 5 kap. 8 §, skall dessutom anges de emittenter eller garanter som gett ut respektive garanterat sådana skuldförbindelser som fondmedlen till mer än 35 procent av fondens värde avses placeras i.

För specialfonder skall anges om fonden riktar sig till allmänheten eller, om fonden riktar sig till en särskild, avgränsad krets investerare, den kretsen. För specialfonder skall fondbestämmelserna även innehålla upplysning om

1. i vilka avseenden fonden avviker från vad som gäller för värdepappersfonder,
2. den eftersträlvade risknivån enligt 6 kap. 5 §, och

9 § Fondbestämmelserna skall godkännas av Finansinspektionen.

Om fondbolaget vill ändra bestämmelserna, skall ändringarna ges in till Finansinspektionen för godkännande. Inspektionen skall pröva om ändringarna är skäligen för fondandelsägarna. Om så är fallet skall ändringarna godkännas.

Finansinspektionen får, om en ändring bedöms vara av väsentlig betydelse för fondandelsägarna, som ett villkor för sitt godkännande av ändringen besluta att andelsägarna skall underrättas om denna. Inspektionen skall därvid ange hur underrättelsen skall ske.

I de fall som avses i tredje stycket får Finansinspektionen bestämma att ändringen i fondbestämmelserna inte får tillämpas förrän en viss tid efter inspektionens beslut om godkännande. Denna tid får vara högst tre månader.

Fondandelar och inlösen av fondandelar

10 § Andelarna i en investeringsfond skall vara lika stora och medföra lika rätt till den egendom som ingår i fonden. En fondandel får inte utfärdas innan betalning för andelen har tillförts fonden.

Värdet av en fondandel är fondens värde delat med antalet fondandelar. Fondens värde beräknas enligt de grunder som anges i fondbestämmelserna. Den egendom som ingår i fonden skall värderas med ledning av gällande marknadsvärde.

Fondbolaget skall fortlöpande och minst en gång varje vecka beräkna och på lämpligt sätt offentliggöra fondandelsvärdet.

11 § Fondbolaget skall föra eller låta föra ett register över samtliga innehavare av andelar i fonden. I fråga om automatiserad och viss manuell behandling av personuppgifter finns bestämmelser i personuppgiftslagen (1998:204).

Är lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument tillämplig på andelarna i fonden, förs registret av den centrala värdepappersförvararen. Fondbolaget har rätt till insyn i registret.

Fondbolaget skall till varje enskild fondandelsägare skriftligen bekräfta att dennes fondandelsinnehav har registrerats. Av bekräftelsen skall framgå investeringsfondens beteckning samt namnen på fondbolaget och förvaringsinstitutet. Vidare skall det framgå var informationsbroschyren och faktabladet enligt 15 § samt årsberättelsen och halvårsredogörelsen enligt 18 § finns att tillgå.

12 § Har en fondandelsägare lämnat sina andelar för förvaltning till någon som har fått tillstånd till registrering som förvaltare, kan förvaltaren på andelsägarens uppdrag anges i det register som avses i 11 § första stycket i stället för andelsägaren. I registret skall det särskilt anmärkas att fondandelen förvaltas för någon annans räkning. Förvaltaren skall till andelsägaren lämna den information förvaltaren får från fondbolaget, om inte andelsägaren av sagt sig sådan information.

Om registret förs av någon annan än en central värdepappersförvarare, skall Finansinspektionen pröva frågor om tillstånd enligt första stycket.

Ett tillstånd att registreras som förvaltare får förenas med särskilda villkor för att tillgodose allmänna och enskilda intressen. Ett tillstånd skall återkallas av Finansinspektionen, om ett villkor för tillståndet har åsidosatts och avvikelsen är betydande eller om förutsättningarna för tillståndet inte längre uppfylls.

13 § En fondandel skall, på begäran av dess ägare, omedelbart lösas in om det finns medel tillgängliga i investeringsfonden. Om medel för inlösen behöver anskaffas genom försäljning av egendom som ingår i fonden, skall försäljning ske och inlösen verkställas så snart som möjligt. Skulle en sådan försäljning väsentligt kunna missgynna övriga andelsägares intresse, får fondbolaget efter anmälan till Finansinspektionen avvakta med försäljningen.

Under den tid som ett förvaringsinstitut förvaltar en investeringsfond enligt 9 kap. 1 § första eller andra stycket får fondandelar inte säljas eller lösas in.

14 § Är lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument inte tillämplig på andelarna i fonden, tillämpas i fråga om överlåtelse eller pantsättning av en fondandel i stället 31 § lagen (1936:81) om skuldebrev. I så fall skall vad som i den bestämmelsen sägs om gäldenären gälla fondbolaget eller, om fondandelarna är förvaltarregistrerade, förvaltaren.

Information om investeringsfonder

Informationsbroschyr och faktablad

15 § För varje investeringsfond skall det finnas en aktuell informationsbroschyr och ett aktuellt faktablad.

Informationsbroschyren skall innehålla

1. fondbestämmelserna,
2. de ytterligare uppgifter som behövs för att man skall kunna bedöma fonden och den risk som är förenad med att investera i den,
3. en tydlig och lättbegriplig förklaring av fondens riskprofil, samt
4. uppgifter om det arbete eller de funktioner som fondbolaget får uppdra åt någon annan att utföra enligt 4 och 5 §§.

Faktabladet skall på ett lättbegripligt sätt och i sammanfattning innehålla den grundläggande information som behövs för att man skall kunna bedöma fonden och den risk som är förenad med att investera i den. Bladet får bifogas informationsbroschyren som en löstagbar del.

16 § I informationsbroschyren och faktabladet för en investeringsfond skall det dessutom anges

1. i vilka tillgångsslag fondmedlen får placeras, och
2. om fondmedlen får placeras i derivatinstrument och, i så fall, i vilket syfte och hur det möjliga resultatet av användningen av derivatinstrument kan påverka fondens riskprofil.

I informationsbroschyren och faktabladet samt i allt övrigt reklammaterial avseende fonden skall följande uppgifter anges på en framträdande plats

1. fondens placeringsinriktning, för det fall medel i fonden placeras i andra tillgångar än fondpapper och penningmarknadsinstrument eller om fonden är en indexfond enligt 5 kap. 7 §,

2. om fondens värde kan variera kraftigt på grund av fondens sammansättning och de förvaltningsmetoder fondbolaget använder sig av, och

3. om fonden har tillstånd enligt 5 kap. 8 §, de emittenter eller garantier som gett ut respektive garanterat sådana skuldförbindelser som fondmedlen till mer än 35 procent av fondens värde placerats i eller avses att placeras i.

17 § Fondbolaget skall, på begäran av en andelsägare eller den som avser att köpa andelar i en investeringsfond, lämna kompletterande information om riskhanteringen för fonden, innehållande de kvantitativa gränser som gäller för placeringen av fondmedlen, de metoder som valts för förvaltningen samt den senaste utvecklingen av risknivåer och avkastningen från de viktigaste kategorierna av tillgångar som fondmedlen placeras i.

Årsberättelse och halvårsredogörelse

18 § Fondbolaget skall för varje investeringsfond som det förvaltar lämna

1. en årsberättelse inom fyra månader från räkenskapsårets utgång och

2. en halvårsredogörelse för räkenskapsårets första sex månader inom två månader från halvårets utgång.

Årsberättelser och halvårsredogörelser skall innehålla den information som behövs för att man skall kunna bedöma varje investeringsfonds utveckling och ställning. Handlingarna skall kostnadsfritt skickas till de andelsägare som inte har av sagt sig detta och finnas att tillgå hos fondbolaget och förvaringsinstitutet.

19 § Fondbolagets revisorer skall granska de räkenskaper som ligger till grund för årsberättelsen för en investeringsfond. Revisionsberättelsen, med eventuella anmärkningar, skall i sin helhet återges i årsberättelsen.

Om Finansinspektionen förordnat en revisor enligt 10 kap. 15 § skall revisorn delta i granskningen.

Tillgång till information

20 § Den som avser att köpa andelar i en investeringsfond skall erbjudas att få faktabladet. Såväl faktabladet som informationsbroschyren, den senaste årsberättelsen och, i förekommande fall, den halvårsredogörelse som publicerats därefter skall på begäran lämnas eller skickas kostnadsfritt till den som avser att köpa andelar i en investeringsfond.

Om fondbolaget i övrigt genom reklam eller liknande erbjuder allmänheten att köpa andelar i en investeringsfond, skall det av erbjudandet framgå att det finns ett faktablad och en informationsbroschyr och var dessa finns att tillgå.

21 § Informationsbroschyrer, faktablad, årsberättelser och halvårsredogörelser skall ges in till Finansinspektionen så snart de färdigställts.

Prop. 2002/03:150
Bilaga 5

Information om kostnader

22 § Fondbolaget skall varje år skriftligen informera varje andelsägare i en investeringsfond om hur stort belopp av de totala kostnaderna som belastat fonden under det närmast föregående kalenderåret som hänför sig till andelsinnehavet. I informationen skall det anges hur stor del av beloppet som avser förvaltningskostnader, inklusive kostnader för förvaring av fondtillgångarna.

I fråga om fondandelar som enligt 12 § lämnats till någon annan för förvaltning skall informationen ges till förvaltaren. Fondbolaget får ange ett sammanlagt belopp för alla andelar i en investeringsfond som lämnats för förvaltning till samma förvaltare.

23 § I fråga om andelsinnehav som är placerade enligt lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande skall den information som anges i 18 § lämnas till det pensionssparinstitut som administrerar sparandet.

Om andelsinnehaven är registrerade i institutets namn (förvaltarregistrerade), skall fondbolaget i stället informera om vilka kostnadsbelopp som dagligen belastat fonden under det närmast föregående kalenderåret, redovisade per fondandel. I informationen skall det anges hur stor del av beloppen som avser förvaltningskostnader, inklusive kostnader för förvaring av fondtillgångarna.

5 kap. Förvaltning av värdepappersfonder

Spridning och hantering av risker

1 § Varje värdepappersfond skall ha en lämplig fördelning av placeringar med hänsyn till den riskspridning som är förenad med fondens placeringssinriktning enligt fondbestämmelserna.

Medel i en värdepappersfond får, med de begränsningar som följer av detta kapitel, placeras i fondpapper, penningmarknadsinstrument, finansiella derivatinstrument och fondandelar samt på konto hos kreditinstitut.

2 § Ett fondbolag skall ha ett system för riskhantering som gör det möjligt för fondbolaget att vid varje tidpunkt kontrollera och bedöma den risk som är knuten till de positioner som tas i en värdepappersfond och deras bidrag till fondens allmänna riskprofil.

Om fondbolaget investerar i sådana derivatinstrument som avses i 12 § andra stycket, skall bolagets system för riskhantering även möjliggöra en exakt och oberoende bedömning av värdet på dessa derivatinstrument.

Fondbolaget skall för varje värdepappersfond det förvaltar till Finansinspektionen regelbundet lämna information om riskhanteringen.

3 § Medel i en värdepappersfond får placeras i penningmarknadsinstrument och fondpapper som är eller, i fråga om fondpapper, inom ett år från emissionen avses bli

1. noterade vid en svensk eller utländsk börs,
2. noterade vid en auktoriserad marknadsplats, eller
3. föremål för regelbunden handel vid någon annan reglerad marknad

som är öppen för allmänheten.

En förutsättning för placeringar enligt första stycket är att börsen, marknadsplatsen eller marknaden finns angiven i fondbestämmelserna eller är godkänd av Finansinspektionen för sådana placeringar.

4 § Medel i en värdepappersfond får placeras i andra penningmarknadsinstrument än de som anges i 3 § om reglerna för emissionen eller emittenten av instrumenten medför ett särskilt skydd för investeraren och det är instrument som

1. getts ut eller garanteras av ett land, en central, regional eller lokal myndighet i ett land inom EES, en centralbank i ett land inom EES, Europeiska centralbanken, Europeiska unionen, Europeiska investeringsbanken, en delstat i ett land inom EES eller en offentlig internationell organisation i vilken ett eller flera länder inom EES är medlemmar, eller

2. getts ut av ett företag vars finansiella instrument omsätts på en reglerad marknad som anges i 3 § första stycket, eller

3. getts ut eller garanteras av ett organ som antingen är föremål för tillsyn i enlighet med de kriterier som fastställs i gemenskapslagstiftningen eller som omfattas av och följer sådana tillsynsregler som Finansinspektionen finner likvärdiga med gemenskapslagstiftningens kriterier, eller

4. getts ut av ett bolag som tillhör de kategorier som godkänts av Finansinspektionen, förutsatt att investeringar i sådana instrument omfattas av ett skydd för investerarna som är likvärdigt med det som följer av punkterna 1–3 och som

a) har kapital och reserver som uppgår till minst 10 miljoner euro och som lägger fram och offentliggör redovisning i enlighet med rådets fjärde direktiv 78/660/EEG av den 25 juli 1978 grundat på artikel 54.3 g i fördraget om årsbokslut i vissa typer av bolag¹⁰⁰, senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/65/EG¹⁰¹,

b) är en enhet, som inom en grupp företag som omfattar ett eller flera börsnoterade företag, ägnar sig åt gruppens finansiering, eller

c) är en enhet som ägnar sig åt att finansiera värdepapperisering som omfattas av kreditförstärkning från en bank.

5 § I en värdepappersfond får det ingå andra fondpapper och penningmarknadsinstrument än de som anges i 3 och 4 §§, dock högst till 10 procent av fondens värde.

Om notering eller regelbunden handel enligt 3 § inte skett inom ett år från emissionen och de förvärvade instrumenten inte ryms inom gränsen

¹⁰⁰ EGT L 222, 14.8.1978, s. 11 (Celex 31978L0660).

¹⁰¹ EGT L 283, 27.10.2001, s. 28 (Celex 32001L0065).

enligt första stycket, skall de avyttras så snart det lämpligen kan ske. Skälig hänsyn skall då tas till fondandelsägarnas intressen.

Ingår det i en fond fondpapper som ännu inte är, men som inom ett år från emissionen avses bli, noterade eller föremål för regelbunden handel enligt 3 § eller sådana andra fondpapper och penningmarknadsinstrument som avses i första stycket, skall fondbolaget informera Finansinspektionen om detta, om värdet av dessa fondpapper och penningmarknadsinstrument överstiger 10 procent av fondens värde.

6 § I en värdepappersfond får det, med de begränsningar som följer av tredje stycket och 19–22 §§, ingå fondpapper eller penningmarknadsinstrument från en och samma emittent till högst

1. 5 procent av fondens värde, eller
2. 10 procent av fondens värde, om det sammanlagda värdet av sådana tillgångar i fonden uppgår till högst 40 procent av fondens värde, eller
3. 25 procent av fondens värde, om de består av obligationer utgivna av ett kreditinstitut som har säte i ett land inom EES och som enligt författning är underkastat särskild offentlig tillsyn avsedd att skydda innehavare av institutets obligationer, under förutsättning att det sammanlagda värdet av dessa tillgångar uppgår till högst 80 procent av fondens värde, eller
4. 35 procent av fondens värde, om de är utgivna eller garanterade av ett land, av en kommun eller en statlig eller kommunal myndighet i ett land inom EES eller av något allmänt internationellt organ i vilket ett eller flera länder inom EES är medlemmar.

Vid beräkningen av det sammanlagda värdet enligt första stycket 2 skall de fondpapper och penningmarknadsinstrument som anges i första stycket 3 och 4 inte tas med.

I en värdepappersfond får det ingå fondpapper och penningmarknadsinstrument som getts ut av emittenter i en och samma koncern till sammanlagt högst 20 procent av fondens värde.

7 § Bestämmelserna i 6 § gäller inte för en värdepappersfond vars medel enligt fondbestämmelserna skall placeras i aktier eller skuldförbindelser i syfte att efterbilda sammansättningen av ett visst aktieindex eller index för skuldförbindelser (indexfond), om indexet har godkänts för detta ändamål av Finansinspektionen. Inspektionen får godkänna ett index om det

1. har en tillräckligt diversifierad sammansättning,
2. utgör en lämplig referens för den marknad det hänför sig till, och
3. offentliggörs på lämpligt vis.

I en indexfond får det, med de begränsningar som följer av 19 och 20 §§, ingå aktier eller skuldförbindelser som getts ut av en och samma emittent eller av emittenter i en och samma koncern till högst 20 procent av fondens värde. Om det råder exceptionella marknadsförhållanden på den marknad som indexet avser får sådana placeringar, efter tillstånd av Finansinspektionen, uppgå till 35 procent av fondens värde. Placeringar upp till denna gräns får bara tillåtas i fråga om aktier eller skuldförbindelser utgivna av en enda emittent eller av emittenter inom en enda koncern.

8 § Bestämmelserna i 6 § gäller inte för värdepappersfonder där medlen, efter tillstånd av Finansinspektionen, får placeras i obligationer och andra skuldförbindelser som getts ut eller garanterats av ett land, en kommun eller en statlig eller kommunal myndighet i ett land inom EES eller av något allmänt internationellt organ i vilket ett eller flera länder inom EES är medlemmar. Skuldförbindelserna måste dock komma från minst sex olika emissioner och de som kommer från en och samma emission får dessutom inte överstiga 30 procent av fondens värde.

Frågan om tillstånd enligt första stycket prövas i samband med att Finansinspektionen godkänner fondbestämmelserna. Tillstånd får ges bara om fondandelsägarna kan anses bli tillförsäkrade ett skydd som är likvärdigt med det som tillkommer andelsägare i värdepappersfonder för vilka de gränser som anges i 6, 21 och 22 §§ är tillämpliga.

9 § Trots bestämmelserna i 6 § får sådana fondpapper eller penningmarknadsinstrument som är förenade med optionsrätt till nyteckning förvärvas till en värdepappersfond om förvärvet grundas på tidigare innehav.

Placeringar på konto hos kreditinstitut

10 § Medel i en värdepappersfond får placeras på konto hos svenska kreditinstitut och utländska kreditinstitut med säte i ett land inom EES samt hos andra utländska kreditinstitut om dessa omfattas av tillsynsregler som av Finansinspektionen bedömts motsvara dem som fastställs i gemenskapslagstiftningen.

Kontot får ha en bindningstid på högst 12 månader. Oavsett bindningstid måste medlen vara tillgängliga för fonden med omedelbar verkan efter uppsägning.

11 § I en värdepappersfond får det, med de begränsningar som följer av 21 och 22 §§, ingå insättningar i ett och samma kreditinstitut eller i kreditinstitut som ingår i en och samma koncern till högst 20 procent av fondens värde.

Derivatinstrument

12 § Medel i en värdepappersfond får placeras i finansiella derivatinstrument som omsätts på en reglerad marknad enligt 3 §, om

1. de underliggande tillgångarna utgörs av
 - fondpapper,
 - penningmarknadsinstrument,
 - finansiella index,
 - räntesatser,
 - växelkurser, eller
 - utländska valutor, och
2. fonden får placera i dessa typer av tillgångar enligt sina fondbestämmelser.

Medel får också placeras i finansiella derivatinstrument som handlas direkt mellan parterna och vars underliggande tillgångar utgörs av någon av de tillgångar som anges i första stycket, om

1. motparten vid avtalet omfattas av tillsyn och tillhör de kategorier av företag som godkänts som motparter av Finansinspektionen, och
2. derivatinstrumenten är föremål för tillförlitlig och kontrollerbar värdering från dag till dag samt att de vid varje tidpunkt, på fondbolagets initiativ, kan säljas, lösas in eller avslutas genom en utjämnande transaktion till ett rimligt värde.

13 § De begränsningar som anges i 21 och 22 §§ gäller för placeringar enligt 12 § i finansiella derivatinstrument. Dessutom får exponeringen mot de underliggande tillgångarna inte sammanlagt överstiga de gränser som anges i 6 §. Denna begränsning gäller dock inte om det är fråga om ett indexbaserat derivatinstrument som ingår i en indexfond enligt 7 §.

En värdepappersfonds sammanlagda exponeringar som hänför sig till derivatinstrument får inte överskrida fondens nettovärde.

Exponeringarna skall beräknas med hänsyn till värdet av de underliggande tillgångarna, motpartsrisken, kommande marknadsrörelser, derivatinstrumentens återstående löptid och den tid som finns tillgänglig för att lösa in instrumenten.

Om ett fondpapper eller ett penningmarknadsinstrument innefattar ett derivatinstrument, skall även detta beaktas när kraven enligt första och andra styckena uppfylls.

14 § I en värdepappersfond får, med de begränsningar som anges i 21 och 22 §§, exponeringen mot en och samma motpart vid transaktioner med sådana derivatinstrument som avses i 12 § andra stycket uppgå till högst 10 procent av fondens värde, när motparten är ett sådant kreditinstitut som anges i 10 §. I andra fall får exponeringen uppgå till högst 5 procent av fondens värde.

Fondandelar

15 § Medel i en värdepappersfond får placeras i andelar i

1. andra värdepappersfonder,
2. fondföretag som uppfyller förutsättningarna i 1 kap. 8 § och
3. specialfonder och fondföretag som uppfyller förutsättningarna i 1 kap. 10 § och som
 - a) gör kollektiva investeringar i sådana tillgångar som anges i detta kapitel med kapital från allmänheten,
 - b) tillämpar principen om riskspridning,
 - c) är öppna för utträde och ger andelsägarna ett skydd som är likvärdigt det som ges andelsägare i en värdepappersfond, samt
 - d) för varje räkenskapsår lämnar årsberättelse och halvårsredogörelse som innehåller sådan information som är nödvändig för att man skall kunna bedöma tillgångarna, ansvarsfrågor, avkastning och händelser som inträffat under den aktuella rapporteringsperioden.

Medel i en värdepappersfond får placeras i andra fonder eller fondföretag enligt första stycket bara om dessa, enligt sina

fondbestämmelser eller sin bolagsordning, får placera högst 10 procent av sina medel i andelar i andra fonder eller fondföretag.

Prop. 2002/03:150
Bilaga 5

16 § I en värdepappersfond får det, med de begränsningar som följer av 19 §, ingå andelar i en och samma fond eller ett och samma fondföretag med högst 20 procent av värdepappersfondens värde.

Placeringar i sådana andelar som avses i 15 § första stycket 3 får sammanlagt uppgå till högst 30 procent av en värdepappersfonds värde.

17 § Medel i en värdepappersfond får placeras i andelar i en annan fond eller i ett annat fondföretag även om värdepappersfonden därigenom kommer att överskrida någon av de gränser som anges i 6, 11, 14, 21 och 22 §§.

18 § Om en betydande del av medlen i en värdepappersfond placeras i fondandelar enligt 15 §, skall det i informationsbroschyren och faktabladet anges den högsta avgift för förvaltning av fonden som kan tas ut av fondbolaget och som kan tas ut i de fonder eller fondföretag som fondmedlen avses att placeras i. Vidare skall i årsberättelsen anges en högsta procentsats för de avgifter som tas ut av fondbolaget för förvaltningen av värdepappersfonden och som tas ut i de fonder och fondföretag som fondmedlen placeras i.

Om medel i en värdepappersfond placeras i andelar i en fond eller fondföretag som i sin tur förvaltas, direkt eller genom uppdrag, av samma fondbolag som värdepappersfonden eller av en fondförvaltare som direkt eller indirekt har samma ledning eller ägare som värdepappersfondens fondbolag, får fondbolaget inte ta ut någon avgift för förvärv eller inlösen av andelarna i den fond eller det fondföretag som fondmedlen har placerats i.

Generella begränsningar

19 § Tillgångarna i 6 och 7 §§ samt i 16 § första stycket får inte överstiga

1. för aktier utan rösträtt, 10 procent av sådana aktier som en enskild emittent gett ut,

2. för obligationer och andra skuldförbindelser, 10 procent av de instrument som getts ut av en och samma emittent om de inte är utgivna eller garanterade av en stat, av en kommun eller en statlig eller kommunal myndighet i ett land inom EES eller av något allmänt internationellt organ i vilket ett eller flera länder inom EES är medlemmar,

3. för penningmarknadsinstrument, 10 procent av de instrument som getts ut av en och samma emittent om de inte är utgivna eller garanterade av en stat, av en kommun eller en statlig eller kommunal myndighet i ett land inom EES eller av något allmänt internationellt organ i vilket ett eller flera länder inom EES är medlemmar, och

4. för andelar i andra fonder eller fondföretag, 25 procent av andelarna i fonden eller fondföretaget.

De gränsvärden som anges i första stycket 2–4 behöver inte iakttas vid förvärvstillfället, om bruttomängden av skuldförbindelserna eller

penningmarknadsinstrumenten eller nettomängden av de andelar som är föremål för emission då inte kan beräknas.

Prop. 2002/03:150
Bilaga 5

20 § Ett fondbolag får inte till en värdepappersfond förvärva aktier med sådan rösträtt som gör det möjligt för fondbolaget att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett aktiebolag.

Om ett fondbolag förvaltar flera värdepappersfonder eller specialfonder, gäller bestämmelsen i första stycket det sammanlagda aktieinnehavet i fonderna.

21 § Medel i en värdepappersfond får inte med stöd av 6 § första stycket 1 och 2 samt 11 och 14 §§ placeras så att exponeringar, mot ett och samma företag eller mot företag i en och samma koncern tillsammans överstiger 20 procent av fondens värde.

22 § Medel i en värdepappersfond får inte med stöd av 6, 11, 13 och 14 §§ placeras så att exponeringar, mot ett och samma företag eller mot företag i en och samma koncern tillsammans överstiger 35 procent av fondens värde.

23 § Fondbolaget får inte i fondverksamheten

1. ta upp eller bevilja penninglån,
2. gå i borgen, eller
3. sälja fondpapper, penningmarknadsinstrument, derivatinstrument eller fondandelar som fonden inte förfogar över.

Fondbolaget får trots första stycket ta kortfristiga lån till ett belopp motsvarande högst 10 procent av fondens värde.

Allmänna bestämmelser

24 § Finansinspektionen får för en enskild värdepappersfond tillåta avvikelser från de villkor som anges i 6–8, 11, 14, 16, 21 eller 22 § under sex månader från det att verksamheten påbörjades, om bestämmelserna om lämplig fördelning av placeringarna i 1 § följs.

25 § Om tillgångar i en värdepappersfond efter ett förvärv eller en insättning kommer att överskrida någon av gränserna i detta kapitel skall tillgångarna avyttras eller uttag göras i motsvarande omfattning så snart det lämpligen kan ske. Skälig hänsyn skall då tas till fondandelsägarnas intressen.

26 § I en värdepappersfond får det ingå likvida medel som behövs för förvaltningen av fonden.

Ett fondbolag får använda sig av derivatinstrument i syfte att effektivisera förvaltningen av tillgångarna i en värdepappersfond. Fondbolaget skall därvid tillämpa de bestämmelser i detta kapitel som gäller för placeringar i derivatinstrument.

Inlösen och förvärv av fondandelar

1 § Fondbestämmelser för en specialfond får, efter godkännande av Finansinspektionen, innehålla bestämmelser som begränsar andelsägarnas rätt att få sina andelar inlösta eller som begränsar möjligheten att förvärva fondandelar. En specialfond måste dock vara öppen för försäljning och inlösen av andelar minst en gång per kalenderår.

Spridning och hantering av risker

2 § En specialfond skall ha en lämplig fördelning av placeringar med hänsyn till principen om riskspridning.

Bestämmelserna i 5 kap. 2 § om riskhantering skall tillämpas även av fondbolag som förvaltar specialfonder.

Placeringsbestämmelser

3 § Vid placeringen av medel i en specialfond gäller bestämmelserna i 5 kap. om inte Finansinspektionen har tillåtit särskilt undantag.

Derivatinstrumenten får dock ha andra underliggande tillgångar än de som anges i 5 kap. 12 §, om instrumenten handlas på en finansiell marknad och inte medför en skyldighet att fysiskt leverera eller ta emot den underliggande tillgången.

Särskild information

4 § Det skall i all information som lämnas om fonden framgå att det är fråga om en specialfond.

Riskenivå

5 § Ett fondbolag skall för varje specialfond som det förvaltar beräkna och redovisa fondens riskenivå med ett av Finansinspektionen godkänt riskmått.

7 kap. Förvaltning av andras finansiella instrument

1 § Ett fondbolag som enligt 1 kap. 5 § första stycket 2 har tillstånd att förvalta någon annans finansiella instrument får, efter tillstånd av Finansinspektionen, som ett led i verksamheten

1. ta emot fondandelar för förvaring, dock inte sådana fondandelar som ingår i en investeringsfond som förvaltas av fondbolaget,

2. ta emot medel med redovisningsskyldighet, och

3. lämna investeringsråd avseende sådana finansiella instrument som avses i 5 kap.

Medel som tas emot med redovisningsskyldighet enligt första stycket 2 skall genast avskiljas och sättas in på konto hos kreditinstitut.

Prop. 2002/03:150
Bilaga 5

2 § Ett fondbolaget får inte placera en investerares tillgångar i andelar i en investeringsfond eller ett fondföretag som fondbolaget förvaltar, direkt eller på uppdrag av någon annan fondförvaltare, om inte investeraren har godkänt detta på förhand.

8 kap. Sammanläggning och delning av en investeringsfond

1 § Ett fondbolag får, efter tillstånd av Finansinspektionen, lägga samman investeringsfonder som det förvaltar. Tillstånd till en sammanläggning skall lämnas om

1. åtgärden kan anses förenlig med fondandelsägarnas intressen,
2. de fonder som skall läggas samman har placeringsinriktning och fondbestämmelser som är likartade, samt
3. sammanläggningen inte är olämplig från allmän synpunkt.

Ett fondbolag får, efter tillstånd av Finansinspektionen, dela en investeringsfond som det förvaltar. Tillstånd till en delning skall lämnas om åtgärden kan anses förenlig med fondandelsägarnas intressen.

Ett fondbolag som har fått tillstånd till en sammanläggning eller en delning skall genast underrätta andelsägarna om den planerade åtgärden och Finansinspektionens beslut. Denna information skall också finnas att tillgå hos fondbolaget och förvaringsinstitutet. En sammanläggning eller delning får verkställas tidigast tre månader från dagen för Finansinspektionens beslut.

2 § En investeringsfond får inte ombildas till någon annan typ av fond eller företag för kollektiva investeringar.

9 kap. Upphörande och överlåtelse av förvaltningen av en investeringsfond

1 § Ett fondbolags förvaltning av en investeringsfond skall omedelbart tas över av fondens förvaringsinstitut om

1. Finansinspektionen har återkallat fondbolagets tillstånd att driva fondverksamhet,
2. fondbolaget har trätt i likvidation, eller
3. fondbolaget har försatts i konkurs.

Om ett fondbolag vill upphöra med förvaltningen av en investeringsfond, skall förvaltningen övertas av förvaringsinstitutet vid den tidpunkt då verksamheten upphör.

Ett fondbolag får efter tillstånd av Finansinspektionen överlåta förvaltningen av en investeringsfond till ett annat fondbolag.

Ett övertagande enligt andra eller tredje stycket får ske tidigast tre månader från det att de ändrade förhållandena kungjorts enligt 4 §, om inte Finansinspektionen beslutar att övertagandet får ske tidigare.

2 § Ett förvaringsinstitut som har övertagit förvaltningen av en investeringsfond från ett fondbolag skall snarast överlåta förvaltningen

av fonden till ett annat fondbolag om Finansinspektionen tillåter det. I annat fall skall investeringsfonden upplösas genom att tillgångarna i fonden säljs och nettobehållningen i fonden skiftas ut till fondandelsägarna.

3 § Om en fondandelsägare inte har anmält sitt innehav inom fem år efter det att medel som utskiftats enligt 2 § har kunnat kvitteras ut, har fondandelsägaren förlorat sin rätt att lyfta medlen. Sådana medel samt andra restbelopp som inte har kunnat skiftas ut till andelsägarna skall tillfalla allmänna arvsfonden.

4 § Information om följande förändringar i fråga om en investeringsfond skall kungöras i Post- och Inrikes Tidningar samt finnas att tillgå hos fondbolaget och förvaringsinstitutet, nämligen att

1. förvaltningen av fonden skall överlåtas till en annan fondförvaltare,
2. förvaltningen av fonden skall övertas av förvaringsinstitutet, och
3. förvaringsinstitutet har beslutat att överlåta förvaltningen av fonden till en fondförvaltare eller att upplösa fonden.

Kungörandet skall i fall som avses i första stycket 1 göras av det överlåtande fondbolaget och i övriga fall av förvaringsinstitutet.

Finansinspektionen får i ett enskilt fall besluta om undantag från kravet på kungörande, om det finns särskilda skäl för det.

5 § Om förvaltningen av en investeringsfond har övertagits av en ny förvaltare, skall denne fullgöra de förpliktelser avseende fonden som tidigare förvaltare har på grund av denna lag.

Ett förvaringsinstitut får inte utöva rösträtt för aktier som ingår i en investeringsfond som institutet förvaltar.

6 § För sin förvaltning med anledning av upphörande eller överlåtelse av en investeringsfond har ett förvaringsinstitut rätt till skälig ersättning ur fonden. Ersättningens storlek skall godkännas av Finansinspektionen.

10 kap. Tillsyn

Upplysningsskyldighet

1 § Fondbolag, förvaltningsbolag som avses i 1 kap. 7 och 9 §§, fondföretag som avses i 1 kap. 8 och 10 §§ samt förvaringsinstitut står under Finansinspektionens tillsyn. Dessa skall lämna inspektionen de upplysningar om sin verksamhet och därmed sammanhängande omständigheter som inspektionen begär.

De fondbolag, förvaltningsbolag och fondföretag som anges i första stycket skall med årliga avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet.

2 § Efter anmälan till Finansinspektionen får en behörig myndighet i ett annat land inom EES genomföra en undersökning hos filialen till ett sådant förvaltningsbolag som avses i 1 kap. 7 §.

3 § Finansinspektionen skall lämna de uppgifter som en behörig myndighet behöver för sin tillsyn över ett förvaltningsbolag och ett fondföretag som hör hemma i ett annat land inom EES och som driver verksamhet enligt 1 kap. 7 eller 8 §.

Ägarprövning

4 § Ett direkt eller indirekt förvärv av aktier i ett fondbolag, som medför att förvärvarens sammanlagda innehav utgör ett kvalificerat innehav, får ske bara efter tillstånd av Finansinspektionen. Detsamma gäller ett förvärv som innebär att ett kvalificerat innehav ökas så att det uppgår till eller överstiger 20, 33 eller 50 procent av aktiekapitalet eller röstetalet för samtliga aktier eller så att fondbolaget blir dotterföretag.

Om förvärvet har gjorts genom bodelning, arv, testamente, bolagsskifte eller på annat liknande sätt, krävs i stället tillstånd för att förvärvaren skall få behålla de aktier som erhållits. Förvärvaren skall ansöka om tillstånd till ett sådant förvärv inom sex månader från det att aktierna erhållits.

Om ett förvärv enligt första stycket skulle innebära att fondbolaget blev ett dotterföretag till eller kom under bestämmande inflytande av ett förvaltningsbolag som är auktoriserat i ett annat land inom EES, moderföretag till ett sådant företag eller en fysisk eller juridisk person som annars har ett bestämmande inflytande över ett sådant företag, får frågan om tillstånd avgöras först efter samråd med de behöriga myndigheterna i detta land.

5 § Tillstånd skall ges till förvärv som avses i 4 §, om det kan antas att förvärvaren inte kommer att motverka en sund utveckling av bolagets verksamhet och om förvärvaren i övrigt är lämplig att utöva ett väsentligt inflytande över ledningen av ett fondbolag. Tillstånd får inte ges, om förvärvaren i väsentlig mån har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet.

Om förvärvet skulle leda till nära förbindelser mellan bolaget och någon annan, skall tillstånd ges endast om förbindelserna inte hindrar en effektiv tillsyn av fondbolaget.

Finansinspektionen får föreskriva en viss tid inom vilken ett förvärv skall genomföras.

Finansinspektionen skall meddela beslut i ett ärende enligt denna paragraf inom tre månader från det att ansökan om tillstånd gjordes.

6 § Den som avser att avyttra ett kvalificerat innehav eller en så stor del av ett kvalificerat innehav att innehavet därigenom kommer att understiga någon av de i 4 § första stycket angivna gränserna skall underrätta Finansinspektionen om detta.

7 § När ett fondbolag får kännedom om att aktier i bolaget blivit föremål för ett sådant förvärv som avses i 4 § eller för en sådan avyttring som avses i 6 §, skall bolaget snarast anmäla förvärvet eller avyttringen till Finansinspektionen.

När ett fondbolag i annat fall får kännedom om att det har nära förbindelser med någon annan, skall bolaget snarast anmäla det till Finansinspektionen.

Ett fondbolag skall årligen till Finansinspektionen anmäla namnen på de aktieägare som har ett kvalificerat innehav av aktier i bolaget samt storleken på innehaven.

8 § Om en juridisk person har ett kvalificerat innehav i ett fondbolag, skall den juridiska personen snarast anmäla ändringar av vilka som ingår i dess ledning till Finansinspektionen.

9 § Om ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier utövar eller kan antas komma att utöva sitt inflytande på ett sätt som motverkar en sund utveckling av verksamheten i fondbolaget, får Finansinspektionen besluta att ägaren vid stämman i bolaget inte får företräda fler aktier än som motsvarar ett innehav som inte är kvalificerat. Detsamma gäller, om en sådan ägare i väsentlig mån har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller i andra ekonomiska angelägenheter eller har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet.

Om ägaren till ett kvalificerat innehav av aktier inte har ansökt om tillstånd till ett förvärv som avses i 4 §, får Finansinspektionen besluta att ägaren vid stämman inte får företräda aktierna till den del de omfattas av ett krav på tillstånd.

Om någon i strid med ett beslut av Finansinspektionen har ett kvalificerat innehav av aktier, får innehavaren inte företräda aktierna vid stämman till den del innehavet står i strid med beslutet.

Finansinspektionen får förelägga en ägare som avses i första stycket att avyttra så stor del av aktierna att innehavet därefter inte är kvalificerat. En ägare som avses i andra eller tredje stycket får föreläggas att avyttra så stor del av aktierna att innehavet inte står i strid med inspektionens beslut.

10 § Aktier som omfattas av ett förbud eller föreläggande enligt 9 § skall inte medräknas när det fordras samtycke av ägare till en viss del av aktierna i bolaget för att ett beslut skall bli giltigt eller en befogenhet skall få utövas, om inte förvaltare har förordnats enligt 11 §.

11 § Om det finns särskilda skäl, får Finansinspektionen ansöka hos tingsrätten att rätten förordnar en lämplig person att som förvaltare företräda sådana aktier som enligt 9 § inte får företrädas av ägaren. En sådan ansökan prövas av tingsrätten i den ort där ägaren har sitt hemvist, eller om ägaren inte har hemvist i Sverige, av Stockholms tingsrätt.

En förvaltare har rätt till skäligen ersättning för arbete och utlägg. Ersättningen skall betalas av ägaren till aktierna och skall på begäran förskottas av fondbolaget. Om den betalningsskyldige inte godtar förvaltarens anspråk, fastställs ersättningen av tingsrätten.

Nära förbindelser

12 § Om ett fondbolag har nära förbindelser med någon annan och det hindrar en effektiv tillsyn av fondbolaget, får Finansinspektionen förelägga innehavare av aktier som medför att förbindelserna är nära att avyttra så stor del av aktierna att så inte längre är fallet.

Finansinspektionen får även besluta att den eller de som omfattas av ett föreläggande enligt första stycket inte får företräda aktierna vid stämman i bolaget. I så fall skall bestämmelserna i 11 § tillämpas.

Hur tillsynen skall bedrivas

13 § Finansinspektionen skall vid sin tillsyn av fondbolagen och förvaringsinstitutet se till att en sund utveckling av verksamheten främjas.

Finansinspektionen får genomföra en undersökning hos ett fondbolag eller ett förvaringsinstitut när inspektionen anser att det är nödvändigt.

14 § Finansinspektionen får kalla till sammanträde med ett fondbolags styrelse. Företrädare för inspektionen får närvara vid sådant sammanträde och delta i överläggningarna.

15 § Finansinspektionen får för varje fondbolag förordna en revisor att med övriga revisorer delta i revisionen av bolaget. Inspektionen får när som helst återkalla ett sådant förordnande och utse en ny revisor.

Revisorn har rätt att få skäligt arvode av bolaget för sitt arbete. Arvodets storlek bestäms av Finansinspektionen.

Rapporteringskyldighet för revisor och särskild granskare

16 § En revisor skall omgående rapportera till Finansinspektionen om han eller hon vid fullgörandet av sitt uppdrag i ett fondbolag får kännedom om förhållanden som kan

1. utgöra en väsentlig överträdelse av de författningar som reglerar fondbolagets verksamhet,
2. påverka fondbolagets fortsatta drift negativt, eller
3. leda till att revisorn avstyrker att balansräkningen eller resultaträkningen fastställs eller till anmärkning enligt 10 kap. 30 eller 31 § aktiebolagslagen (1975:1385).

Revisorn har en motsvarande rapporteringskyldighet om han eller hon får kännedom om förhållanden som avses i första stycket vid fullgörande av uppdrag som revisorn har i fondbolagets moderföretag eller dotterföretag eller ett företag som har en likartad förbindelse med fondbolaget.

17 § Vad som sägs om revisorns skyldighet i 16 § skall gälla även för särskild granskare som utsetts enligt 11 kap. 21 § aktiebolagslagen (1975:1385) i ett fondbolag.

Ingripanden mot fondbolag

18 § Om ett fondbolag har fattat beslut som strider mot denna lag eller någon annan författning som reglerar dess verksamhet, mot föreskrift som meddelats med stöd av sådan författning, mot fondbestämmelserna eller mot bolagsordningen, får Finansinspektionen förbjuda verkställighet av beslutet. Har beslutet redan verkställts får inspektionen förelägga fondbolaget att göra rättelse, om det är möjligt.

19 § Tillstånd som enligt denna lag har lämnats ett fondbolag skall återkallas av Finansinspektionen om fondbolaget

1. inte inom ett år från beviljande av tillstånd har börjat driva sådan verksamhet som tillståndet avser,
2. har förklarat sig avstå från tillståndet,
3. under en sammanhängande tid av sex månader inte har drivit sådan verksamhet som tillståndet avser,
4. fått tillståndet genom att lämna falska uppgifter eller på något annat otillbörligt sätt,
5. inte längre uppfyller förutsättningarna för tillstånd, eller
6. genom att överträda en bestämmelse som avses i 18 § eller på annat sätt visat sig olämpligt att driva sådan verksamhet som tillståndet avser.

Om någon som ingår i fondbolagets ledning inte uppfyller de krav som ställs i denna lag, får tillståndet återkallas på den grunden bara om Finansinspektionen först beslutat att anmärka på att personen ingår i fondbolagets ledning och han eller hon, sedan en av inspektionen bestämd tid av högst tre månader gått, fortfarande finns kvar i ledningen.

Om fondbolagets egna medel understiger vad som föreskrivs i 2 kap. 8–10 §§ får Finansinspektionen förelägga bolaget att inom tre månader täcka bristen eller upphöra med verksamheten. Motsvarande gäller om ett fondbolag som har tillstånd enligt 1 kap. 5 § första stycket 2 inte uppfyller det ytterligare kapitalkrav som anges i 2 kap. 11 §.

Har fondbolaget tillstånd för förvaltning av någon annans finansiella instrument, skall tillståndet för den verksamheten återkallas om bolaget inte har fullgjort sina skyldigheter enligt lagen (1999:158) om investerarskydd, och inte har vidtagit rättelse inom ett år från det att Finansinspektionen har förelagt bolaget att fullgöra sina skyldigheter med upplysning att dess tillstånd annars kan komma att återkallas.

20 § I de fall som avses i 19 § första stycket 1, 3 och 6 får i stället varning meddelas om det är tillräckligt.

21 § Finansinspektionen skall omedelbart underrätta behöriga myndigheter i de andra länder inom EES där ett fondbolag utbjuder andelar i en värdepappersfond som bolaget förvaltar, när

1. åtgärd enligt 18–20 §§ har vidtagits mot bolaget, och
2. uppskov med inlösen av fondandelar enligt 4 kap. 13 § första stycket har anmälts till inspektionen.

22 § Har Finansinspektionen av behörig myndighet i ett annat land inom EES underrättats om att ett fondbolag överträtt föreskrifter som i det landet gäller för bolaget, får inspektionen vidta de i 18–20 §§ angivna

åtgärderna mot bolaget, om det föreligger någon omständighet som avses där. Inspektionen skall underrätta den behöriga myndigheten i det andra landet om vilka åtgärder som vidtas.

Prop. 2002/03:150
Bilaga 5

Ingripanden mot utländska företag

23 § Om ett förvaltningsbolag som är hemmahörande i ett annat land inom EES, efter anmälan enligt 1 kap. 7 § driver verksamhet här i landet från filial eller genom direkt tillhandahållande av tjänster och då överträder denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller på annat sätt visar sig olämpligt att driva sådan verksamhet, får Finansinspektionen förelägga bolaget att göra rättelse.

Om förvaltningsbolaget inte följer föreläggandet, skall Finansinspektionen underrätta behörig myndighet i bolagets hemland.

Om rättelse ändå inte sker, får Finansinspektionen förbjuda förvaltningsbolaget att göra nya åtaganden här i landet. Innan förbud meddelas skall inspektionen underrätta behörig myndighet i bolagets hemland. I brådskande fall får Finansinspektionen meddela förbud utan föregående underrättelse till hemlandsmyndigheten. Denna och Europeiska kommissionen skall då underrättas så snart som möjligt.

Har Finansinspektionen vidtagit en åtgärd utan föregående underrättelse till hemlandsmyndigheten skall inspektionen undanröja sitt beslut om kommissionen beslutat att så skall ske.

24 § Om ett förvaltningsbolag som är hemmahörande i ett annat land inom EES och efter anmälan enligt 1 kap. 7 § driver verksamhet här i landet från filial eller genom direkt tillhandahållande av tjänster, har fått sitt verksamhetstillstånd återkallat i hemlandet, skall Finansinspektionen genast förbjuda bolaget att göra nya åtaganden i Sverige.

25 § Om ett fondföretag som driver verksamhet i Sverige efter anmälan enligt 1 kap. 8 § överträder denna lag eller på annat sätt visar sig olämpligt att driva sådan verksamhet, får Finansinspektionen förelägga företaget att göra rättelse. Om rättelse inte sker, får inspektionen förbjuda företaget att göra nya åtaganden här i landet.

Finansinspektionen skall underrätta behörig myndighet i företagets hemland om åtgärder som vidtagits med stöd av denna paragraf.

26 § Om ett förvaltningsbolag eller ett fondföretag som driver verksamhet i Sverige med stöd av tillstånd enligt 1 kap. 9 respektive 10 § överträder denna lag eller på annat sätt visar sig olämpligt att driva sådan verksamhet, får Finansinspektionen vidta de åtgärder som anges i 18–20 §§.

Finansinspektionen skall underrätta tillsynsmyndigheten i bolagets eller företagets hemland om åtgärder som har vidtagits med stöd av denna paragraf.

Ingripanden mot den som saknar tillstånd

27 § Om någon driver sådan verksamhet som omfattas av denna lag utan att ha tillstånd till det eller utan att ha följt de anmälningförfaranden som föreskrivs i 1 kap. 7 eller 8 §, skall Finansinspektionen förelägga denne att upphöra med verksamheten.

Är det osäkert om verksamheten omfattas av lagen, får Finansinspektionen förelägga den som driver verksamheten att lämna de upplysningar som behövs för att inspektionen skall kunna bedöma om verksamheten omfattas av lagen.

Ett föreläggande enligt denna paragraf får riktas såväl mot ett utländskt företag som mot den som här i landet är verksam för ett sådant företags räkning.

Vite

28 § Meddelar Finansinspektionen föreläggande eller förbud enligt denna lag får inspektionen förelägga vite.

11 kap. Bemyndiganden

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vilka poster som får räknas in i startkapitalet enligt 2 kap. 4 §,
2. vilka poster som får räknas in i egna medel enligt 2 kap. 8–10 §§,
3. vilka sundhetskrav som skall uppfyllas av ett fondbolag enligt 2 kap. 18 §,
4. sådan försäkring för skadeståndsskyldighet som ett fondbolag som förvaltar någon annans finansiella instrument skall ha enligt 2 kap. 22 § andra stycket,
5. vilka derivatinstrument ett fondbolag får använda enligt 5 kap. 26 § andra stycket samt villkor och gränser för detta,
6. hur beräkning och redovisning av en specialfonds risknivå skall utföras enligt 6 kap. 5 §,
7. vilka upplysningar som fondbolag, förvaltningsbolag, fondföretag samt förvaringsinstitut skall lämna till Finansinspektionen för dess tillsynsverksamhet, samt
8. sådana avgifter för tillsyn som avses i 10 kap. 1 § andra stycket.

12 kap. Överklagande

1 § Finansinspektionens beslut enligt 10 kap. 14 § och 27 § andra stycket samt beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223) får inte överklagas.

Andra beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får bestämma att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse skall gälla omedelbart.

2 § Om Finansinspektionen i ett ärende om tillstånd enligt 1 kap. 5 eller 6 § inte meddelar beslut inom sex månader från det att ansökan gavs in, skall inspektionen underrätta sökanden om skälen för detta. Sökanden får därefter begära förklaring av kammarrätten att ärendet onödigt uppehålls. Har inspektionen inte meddelat beslut inom sex månader från det att en sådan förklaring har lämnats, skall det anses som att ansökan har avslagits.

Om Finansinspektionen inte lämnar över en underrättelse som avses i 2 kap. 12 § första stycket till behörig myndighet i utlandet inom två månader från det att underrättelsen togs emot och inte heller inom samma tid meddelar beslut enligt fjärde stycket samma paragraf, skall inspektionen underrätta sökanden om skälen för detta. Sökanden får därefter begära förklaring av kammarrätten att ärendet onödigt uppehålls.

Om underrättelsen inte har lämnats över inom två månader från det att en sådan förklaring har meddelats av domstol, skall det anses som att beslut enligt 2 kap. 12 § fjärde stycket har meddelats.

Föreskrifter om ikraftträdande av denna lag meddelas i lagen (0000:00) om införande av lagen (0000:00) om investeringsfonder.

Förslag till lag om införande av lagen (0000:00) om investeringsfonder

Prop. 2002/03:150
Bilaga 5

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Lagen (0000:00) om investeringsfonder och denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2 § Genom lagen (0000:00) om investeringsfonder upphävs lagen (1990:1114) om värdepappersfonder och lagen (1990:1115) om ikraftträdande av lagen (1990:1114) om värdepappersfonder.

3 § Fondbolag och andra fondförvaltare som vid ikraftträdandet av lagen (0000:00) om investeringsfonder har tillstånd att driva verksamhet enligt lagen (1990:1114) om värdepappersfonder får fortsätta med denna verksamhet fram till den 13 februari 2007. Under denna tid gäller bestämmelserna i lagen om värdepappersfonder.

Ett fondbolag eller annan fondförvaltare som inte har beviljats tillstånd enligt lagen om investeringsfonder senast den 13 februari 2007 skall upphöra med sin verksamhet enligt första stycket.

4 § Om fondbestämmelserna för en fond enligt lagen (1990:1114) om värdepappersfonder inte har godkänts enligt lagen (0000:00) om investeringsfonder senast den 13 februari 2007, skall fonden upplösas.

5 § För fonder enligt lagen (1990:1114) om värdepappersfonder som förvaltas av ett fondbolag eller annan fondförvaltare som enligt 3 § andra stycket skall upphöra med sin verksamhet enligt den lagen skall bestämmelserna om upphörande och överlåtelse av förvaltningen av en investeringsfond i 9 kap. lagen (0000:00) om investeringsfonder tillämpas. Motsvarande gäller fonder som skall upplösas enligt 4 §.

Härigenom föreskrivs att 23 § B och 37 § 3 mom. lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt¹⁰² skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §¹⁰³

B. Aktier som är inregistrerade vid inländsk börs eller noteras på utländsk börs, andelar i värdepappersfonder samt andra värdepapper än aktier som omsätts marknadsmässigt och är av det slag som anges i 48 kap. 2 § inkomstskattelagen (1999:1229) tas upp till 75 procent av det noterade värdet.

B. Aktier som är inregistrerade vid inländsk börs eller noteras på utländsk börs, andelar i investeringsfonder samt andra värdepapper än aktier som omsätts marknadsmässigt och är av det slag som anges i 48 kap. 2 § inkomstskattelagen (1999:1229) tas upp till 75 procent av det noterade värdet.

Aktier som inte är av det slag som avses i första stycket men som är föremål för marknadsmässig omsättning med regelbundna noteringar om avslut tas upp till 30 procent av det noterade värdet.

Finns i ett bolag skilda aktieslag av vilka ett eller flera är börsnoterade eller föremål för sådan notering som avses i andra stycket, skall de aktier i bolaget som inte är noterade tas upp till samma värde som de noterade aktierna. Är flera aktieslag noterade, skall de icke noterade aktierna tas upp till samma värde som de noterade aktier som har den lägsta kursen.

Om det vid värdering enligt de föregående styckena bedöms att det noterade värdet inte motsvarar vad som skulle kunna påräknas vid en försäljning under normala förhållanden, får i stället priset vid en sådan försäljning läggas till grund för värderingen.

Aktier som inte omfattas av bestämmelserna i första–tredje styckena samt andelar i ekonomiska föreningar och handelsbolag tas upp till det pris som kan påräknas vid en försäljning under normala förhållanden, varvid dock följande skall iakttas. I den mån uppskattningen grundas på värdet av tillgångar som ingår i en näringsverksamhet beräknas – under förutsättning att egendomen är sådan som avses i punkt 2 första stycket eller sjunde och åttonde styckena av anvisningarna till 3 och 4 §§ den upphävda lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt – tillgångarnas värde med tillämpning av reglerna i F tredje stycket; vid gåva dock under den ytterligare förutsättningen att de i 43 § andra stycket angivna kraven iakttagits. I den mån uppskattningen grundas på värdet av tillgångar som avses i första–tredje styckena, skall värdet av dessa tillgångar anses motsvara vad som skulle tas upp vid en tillämpning av bestämmelserna i första–fjärde styckena.

Värdepapper som inte omfattas av bestämmelserna i första–tredje och femte styckena tas upp till det pris som kan påräknas vid en försäljning under normala förhållanden.

¹⁰² Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:857.

¹⁰³ Senaste lydelse 1999:1233.

37 §¹⁰⁴ 3 mom.

Gåvoskatt utgår för utdelning från en *värdepappersfond* enligt *lagen (1990:1114) om värdepappersfonder* till annan än andelsägare i fonden. En sådan utdelning skall vid tillämpning av denna lag anses utgöra en gåva från fonden.

Gåvoskatt utgår för utdelning från en *investeringsfond* enligt *lagen (0000:00) om investeringsfonder* till annan än andelsägare i fonden. En sådan utdelning skall vid tillämpning av denna lag anses utgöra en gåva från fonden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹⁰⁴ Senaste lydelse 1998:270.

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 5 § och 14 kap. 5 § föräldrabalken¹⁰⁵ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.

5 §¹⁰⁶

Den omyndiges tillgångar får utan samtycke av överförmyndaren placeras i

1. skuldförbindelser som har utfärdats eller garanterats av stat eller kommun,

2. skuldförbindelser som har utfärdats av Sveriges allmänna hypoteksbank, Svenska skeppshypotekskassan eller av en bank eller av ett kreditmarknadsföretag enligt lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet eller av ett utländskt bankföretag eller ett annat utländskt kreditinstitut som är underkastat en offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för banker eller andra kreditinstitut här i landet, med undantag för förlagsbevis eller andra skuldförbindelser som medför rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare, eller

3. andelar i en värdepappersfond som avses i *lagen (1990:1114) om värdepappersfonder* eller i ett utländskt fondföretag som är underkastat en offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för värdepappersfonder här i landet.

3. andelar i en värdepappersfond som avses i *lagen (0000:00) om investeringsfonder* eller i ett utländskt fondföretag som är underkastat en offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för värdepappersfonder här i landet

Den omyndiges tillgångar får vidare utan överförmyndarens samtycke lånas ut mot säkerhet av panträtt på grundval av in-teckning i fast egendom inom sextio procent av det senast fastställda taxeringsvärdet.

14 kap.

5 §¹⁰⁷

Den enskildes tillgångar får utan samtycke av överförmyndaren placeras i

1. skuldförbindelser som har utfärdats eller garanterats av stat eller kommun,

2. skuldförbindelser som har utfärdats av Sveriges allmänna hypoteksbank, Svenska Skeppshypotekskassan eller av en bank eller av ett kreditmarknadsföretag enligt lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet eller av ett utländskt bankföretag eller ett annat utländskt kreditinstitut som är underkastat en offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för banker eller andra kreditinstitut här i landet, med undantag för förlagsbevis eller andra skuldförbindelser

¹⁰⁵ Balken omtryckt 1995:974.

¹⁰⁶ Senaste lydelse 1998:272.

¹⁰⁷ Senaste lydelse 1998:319.

som medför rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare, eller

Prop. 2002/03:150
Bilaga 5

3. andelar i en värdepappersfond som avses i *lagen (1990:1114) om värdepappersfonder* eller i ett utländskt fondföretag som är underkastat en offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för värdepappersfonder här i landet.

3. andelar i en värdepappersfond som avses i *lagen (0000:00) om investeringsfonder* eller i ett utländskt fondföretag som är underkastat en offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för värdepappersfonder här i landet.

Den enskildes tillgångar får vidare utan överförmyndarens samtycke användas för allemanssparande enligt *lagen (1983:890) om allemanssparande* eller lånas ut mot säkerhet av panträtt på grundval av inteckning i fast egendom inom sextio procent av det senast fastställda taxeringsvärdet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Härigenom föreskrivs att 1, 2 och 12 §§ kupongskattelagen (1970:624)¹⁰⁸ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §¹⁰⁹

Kupongskatt skall betalas enligt denna lag till staten för utdelning av annat slag än som avses i 42 kap. 16 § inkomstskattelagen (1999:1229) på aktie i svenskt aktiebolag.

Vad i denna lag sägs om aktie i svenskt aktiebolag gäller även andel i svensk värdepappersfond.

Vad i denna lag sägs om aktie i svenskt aktiebolag gäller även andel i svensk investeringsfond.

2 §¹¹⁰

I denna lag förstås med

avstämningsbolag: aktiebolag som är avstämningsbolag enligt 3 kap. 8 § aktiebolagslagen (1975:1385) eller 3 kap. 8 § försäkringsrörelselagen (1982:713),

central värdepappersförvarare: företag som har auktorisation som central värdepappersförvarare enligt lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument,

egen aktie: aktie som innehas av bolaget självt,

fondbolag: aktiebolag som utövar fondverksamhet enligt lagen (1990:1114) om värdepappersfonder,

förvaringsinstitut: en bank eller ett annat kreditinstitut som enligt lagen om värdepappersfonder förvarar en värdepappersfonds tillgångar och som sköter in- och utbetalningar avseende fonden,

utdelningstillfälle: för avstämningsbolag den i 3 kap. 8 § aktiebolagslagen eller 3 kap. 8 § försäkringsrörelselagen avsedda dagen för avstämning och för andra aktiebolag liksom i fråga om värdepappersfond den dag då utdelningen blir tillgänglig för lyftning,

utdelningsberättigad: den som är berättigad att lyfta utdelning för egen del vid utdelningstillfället.

fondbolag: aktiebolag som driver fondverksamhet enligt lagen (0000:00) om investeringsfonder,

förvaringsinstitut: en bank eller ett annat kreditinstitut som enligt lagen om investeringsfonder förvarar tillgångarna i en investeringsfond och som sköter in- och utbetalningar avseende fonden,

utdelningstillfälle: för avstämningsbolag den i 3 kap. 8 § aktiebolagslagen eller 3 kap. 8 § försäkringsrörelselagen avsedda dagen för avstämning och för andra aktiebolag liksom i fråga om investeringsfond den dag då utdelningen blir tillgänglig för lyftning,

¹⁰⁸ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:996.

¹⁰⁹ Senaste lydelse 1999:1240.

¹¹⁰ Senaste lydelse 2000:76.

Med utdelning avses även utbetalning till aktieägare enligt 12 kap. 1 § aktiebolagslagen och 12 kap. 1 § försäkringsrörelselagen vid nedsättning av aktiekapitalet, överkursfonden eller reservfonden samt vid bolagets likvidation. Till utdelning hänförs också utbetalning till aktieägare vid bolagets förvärv av egna aktier genom ett förvärvserbjudande som har riktats till samtliga aktieägare eller samtliga ägare till aktier av ett visst slag. Till utdelning hänförs vidare utbetalning av fusionsvederlag till aktieägare enligt 14 kap. 20 § aktiebolagslagen eller 15 a kap. 16 § försäkringsrörelselagen till den del vederlaget utgörs av annat än aktier i det övertagande företaget.

12 §¹¹¹

Vid förvaltarregistrering enligt 3 kap. 10 § andra stycket första meningen aktiebolagslagen (1975:1385) eller 3 kap. 10 § andra stycket första meningen försäkringsrörelselagen (1982:713) gäller bestämmelserna i 7 §, 8 § första och andra styckena, 9–11, 20 samt 22 §§ denna lag om central värdepappersförvarare i stället förvaltaren. Är fråga om utdelning på andel i *värdepappersfond* gäller bestämmelserna i 7 §, 8 § första och andra styckena, 9–11, 20 samt 22 §§ denna lag om central värdepappersförvarare i stället förvaringsinstitutet. Uppgift enligt 7 § första stycket skall lämnas på sätt som föreskrivs i 7 § andra stycket i samband med registreringen av andelsinnehavet samt i övrigt när förvaringsinstitutet begär det, av den som registreringen avser enligt *lagen (1990:1114) om värdepappersfonder*. Fondbolaget är skyldigt att omedelbart lämna förvaringsinstitutet upplysning om förhållande som är av betydelse för frågan om innehållande av kupongskatt. Om utdelning på andel i *värdepappersfond* inte betalats ut på grund av att andelsägaren inte registrerats skall skatt inte innehållas före utbetalning av utdelning.

Vid förvaltarregistrering enligt 3 kap. 10 § andra stycket första meningen aktiebolagslagen (1975:1385) eller 3 kap. 10 § andra stycket första meningen försäkringsrörelselagen (1982:713) gäller bestämmelserna i 7 §, 8 § första och andra styckena, 9–11, 20 samt 22 §§ denna lag om central värdepappersförvarare i stället förvaltaren. Är fråga om utdelning på andel i *en investeringsfond* gäller bestämmelserna i 7 §, 8 § första och andra styckena, 9–11, 20 samt 22 §§ denna lag om central värdepappersförvarare i stället förvaringsinstitutet. Uppgift enligt 7 § första stycket skall lämnas på sätt som föreskrivs i 7 § andra stycket i samband med registreringen av andelsinnehavet samt i övrigt när förvaringsinstitutet begär det, av den som registreringen avser enligt *lagen (0000:00) om investeringsfonder*. Fondbolaget är skyldigt att omedelbart lämna förvaringsinstitutet upplysning om förhållande som är av betydelse för frågan om innehållande av kupongskatt. Om utdelning på andel i *en investeringsfond* inte betalats ut på grund av att andelsägaren inte registrerats skall skatt inte innehållas före utbetalning av utdelning.

¹¹¹ Senaste lydelse 1998:1485.

En central värdepappersförvarare skall vid redovisning enligt 8 § Prop. 2002/03:150
lämna uppgift till beskattningsmyndigheten om förvaltning enligt 3 kap. Bilaga 5
10 § andra stycket första meningen aktiebolagslagen eller 3 kap. 10 §
andra stycket första meningen försäkringsrörelselagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Förslag till lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar

Prop. 2002/03:150
Bilaga 5

Härigenom föreskrivs att 24 § lagen (1972:262) om understödsföreningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §¹¹²

Vid varje tidpunkt skall ett belopp, som täcker summan av dels försäkringsfonder, dels understödsföreningens övriga skulder, annan fond än försäkringsfond ej medräknad, vara redovisat i följande slag av tillgångar, nämligen

1. obligationer eller andra skuldförbindelser som utfärdats eller garanterats av staten,

2. obligationer som utfärdats av Sveriges allmänna hypoteksbank, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, Svenska bostadskreditkassan, Svenska skeppshypotekskassan, Skeppsfartens sekundärlånekassa eller av Nordiska investeringsbanken, eller andra skuldförbindelser som utfärdats av sådan kreditinrättning, dock ej sådana för den allmänna rörelsen avsedda förskrivningar, som medför rätt till betalning först efter utfärdarens övriga fordringsägare (förlagsbevis),

3. obligationer som utfärdats eller garanterats av bankaktiebolag, sparbank eller medlemsbank eller andra fordringsbevis som utfärdats av sådant bankinstitut eller Riksbanken, dock ej förlagsbevis,

4. obligationer eller andra skuldförbindelser, utfärdade eller garanterade av kommun,

5. obligationer som utfärdats av svenskt näringsföretag och som offentligen utbjudits av bankaktiebolag, sparbank, medlemsbank, eller Nordiska investeringsbanken,

6. skuldförbindelser, för vilka föreningen har säkerhet i form av panträtt på grundval av

inteckning i jordbruks-, bostads-, kontors- eller affärsfastighet inom fyra femtedelar eller i annan fastighet inom två tredjedelar av senast fastställda taxeringsvärde, eller

inteckning i tomträtt, till vilken hör byggnad som är avsedd för bostads-, kontors-, eller affärsändamål, inom fyra femtedelar eller i annan tomträtt inom två tredjedelar av senast fastställda taxeringsvärde, med den ytterligare begränsning som Finansinspektionen kan komma att föreskriva med hänsyn till tomträttsavtalets innehåll eller annan omständighet,

dock att, utom i fråga om sådant lån till kommun för vilket inspektionen medgett undantag, byggnad skall, för att säkerheten skall få godtas, vara brandförsäkrad i svenskt försäkringsbolag eller i utländskt försäkringsföretag som har rätt att driva försäkringsrörelse här i riket,

7. andra svenska eller utländska värdehandlingar utom sådana som skall infrias i främmande valuta, om de till art och säkerhet kan anses jämförliga med värdehandlingar som avses i någon av punkterna 1–6,

8. lån mot säkerhet i föreningens försäkringsbrev inom återköpsvärdet,

¹¹² Senaste lydelse 1995:1582.

9. föreningen tillhörig fastighet eller tomträtt intill de gränser och med de brandförsäkringsvillkor som enligt 6 gäller beträffande inteckning, eller

10. värdet av svenskt försäkringsbolags ansvarighet på grund av försäkringar, som övertagits i återförsäkring.

Förening, som enligt sina stadgar huvudsakligen är avsedd för anställda i visst eller vissa företag, får även fullgöra i första stycket förskrivna redovisningar i sådana av ett eller flera av företagen utfärdade skuldförbindelser, för vilka föreningen äger säkerhet i värdehandlingar som avses i samma stycke 1–5 och 7.

Vid tillämpning av första stycket 6 ersätts, om Finansinspektionen har medgett det

fyra femtedelar av taxeringsvärdet med sjuttio procent av det uppskattade värdet av fastigheten respektive av byggnad eller annan egendom som hör till tomträtten eller, om pantvärde fastställts för egendomen enligt gällande bestämmelser om lån av statsmedel till främjande av bostadsbyggandet, med sjuttiofem procent av pantvärdet, samt

två tredjedelar av taxeringsvärdet med sextio procent av egendomens uppskattade värde.

Med uppskattat värde avses det värde som understödsföreningen har bestämt på grundval av särskild värdering. Har medgivande enligt tredje stycket lämnats får belopp som dittills har redovisats enligt första stycket 6 dock redovisas på samma sätt även i fortsättningen.

Utan hinder av första och andra styckena får ett belopp, som svarar mot högst en femtedel av föreningens försäkringsfonder, redovisas i andra värdehandlingar än som förut sagts, dock *ej* i aktier eller i andelar i *värdepappersfond*, och i tillgångar som nämns i första stycket 9 utöver där angiven gräns.

Utan hinder av första och andra styckena får ett belopp, som svarar mot högst en femtedel av föreningens försäkringsfonder, redovisas i andra värdehandlingar än som förut sagts, dock *inte* i aktier eller i andelar i *en investeringsfond*, och i tillgångar som nämns i första stycket 9 utöver där angiven gräns.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 16 § aktiebolagslagen (1975:1385)¹¹³ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

16 §

Ingår aktier i en värdepappersfond enligt lagen (1990:1114) om värdepappersfonder, skall i aktiebrev och i aktieboken i stället för fondandelsägarna införas det fondbolag, som förvaltar fonden, jämte fondens beteckning.

Ingår aktier i en investeringsfond enligt lagen (0000:00) om investeringsfonder, skall i aktiebrev och i aktieboken i stället för fondandelsägarna införas det fondbolag, värdepappersbolag, eller kreditinstitut som förvaltar fonden, jämte fondens beteckning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹¹³ Lagen omtryckt 1993:150.

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 b §, 3 kap. 16 §, 7 kap. 10 b och 10 c §§ försäkringsrörelselagen (1982:713)¹¹⁴ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 b §¹¹⁵

Koncession för direkt livförsäkringsrörelse skall avse en eller flera av följande försäkringsklasser eller risk som hänför sig till en sådan klass:

1. a) försäkring där utbetalning av försäkringsbelopp (engångsbelopp eller periodiska utbetalningar) är beroende av en persons eller flera personers liv, dock inte försäkringar enligt klass 3,

b) försäkring som meddelas som tillägg till försäkring enligt a,

2. a) försäkring som utfaller vid giftermål,

b) försäkring som utfaller vid födelse,

3. försäkring som avses i klasserna 1 a och 2 som är anknuten till fonder vilka förvaltas av fondförvaltare som har rätt att utöva fondverksamhet enligt *lagen (1990:1114) om värdepappersfonder* (fondförsäkring),

3. försäkring som avses i klasserna 1 a och 2 som är anknuten till fonder vilka förvaltas av fondförvaltare som har rätt att driva fondverksamhet enligt *lagen (0000:00) om investeringsfonder* (fondförsäkring),

4. sjukförsäkring och olycksfallsförsäkring som gäller för längre tid än fem år, under obestämd tid eller till dess den försäkrade uppnått en viss ålder och som inte får sägas upp av försäkringsbolaget eller får sägas upp endast under särskilda förhållanden som anges i försäkringsavtalet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om de risker som hänför sig till varje försäkringsklass.

3 kap.

16 §

Ingår aktier i en *värdepappersfond* enligt *lagen (1990:1114) om värdepappersfonder*, skall i stället för fondandelsägarna det fondbolag som förvaltar fonden samt fondens beteckning föras in i aktiebrevet och i aktieboken.

Ingår aktier i en *investeringsfond* enligt *lagen (0000:00) om investeringsfonder*, skall i stället för fondandelsägarna det fondbolag, *värdepappersbolag* eller *kreditinstitut* som förvaltar fonden samt fondens beteckning föras in i aktiebrevet och i aktieboken.

¹¹⁴ Lagen omtryckt 1995:1567.

¹¹⁵ Senaste lydelse 1999:600.

För skuldtäckning som avses i 9 § får, med de begränsningar som anges i andra–sjätte styckena och 10 a–10 d §§, följande tillgångar användas:

1. Obligationer eller andra skuldförbindelser som svenska staten, en svensk kommun eller därmed jämförlig samfällighet svarar för.

2. Obligationer eller andra skuldförbindelser som Europeiska gemenskaperna eller utländska stater eller centralbanker svarar för.

3. Obligationer eller andra skuldförbindelser som utländsk kommun eller därmed jämförlig utländsk samfällighet med befogenhet att kräva in offentlig uppbörd svarar för.

4. Obligationer eller andra skuldförbindelser som internationella organisationer svarar för.

5. Fordringar på premie eller andra fordringar på försäkringstagare som har samband med försäkringsavtal, om rättssubjekt som anges i 1–4 svarar för fordran. Ett försäkringsbolag som ingår i en koncern och vars verksamhet uteslutande består i att försäkra risker inom koncernen, får för skuldtäckning även använda fordringar som bolag inom koncernen svarar för. Om en fordran enligt denna punkt varit förfallen till betalning längre tid än tre månader, får den dock inte användas för skuldtäckning.

5a. Fordringar på premier för skadeförsäkring får, när flera premieperioder avtalats och fordringarna avser premier som inte förfallit till betalning för andra perioder än den första, användas för skuldtäckning upp till det belopp som svarar mot avsättningen för försäkringsåtagandet, om avsikten är att åtagandet skall sägas upp vid dröjsmål med betalningen.

6. Skuldförbindelser med säkerhet i bolagets livförsäkringsbrev, inom återköpsvärdet.

7. Medel på konto i svensk eller utländsk bank.

8. Obligationer och andra skuldförbindelser som ett kreditinstitut eller ett värdepappersbolag med tillstånd enligt 3 kap. 4 § första stycket 4 och 5 lagen (1991:981) om värdepappersrörelse svarar för. Med kreditinstitut avses bank, kreditmarknadsföretag, Svenska skeppshypotekskassan, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa och Sveriges allmänna hypoteksbank.

9. Obligationer och andra skuldförbindelser som ett utländskt kreditinstitut svarar för.

10. Obligationer och andra skuldförbindelser som ett publikt aktiebolag eller ett motsvarande utländskt bolag svarar för.

11. Aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier, som har getts ut av ett publikt aktiebolag, ett publikt bankaktiebolag, ett publikt försäkringsaktiebolag eller ett motsvarande utländskt bolag, med undantag av bolag som avses i 12.

12. Aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier, som har getts ut av ett publikt aktiebolag eller ett motsvarande utländskt bolag, under förutsättning att bolaget har till uppgift att äga sådana tillgångar som anges i 13.

¹¹⁶ Senaste lydelse 1999:1124.

13. Fastigheter, tomträtter och byggnader samt andelar i sådan egendom.

14. Skuldförbindelser som fysiska personer och andra subjekt än de som anges i 1–4 och 8–10 svarar för och som panträtt i fastighet eller tomträtt lämnats som säkerhet för. Panträtten skall ligga inom en viss andel av fastighetens eller tomträttens värde. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer skall meddela föreskrifter om andelens storlek och om värdering av fastigheter och tomträtter för tillämpningen av bestämmelserna i denna punkt.

15. Skuldförbindelser som fysiska personer och andra subjekt än de som anges i 1–4 och 8–10 svarar för och som annan betryggande säkerhet än panträtt i fastighet eller tomträtt lämnats som säkerhet för.

16. Kassa.

17. Andelar i *fonder vilka förvaltas av fondförvaltare som har rätt att utöva fondverksamhet enligt lagen (1990:1114) om värdepappersfonder*, om de förvaltade tillgångarna huvudsakligen består av tillgångar som får användas för skuldtäckning. Vid tillämpningen av denna punkt krävs inte en sådan anmälan från fondförvaltaren som avses i 7 b § *andra stycket* samma lag.

17. Andelar i *investeringsfonder och i sådana fondföretag som avses i 1 kap. 8 § lagen (0000:00) om investeringsfonder*, om de förvaltade tillgångarna huvudsakligen består av tillgångar som får användas för skuldtäckning. Vid tillämpningen av denna punkt krävs inte en sådan anmälan från fondförvaltaren som avses i 1 kap. 8 § samma lag.

18. Beslutad överskjutande skatt.

19. Återförsäkringsgivares fordran hos det avgivande försäkringsbolaget (återförsäkringstagaren) som grundas på att återförsäkringstagaren har hållit kvar tillgångar som motsvarar en avgiven återförsäkring.

Andra fondpapper än som avses i 10 a § första stycket 1, får endast användas för skuldtäckning om de är kortfristigt realiserbara eller är föremål för handel på en reglerad marknad som är öppen för allmänheten.

Aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier, som har getts ut av ett privat aktiebolag får användas för skuldtäckning under förutsättning att bolaget är ett dotterbolag som anges i 10 a § första stycket 1.

Utländska tillgångar som avses i första stycket 2–4, 7 och 9–12 får användas för skuldtäckning i den mån det följer av föreskrifter som meddelats av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämt

1. såvitt angår första stycket 2, om vilka utländska stater och utländska centralbanker som avses,

2. såvitt angår första stycket 4, om vilka internationella organisationer som avses, samt

3. såvitt angår första stycket 3, 7 och 9–12, om vilka stater de rättssubjekt som avses skall vara belägna eller ha sitt säte i.

Tillgångar får användas för skuldtäckning endast till den del de inte belastas av panträtt eller annan säkerhetsrätt.

För att tillgångar enligt första stycket 13 skall få användas för skuldtäckning skall byggnader som hör till fastigheter och tomträtter vara

brandförsäkrade. Detsamma gäller byggnader som hör till fastigheter och tomträtter som utgör säkerhet för skuldförbindelser enligt första stycket 14.

Förlagsbevis och förlagsandelsbevis skall vid tillämpningen av bestämmelserna i 10 b och 10 c §§ jämnas med tillgångar som anges i första stycket 11 och 12.

Finansinspektionen får, om det finns särskilda skäl, medge att även andra slag av tillgångar än som anges i första stycket tillfälligt får användas för skuldtäckning.

10 b §¹¹⁷

Av det belopp som skall skuldtäckas får en andel om högst

– 75 procent motsvaras av tillgångar som anges i 10 § första stycket 7–10, varav högst 50 procentenheter får motsvaras av tillgångar som anges i 10 § första stycket 10,

– 25 procent motsvaras av tillgångar som anges i 10 § första stycket 11,

– 25 procent motsvaras av tillgångar som anges i 10 § första stycket 12–14,

– 10 procent motsvaras av tillgångar som anges i 10 § första stycket 15 och

– 3 procent motsvaras av tillgångar som anges i 10 § första stycket 16.

Andra fondpapper än som avses i 10 § första stycket 17 och 10 a § första stycket 1, och som inte omsätts på någon reglerad marknad som är öppen för allmänheten, får uppgå till högst 10 procent av de tillgångar som används för skuldtäckning.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i första stycket skall även beaktas ett försäkringsbolags indirekta ägande av tillgångar genom dess innehav av andelar i *värdepappersfonder* eller placeringar i *utländska* fondföretag som används för skuldtäckning.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i första stycket skall även beaktas ett försäkringsbolags indirekta ägande av tillgångar genom dess innehav av andelar i *investeringsfonder* eller placeringar i fondföretag som används för skuldtäckning.

Finansinspektionen får, om det finns särskilda skäl, medge tillfälliga avvikelser från de begränsningar som anges i första och andra styckena. Om det finns synnerliga skäl får Finansinspektionen också medge avvikelser, som inte är tillfälliga, från begränsningarna i första stycket första–fjärde strecksatserna.

Sådana avvikelser som anges i fjärde stycket får även medges om

1. det på grund av ändrade antaganden om ränta krävs en väsentlig ökning av livförsäkringsavsättningarna,

2. en anpassning till begränsningarna i första och andra styckena skulle medföra väsentliga men för kapitalförvaltningen, och

3. bolaget har särskilda förutsättningar för att tillgodose kraven i 9 a § andra och tredje meningarna.

¹¹⁷ Senaste lydelse 2001:347.

Värdet av en enskild placering får motsvara högst följande andelar av det belopp som skall skuldtäckas:

1. Fem procent om placeringen utgörs av en fastighet, tomträtt eller byggnad, eller en grupp av sådan egendom, om egendomen eller egendomarna är belägna på ett sådant sätt att de ur risksynpunkt utgör en investering. Motsvarande skall gälla för andelar i sådan egendom.

2. Fem procent om placeringen utgörs av aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier eller obligationer eller skuldförbindelser från samma emittent eller samma låntagare, om inte annat följer av 3.

3. Tio procent om placeringen utgörs av aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier eller obligationer eller skuldförbindelser från samma emittent eller låntagare, om denne är sådant rättssubjekt som anges i 10 § första stycket 8 eller 9. Det sammanlagda innehavet av sådana tillgångar får uppgå till högst 40 procent av det belopp som skall skuldtäckas. Andelen aktier eller andra värdepapper som kan jämföras med aktier från samma emittent får dock inte överstiga fem procent av det belopp som skall skuldtäckas.

4. Tio procent om placeringen utgörs av andelar i *värdepappersfonder* som förvaltas av samma *fondbolag* eller *fondföretag*, om inte annat medges av Finansinspektionen.

4. Tio procent om placeringen utgörs av andelar i *investeringsfonder* eller sådana *fondföretag* som avses i 1 kap. 8 § lagen (2000:00) om *investeringsfonder* som förvaltas av samma *fondförvaltare*, om inte annat medges av Finansinspektionen.

Begränsningarna i första stycket 2 och 3 skall tillämpas på motsvarande sätt för grupper av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning. Med en sådan grupp avses två eller flera fysiska eller juridiska personer som utgör en helhet från risksynpunkt därför att någon av dem har, direkt eller indirekt, ägarinflytande över en eller flera av de övriga i gruppen, eller de utan att stå i sådant förhållande har sådan inbördes anknytning att någon eller samtliga av de övriga kan råka i betalningssvårigheter om en av dem drabbas av finansiella problem.

Begränsningarna i första stycket 2 och 3 gäller inte sådana i 10 § första stycket 1–5 angivna tillgångar som får användas för skuldtäckning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får inom de ramar som anges i första stycket meddela ytterligare föreskrifter om lämplig riskspridning.

Finansinspektionen får, om det finns särskilda skäl, medge tillfälliga avvikelser från de begränsningar som anges i första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹¹⁸ Senaste lydelse 1999:600.

Häriigenom föreskrivs att 2 kap. 2 § bankrörelselagen (1987:617)¹¹⁹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***2 kap.****2 §¹²⁰**

En bank får, med iakttagande av vad som föreskrivs i detta kapitel,

1. låna upp medel, bland annat genom att ge ut obligationer eller andra jämförbara fordringsrätter,

2. lämna och förmedla kredit, bland annat i form av konsumentkredit och kredit mot panträtt i fast egendom eller i fordringar,

3. medverka vid finansiering, bland annat genom att förvärva fordringar och upplåta lös egendom till nyttjande (leasing),

4. förmedla betalningar,

5. tillhandahålla betalningsmedel,

6. ikläda sig garantiförbindelser och göra liknande åtaganden,

7. medverka vid värdepappersmissioner,

8. lämna ekonomisk rådgivning,

9. förvara värdepapper,

10. bedriva rembursverksamhet,

11. vara förvaringsinstitut för värdepappersfonder under de förutsättningar som föreskrivs i lagen (1990:1114) om värdepappersfonder,

11. vara förvaringsinstitut för investeringsfonder under de förutsättningar som föreskrivs i lagen (0000:00) om investeringsfonder,

12. medverka vid försäljning av försäkringstjänster,

13. tillhandahålla inkassotjänster,

14. tillhandahålla bankfackstjänster,

15. driva valutahandel,

16. driva värdepappersrörelse under de förutsättningar som föreskrivs i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse, samt

17. lämna kreditupplysning under de förutsättningar som föreskrivs i kreditupplysningslagen (1973:1173).

En bank får vidare driva verksamhet som har naturligt samband med inlåning eller med verksamhet som anges i första stycket 1–15.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om vilken verksamhet en bank får bedriva.

Om det finns särskilda skäl får en bank tillåtas att tillhandahålla posttjänster. Frågor om sådant tillstånd prövas av Finansinspektionen. Ärenden som är av principiell betydelse eller av synnerlig vikt prövas dock av regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹¹⁹ Lagen omtryckt 1996:1001.

¹²⁰ Senaste lydelse 2002:661.

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 § och 2 kap. 1 § lagen (1991:980)¹²¹ om handel med finansiella instrument skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹²²

I denna lag betyder

finansiellt instrument: fondpapper och annan rättighet eller förpliktelse avsedd för handel på värdepappersmarknaden,

fondpapper: aktie och obligation samt sådana andra delägarätter eller fordringsrätter som är utgivna för allmän omsättning, *andel i värdepappersfond* och aktieägares rätt gentemot den som för hans räkning förvarar aktiebrev i ett utländskt bolag (depåbevis),

fondpapper: aktie och obligation samt sådana andra delägarätter eller fordringsrätter som är utgivna för allmän omsättning, *fondandel* och aktieägares rätt gentemot den som för hans räkning förvarar aktiebrev i ett utländskt bolag (depåbevis),

EES: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

anmält avvecklingssystem: vad som anges i 2 § lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden.

2 kap.

1 §¹²³

Vid emissioner som avses i 2 § och erbjudanden som avses i 3 §, som är riktade till en öppen krets, skall prospekt upprättas om summan av de belopp som till följd av emissionen eller erbjudandet kan komma att erläggas uppgår till minst 300 000 kronor. Ett sådant prospekt skall innehålla de upplysningar som, med hänsyn till de finansiella instrument som avses, behövs för en välgrundad bedömning av emissionen eller erbjudandet.

Prospekt behöver inte upprättas om

1. emissionen eller erbjudandet görs av en stat inom EES,

2. emissionen eller erbjudandet avser andelar i en *värdepappersfond* eller i ett *utländskt* fondföretag med säte i ett land inom EES,

2. emissionen eller erbjudandet avser andelar i en *investeringsfond* eller i ett *sådant* fondföretag som avses i 1 kap. 8 § lagen (0000:00) om *investeringsfonder*,

3. emissionen eller erbjudandet avser fordringsrätter med kortare löptid än ett år,

4. lägsta beloppet som skall erläggas av en enskild investerare är 300 000 kronor eller mer.

¹²¹ Lagen omtryckt 1992:558.

¹²² Senaste lydelse 1999:1311.

¹²³ Senaste lydelse 1992:1713.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen Prop. 2002/03:150
får meddela föreskrifter om ytterligare undantag från skyldigheten att Bilaga 5
upprätta prospekt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 b § och 2 kap. 5 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.
3 b §¹²⁴

Tillstånd enligt 3 § 2 behövs inte för verksamhet som bedrivs av den som är registrerad som försäkringsmäklare enligt 3 § första stycket 1 och 2 lagen (1989:508) om försäkringsmäklare, om

1. verksamheten endast är en sidoverksamhet till försäkringsmäklarrörelsen och enbart avser andelar i *värdepappersfonder* eller sådana *utländska* fondföretag som avses i 7 a och 7 b §§ lagen (1990:1114) om värdepappersfonder,

2. kunders order vidarebefordras endast direkt till fondbolag och *utländska* fondföretag som avses i 1, och

3. mäklaren i denna verksamhet inte tar emot kunders medel eller fondandelar.

1. verksamheten endast är en sidoverksamhet till försäkringsmäklarrörelsen och enbart avser andelar i *investeringsfonder* eller sådana fondföretag som avses i 1 kap. 8 och 10 §§ lagen (0000:00) om *investeringsfonder*,

2. kunders order vidarebefordras endast direkt till fondbolag och fondföretag som avses i 1, och

2 kap.
5 §¹²⁵

Ett värdepappersbolag skall när verksamheten påbörjas ha ett bundet eget kapital som vid tidpunkten för beslut om tillstånd enligt 1 § motsvarar minst

1. fem miljoner euro om bolagets verksamhet skall innefatta mottagande av medel på konto enligt 3 kap. 4 § 4,

2. 730 000 euro om bolaget skall bedriva verksamhet som avses i 1 kap. 3 § 3 eller 5,

3. 125 000 euro om inte högre belopp krävs enligt 1 eller 2, och

4. 50 000 euro om bolaget skall driva enbart verksamhet som avses i 1 kap. 3 § 2 och denna skall avse endast andelar i *värdepappersfonder* eller sådana *utländska* fondföretag som avses i 7 a och 7 b §§ lagen (1990:1114) om *värdepappersfonder*.

4. 50 000 euro om bolaget skall driva enbart verksamhet som avses i 1 kap. 3 § 2 och denna skall avse endast andelar i *investeringsfonder* eller sådana fondföretag som avses i 1 kap. 8 och 10 §§ lagen (0000:00) om *investeringsfonder*.

Finansinspektionen får medge undantag från det högre kapitalkrav som i 2 föreskrivs för bedrivande av verksamhet enligt 1 kap. 3 § 5, om den

¹²⁴ Senaste lydelse 1994:2015.

¹²⁵ Senaste lydelse 2000:1095.

verksamheten bara avser annan medverkan vid emissioner än
garantigivning.

Prop. 2002/03:150
Bilaga 5

I 5 kap. 4 § 3 lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag finns bestämmelser om vad som utgör bundet eget kapital.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1992:160) om utländska filialer skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹²⁶

Om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige finns särskilda bestämmelser, nämligen

1. för bankföretag 1 kap. 4 och 5 §§ bankrörelselagen (1987:617),
2. för värdepappersföretag 1 kap. 3 c § och 2 kap. 7 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
3. för företag som driver finansieringsverksamhet 2 kap. 8–10 §§ lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet,
4. för utländska försäkringsgivare lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige,
5. för börser, auktoriserade marknadsplatser och clearingorganisationer 2 kap. 7 §, 7 kap. 2 § respektive 8 kap. 3 § lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet,
6. för centrala värdepappersförvarare 2 kap. 6 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument,
7. för *utländska* fondföretag 7. för *förvaltningsbolag och fond- 7 a–c §§ lagen (1990:1114) om företag 1 kap. 7–12 §§ lagen (0000:00) om investeringsfonder,*
8. för utgivare av elektroniska pengar 2 kap. 8 § samt 5 kap. 6 och 7 §§ lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹²⁶ Senaste lydelse 2002:156.

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 5 § lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

5 §¹²⁷

Till en ansökan om inregistrering skall utgivaren av fondpapperen föga en särskild redogörelse för sina förhållanden (börsprospekt). Prospektet skall innehålla de upplysningar som behövs för att en investerare skall kunna göra en välgrundad bedömning av utgivarens verksamhet och ekonomiska ställning samt av de rättigheter som är förenade med fondpapperen.

Skyldighet att upprätta börsprospekt föreligger inte om inregistreringen avser fondpapper som är utgivna av en stat inom EES eller är andelar i en *värdepappersfond* eller i ett *utländskt* fondföretag *med säte i ett land inom EES*. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om undantag från skyldigheten att upprätta börsprospekt i fall då behovet av information har tillgodosetts på något annat sätt.

Skyldighet att upprätta börsprospekt föreligger inte om inregistreringen avser fondpapper som är utgivna av en stat inom EES eller är andelar i en *investeringsfond* eller i ett *sådant* fondföretag *som avses i 1 kap. 8 § lagen (0000:00) om investeringsfonder*. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Finansinspektionen får meddela föreskrifter om undantag från skyldigheten att upprätta börsprospekt i fall då behovet av information har tillgodosetts på något annat sätt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹²⁷ Senaste lydelse 1992:1712.

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 1 § lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet¹²⁸ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

1 §¹²⁹

Ett kreditmarknadsföretag får endast driva finansieringsverksamhet och verksamhet som har ett naturligt samband därmed.

Kreditmarknadsföretaget får, med iakttagande av vad som föreskrivs i detta kapitel, i sin verksamhet bland annat

1. låna upp medel, bland annat genom att ge ut obligationer och andra jämförbara fordringsrätter,

2. lämna och förmedla kredit, bland annat i form av konsumentkredit, kredit mot panträtt i fast egendom och i fordringar,

3. medverka vid finansiering, bland annat genom att förvärva fordringar och upplåta lös egendom till nyttjande (leasing),

4. förmedla betalningar,

5. tillhandahålla betalningsmedel,

6. ikläda sig garantiförbindelser och göra liknande åtaganden,

7. lämna ekonomisk rådgivning,

8. förvara värdepapper,

9. vara förvaringsinstitut för *värdepappersfonder* under de förutsättningar som föreskrivs i *lagen (1990:1114) om värdepappersfonder*,

9. vara förvaringsinstitut för *investeringsfonder* under de förutsättningar som föreskrivs i *lagen (0000:00) om investeringsfonder*,

10. medverka vid försäljning av försäkringstjänster,

11. tillhandahålla inkassotjänster,

12. tillhandahålla värdefackstjänster,

13. driva valutahandel, samt

14. lämna kreditupplysning under de förutsättningar som föreskrivs i kreditupplysningslagen (1973:1173).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹²⁸ Lagen omtryckt 1996:1004.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1997:453.

¹²⁹ Senaste lydelse 2002:662.

Förslag till lag om ändring i lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande

Prop. 2002/03:150
Bilaga 5

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 1, 3 och 4 §§ samt 3 kap. 11 § lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §¹³⁰

Individuellt pensionssparande får ske i en eller flera av sparformerna

1. inlåning,
2. andelar i *värdepappersfond* och
3. andra fondpapper.

Individuellt pensionssparande får ske i en eller flera av sparformerna

1. inlåning,
2. andelar i *investeringsfond* och
3. andra fondpapper.

3 §¹³¹

Vid sparande i *värdepappersfond* skall pensionssparmedlen för spararens räkning placeras i en sådan *värdepappersfond* som avses i *lagen (1990:1114) om värdepappersfonder*. Pensionssparmedlen får även placeras i ett utländskt fondföretag som är underkastat lagstiftning eller annan offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för *värdepappersfonder* här i landet.

Vid sparande i *en investeringsfond* skall pensionssparmedlen för spararens räkning placeras i en sådan *investeringsfond* som avses i *lagen (0000:00) om investeringsfonder*. Pensionssparmedlen får även placeras i ett utländskt fondföretag som är underkastat lagstiftning eller annan offentlig reglering som väsentligen stämmer överens med den som gäller för *investeringsfonder* här i landet.

4 §

Vid sparande i andra fondpapper än andelar i *värdepappersfond* skall pensionssparmedlen för spararens räkning placeras i fondpapper som är noterade vid en börs eller auktoriserad marknadsplats eller som i utlandet är föremål för handel vid en reglerad marknad som är öppen för allmänheten.

Vid sparande i andra fondpapper än andelar i *en investeringsfond* skall pensionssparmedlen för spararens räkning placeras i fondpapper som är noterade vid en börs eller auktoriserad marknadsplats eller som i utlandet är föremål för handel vid en reglerad marknad som är öppen för allmänheten.

¹³⁰ Senaste lydelse 1998:273.

¹³¹ Senaste lydelse 1998:273.

Pensionssparinstitutet skall årligen ge kontoinnehavaren en skriftlig redovisning av förvaltningen av tillgångarna på pensionssparkontot. I redovisningen skall anges

1. tillgångarnas ingående och utgående värde,
2. tillgångarnas placering,
3. köp, försäljningar och andra omplaceringar som skett,
4. belopp som har betalats eller utbetalats,
5. räntor och utdelningar, och
6. skatter och avgifter som dragits från kontot.

Om tillgångarna under året varit placerade i andelar i en sådan värdepappersfond som avses i lagen (1990:1114) om värdepappersfonder, skall det i redovisningen dessutom anges hur stort belopp av de totala kostnader som belastat fonden under det närmast föregående kalenderåret som hänförs till andelsinnehavet. Det skall framgå hur stor del av beloppet som avser förvaltningskostnader, inklusive kostnader för förvaring av fondtillgångarna.

Om tillgångarna under året varit placerade i andelar i en sådan investeringsfond som avses i lagen (0000:00) om investeringsfonder, skall det i redovisningen dessutom anges hur stort belopp av de totala kostnader som belastat fonden under det närmast föregående kalenderåret som hänförs till andelsinnehavet. Det skall framgå hur stor del av beloppet som avser förvaltningskostnader, inklusive kostnader för förvaring av fondtillgångarna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹³² Senaste lydelse 1999:319.

Häriigenom föreskrivs att 3 kap. 9 § mervärdesskattelagen (1994:200)¹³³ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

9 §

Från skatteplikt undantas omsättning av bank- och finansieringstjänster samt sådan omsättning som utgör värdepappershandel eller därmed jämförlig verksamhet.

Med bank- och finansieringstjänster avses inte notariatverksamhet, inkassotjänster, administrativa tjänster avseende factoring eller uthyrning av förvaringsutrymmen.

Med värdepappershandel förstås

1. omsättning och förmedling av aktier, andra andelar och fordringar, oavsett om de representeras av värdepapper eller inte, och

2. förvaltning av *värdepappers-* 2. förvaltning av *investerings-*
fond enligt lagen (1990:1114) om fond enligt lagen (0000:00) om
värdepappersfonder. *investeringsfonder.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹³³ Lagen omtryckt 2000:500.

Förslag till lag om ändring i lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt

Prop. 2002/03:150
Bilaga 5

Häriigenom föreskrivs att 12 § lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §¹³⁴

Marknadsnoterad delägarrätt med undantag för andel i sådan värdepappersfond som avses i 48 kap. 21 § inkomstskattelagen (1999:1229) tas upp till 80 procent av det vid beskattningsårets utgång senast noterade värdet om inte annat följer av 13 §. Marknadsnoterad fordringsrätt, andel i sådan värdepappersfond som avses i 48 kap. 21 § samt marknadsnoterad tillgång som avses i 52 kap. nämnda lag, tas upp till det vid beskattningsårets utgång senast noterade värdet. Om det noterade värdet inte omfattar upplupen avkastning skall värdet ökas med sådan avkastning.

Marknadsnoterad delägarrätt med undantag för andel i sådan investeringsfond som avses i 48 kap. 21 § inkomstskattelagen (1999:1229) tas upp till 80 procent av det vid beskattningsårets utgång senast noterade värdet om inte annat följer av 13 §. Marknadsnoterad fordringsrätt, andel i sådan investeringsfond som avses i 48 kap. 21 § samt marknadsnoterad tillgång som avses i 52 kap. nämnda lag, tas upp till det vid beskattningsårets utgång senast noterade värdet. Om det noterade värdet inte omfattar upplupen avkastning skall värdet ökas med sådan avkastning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹³⁴ Senaste lydelse 2000:1011.

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 9 a § samt rubriken närmast före 12 kap. 9 a § skattebetalningslagen (1997:483) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

Ansvar vid sammanläggning eller delning av värdepappersfonder

Ansvar vid sammanläggning eller delning av investeringsfonder

9 a §¹³⁵

Om en värdepappersfond har sammanlagts eller delats enligt 33 a § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder, övergår rättigheter och skyldigheter när det gäller skatt som avser tiden före ombildningen till den eller de nybildade fonderna. Vid delning fördelas rättigheterna och skyldigheterna mellan de nybildade fonderna i förhållande till fondernas värde vid delningen.

Om en investeringsfond har sammanlagts eller delats enligt 8 kap. 1 § lagen (0000:00) om investeringsfonder, övergår rättigheter och skyldigheter när det gäller skatt som avser tiden före ombildningen till den eller de nybildade fonderna. Vid delning fördelas rättigheterna och skyldigheterna mellan de nybildade fonderna i förhållande till fondernas värde vid delningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹³⁵ Senaste lydelse 1999:1300.

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 2 och 3 §§ lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

2 §¹³⁶

När pensionsrätt för premiepension för en pensionssparare har fastställts, skall Premiepensionsmyndigheten föra över medel som motsvarar pensionsrätten samt avkastningen enligt 1 § andra stycket till förvaltning i

1. värdepappersfonder eller utländska fondföretag som avses i 3 §, eller

1. värdepappersfonder eller fondföretag som avses i 3 §, eller
2. Premiesparfonden eller Premievalsfonden som förvaltas av Sjunde AP-fonden enligt lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder).

Om pensionsspararen har tagit ut premiepension i form av livränta enligt 9 kap. 2 § skall medlen i stället föras över till Premiepensionsmyndighetens livränteverksamhet.

3 §¹³⁷

Överföring enligt 2 § första stycket 1 får göras till fonder som har anmälts för registrering hos Premiepensionsmyndigheten och som förvaltas av fondförvaltare som

1. har rätt att *utöva* fondverksamhet enligt *lagen (1990:1114) om värdepappersfonder*,

2. har slutit samarbetsavtal med myndigheten,

3. har åtagit sig att på begäran lämna sådana informationshandlingar som avses i 26 och 27 §§ *lagen om värdepappersfonder* till pensionssparare som har valt eller överväger att välja någon av förvaltarens fonder i premiepensionssystemet,

4. har åtagit sig att inte ta ut några avgifter för inlösen av fondandelar,

5. har åtagit sig att, med eller utan särskild prisnedsättning, inte ta ut avgifter i övrigt utöver vad som godtagits av myndigheten,

1. har rätt att *driva* fondverksamhet enligt *lagen (0000:00) om investeringsfonder*,

2. har slutit samarbetsavtal med myndigheten,

3. har åtagit sig att på begäran lämna sådana informationshandlingar som avses i 4 kap. 15–18 §§ *lagen om investeringsfonder* till pensionssparare som har valt eller överväger att välja någon av förvaltarens fonder i premiepensionssystemet,

4. har åtagit sig att inte ta ut några avgifter för inlösen av fondandelar,

5. har åtagit sig att, med eller utan särskild prisnedsättning, inte ta ut avgifter i övrigt utöver vad som godtagits av myndigheten,

¹³⁶ Senaste lydelse 2002:50.

¹³⁷ Senaste lydelse 1999:1307.

och

6. har åtagit sig att för varje år till myndigheten rapportera dels alla kostnader som har tagits ut ur fonden, uppdelade på olika kostnadsslag, dels de kostnadsbelopp som dagligen belastat fonden redovisade per fondandel, med angivande av hur stor del som avser förvaltningskostnader, inklusive kostnader för förvaring av fondtillgångarna.

Medlen får inte placeras i fonder som enligt de för fonden gällande bestämmelserna kan dela ut medel till andra än andelsägarna. Medlen får inte heller placeras i sådana *fonder* som avses i 3 § *lagen om värdepappersfonder* i andra fall än som anges i tredje stycket.

Premiepensionsmyndigheten får, efter att ha inhämtat yttrande från Finansinspektionen, medge att medlen placeras i *fonder vars värdeutveckling är beroende av index. Ett sådant medgivande får lämnas om god riskspridning uppnås i fonden.*

Premiepensionsmyndigheten får bestämma ett högsta antal fonder som samtidigt får registreras för en fondförvaltare.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

2. Medgivande som har lämnats enligt 8 kap. 3 § tredje stycket före den 1 januari 2004 skall fortsätta att gälla så länge som fondens placeringsinriktning inte ändras.

och

6. har åtagit sig att för varje år till myndigheten rapportera dels alla kostnader som har tagits ut ur fonden, uppdelade på olika kostnadsslag, dels de kostnadsbelopp som dagligen belastat fonden redovisade per fondandel, med angivande av hur stor del som avser förvaltningskostnader, inklusive kostnader för förvaring av fondtillgångarna.

Medlen får inte placeras i fonder som enligt de för fonden gällande bestämmelserna kan dela ut medel till andra än andelsägarna. Medlen får inte heller placeras i sådana *fondföretag* som avses i 1 kap. 10 § *lagen om investeringsfonder* i andra fall än som anges i tredje stycket.

Premiepensionsmyndigheten får, efter att ha inhämtat yttrande från Finansinspektionen, medge att medlen placeras i *fondföretag som avses i 1 kap. 10 § lagen om investeringsfonder om fondföretaget uppfyller krav motsvarande de som ställs i rådets direktiv 85/611/EEG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag)*¹³⁸, senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/108/EG¹³⁹.

¹³⁸ EGT L 375, 31.12.1985, s. 3 (Celex 31985L0611).

¹³⁹ EGT L 41, 13.2.2002, s. 35 (Celex 32001L0108).

Härigenom föreskrivs att 1–4, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 16, 20–24, 26–30 samt 32 §§ lagen (1999:158) om investerarskydd skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag innehåller bestämmelser om ersättning för förlust av investerares finansiella instrument och medel hos ett värdepappersinstitut (investerarskydd).

Frågor om investerarskyddet handläggs av Insättningsgarantinämnden.

I denna lag betyder

1. värdepappersinstitut:
detsamma som anges i 1 kap. 2 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,

2. investerare: den som anlitat ett värdepappersinstitut för utförande av en investeringstjänst eller den för vars räkning tjänsten utförs,

3. investeringstjänst: en sådan tjänst som avses i 1 kap. 3 § första

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om ersättning för förlust av investerares finansiella instrument och medel hos ett värdepappersinstitut, *ett fondbolag eller ett förvaltningsbolag* (investerarskydd).

2 §

I denna lag betyder

1. värdepappersinstitut:
detsamma som anges i 1 kap. 2 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,

2. *fondbolag*: ett sådant bolag som anges i 1 kap. 2 § 6 lagen (0000:00) om investeringsfonder och som har fått tillstånd enligt 1 kap. 5 § första stycket 2 samma lag,

3. *förvaltningsbolag*: ett sådant utländskt företag som anges i 1 kap. 2 § 11 lagen om investeringsfonder, som driver verksamhet från filial här i landet med stöd av 1 kap. 7 § samma lag och som har fått tillstånd av de behöriga myndigheterna i hemlandet att tillhandahålla sådana tjänster som avses i 1 kap. 5 § första stycket 2 samma lag,

4. investerare: den som anlitat ett värdepappersinstitut, *ett fondbolag eller ett förvaltningsbolag* för utförande av en investeringstjänst eller den för vars räkning tjänsten utförs,

5. investeringstjänst: en sådan tjänst som avses i 1 kap. 3 § första

stycket och 3 kap. 4 § första stycket 2 och 3 lagen om värdepappersrörelse, 2 kap. 2 § första stycket 9 bankrörelselagen (1987:617) samt 14 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder,

4. finansiella instrument: detsamma som anges i 1 kap. 1 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument.

Investerar skyddet omfattar 1. finansiella instrument som tillhör en investerare och som ett svenskt värdepappersinstitut eller en filial i Sverige till ett utländskt värdepappersinstitut förfogar över i samband med att en investeringstjänst utförs, och

2. medel som ett svenskt värdepappersinstitut eller en filial i Sverige till ett utländskt värdepappersinstitut har tagit emot med redovisningsskyldighet i samband med att en investeringstjänst utförs.

Rätt till ersättning enligt denna lag föreligger inte om medlen kan ersättas enligt lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.

4 §¹⁴⁰

Ett svenskt värdepappersinstitut tillhör investerarskyddet enligt denna lag.

Investerar skyddet omfattar även tillgångar enligt 3 § hos ett svenskt värdepappersinstituts filial i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Insättningsgarantinämnden får

stycket och 3 kap. 4 § första stycket 2 och 3 lagen om värdepappersrörelse, 2 kap. 2 § första stycket 9 bankrörelselagen (1987:617), 1 kap. 5 § första stycket 2 såvitt avser förvaltning av någon annans finansiella instrument, 3 kap. 1 § och 7 kap. 1 § första stycket 1 och 2 lagen om investeringsfonder,

6. finansiella instrument: detsamma som anges i 1 kap. 1 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument.

3 §

Investerar skyddet omfattar 1. finansiella instrument som tillhör en investerare och som ett svenskt värdepappersinstitut, en filial i Sverige till ett utländskt värdepappersinstitut, *ett fondbolag eller en filial till ett förvaltningsbolag* förfogar över i samband med att en investeringstjänst utförs, och

2. medel som ett svenskt värdepappersinstitut, en filial i Sverige till ett utländskt värdepappersinstitut, *ett fondbolag eller en filial till ett förvaltningsbolag* har tagit emot med redovisningsskyldighet i samband med att en investeringstjänst utförs.

Ett svenskt värdepappersinstitut *och ett fondbolag* tillhör investerarskyddet enligt denna lag.

Investerar skyddet omfattar även tillgångar enligt 3 § hos ett svenskt värdepappersinstituts *eller fondbolags* filial i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Insättningsgarantinämnden får

¹⁴⁰ Senaste lydelse 2000:96.

på ansökan av ett svenskt värdepappersinstitut besluta om att skyddet enligt denna lag skall omfatta även tillgångar enligt 3 § som finns hos en filial till institutet i ett land utanför EES.

på ansökan av ett svenskt värdepappersinstitut *eller ett fondbolag* besluta om att skyddet enligt denna lag skall omfatta även tillgångar enligt 3 § som finns hos en filial till institutet *eller fondbolaget* i ett land utanför EES.

6 §

Insättningsgarantinämnden får på ansökan av ett utländskt värdepappersinstitut från ett land inom EES besluta att institutets filial i Sverige skall tillhöra det svenska investerarskyddet som komplettering till det skydd som gäller för institutet i hemlandet (kompletteringskydd).

Insättningsgarantinämnden får på ansökan av ett utländskt värdepappersinstitut från ett land inom EES *eller ett förvaltningsbolag* besluta att institutets *eller bolagets* filial i Sverige skall tillhöra det svenska investerarskyddet som komplettering till det skydd som gäller för institutet *eller bolaget* i hemlandet (kompletteringskydd).

Detsamma gäller för ett utländskt värdepappersinstitut från ett land utanför EES, om dess filial i Sverige tillhör ett skydd i hemlandet som uppfyller minst de krav som gäller inom EES.

När ersättning fastställs enligt denna lag skall i fall som avses i första och andra styckena avdrag göras för den ersättning en investerare som anlitat filialen kan få från skyddet i institutets hemland.

7 §

En investerare har rätt till ersättning från investerarskyddet om ett värdepappersinstitut som tillhör skyddet försätts i konkurs och investeraren inte från institutet kan få ut finansiella instrument eller medel som avses i 3 §.

En investerare har rätt till ersättning från investerarskyddet om ett värdepappersinstitut, *ett fondbolag eller ett förvaltningsbolag* som tillhör skyddet försätts i konkurs och investeraren inte från institutet *eller bolaget* kan få ut finansiella instrument eller medel som avses i 3 §.

Om en filial till ett utländskt värdepappersinstitut tillhör investerarskyddet, har investerare som anlitat filialen även rätt till ersättning om en behörig myndighet i institutets hemland förklarat att finansiella instrument och medel hos institutet inte är tillgängliga. Vad som sägs i denna lag om konkursbeslut skall i sådana fall tillämpas på motsvarande sätt.

Om en filial till ett utländskt värdepappersinstitut *eller en filial till ett förvaltningsbolag* tillhör investerarskyddet, har investerare som anlitat filialen även rätt till ersättning om en behörig myndighet i institutets *eller bolagets* hemland förklarat att finansiella instrument och medel hos institutet *eller bolaget* inte är tillgängliga. Vad som sägs i denna lag om konkursbeslut skall i sådana fall tillämpas på motsvarande sätt.

9 §¹⁴¹

Ersättningen, tillsammans med eventuell utdelning i *institutets* konkurs, ersättning genom institutets ansvarsförsäkring och skadestånd enligt 7 kap. 2 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument, för en förlust som enligt denna lag är ersättningsgill, får uppgå till sammanlagt högst 250 000 kronor för varje *värdepappersinstitut*.

Ersättningen, tillsammans med eventuell utdelning i *värdepappersinstitutets, fondbolagets eller förvaltningsbolagets* konkurs, ersättning genom institutets, *fondbolagets eller förvaltningsbolagets* ansvarsförsäkring och skadestånd enligt 7 kap. 2 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument, för en förlust som enligt denna lag är ersättningsgill, får uppgå till sammanlagt högst 250 000 kronor för varje *institut eller bolag*.

10 §

Om en person har anlitat ett värdepappersinstitut helt eller delvis för någon annans räkning, skall denne ha rätten till ersättning. Rätten till ersättning skall i sådant fall prövas som om den personen själv har anlitat *institutet*.

Om en person har anlitat ett värdepappersinstitut, *ett fondbolag eller ett förvaltningsbolag* helt eller delvis för någon annans räkning, skall denne ha rätten till ersättning. Rätten till ersättning skall i sådant fall prövas som om den personen själv har anlitat *institutet eller bolaget*.

12 §

Andelsägare i en *värdepappersfond enligt lagen (1990:1114) om värdepappersfonder* har inte rätt till ersättning för tillgångar som ingår i fonden.

Andelsägare i en *investeringsfond enligt lagen (0000:00) om investeringsfonder* har inte rätt till ersättning för tillgångar som ingår i fonden.

Investerarskyddet gäller inte heller för tillgångar som omfattas av lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande.

13 §

Ett värdepappersinstitut som tillhör investerarskyddet kan inte få ersättning från detta.

Ett värdepappersinstitut, *ett fondbolag eller ett förvaltningsbolag* som tillhör investerarskyddet kan inte få ersättning från detta.

16 §

Om förvaltaren i ett värdepappersinstituts konkurs finner att en investerare kan ha rätt till ersättning från investerarskyddet, skall

Om förvaltaren i ett värdepappersinstituts *eller ett fondbolags* konkurs finner att en investerare kan ha rätt till ersättning från investerarskyddet,

¹⁴¹ Senaste lydelse 2000:96.

förvaltaren genast informera investeraren om detta. Förvaltaren skall också lämna de uppgifter till Insättningsgarantinämnden som nämnden behöver för att kunna ta ställning till en investerares ersättningskrav.

skall förvaltaren genast informera investeraren om detta. Förvaltaren skall också lämna de uppgifter till Insättningsgarantinämnden som nämnden behöver för att kunna ta ställning till en investerares ersättningskrav.

20 §

Ett värdepappersinstitut skall informera sina kunder om

Ett värdepappersinstitut, *ett fondbolag och ett förvaltningsbolag* skall informera sina kunder om

1. det skydd som gäller hos *institutet* för tillgångar som avses i 3 §,

1. det skydd som gäller hos *institutet eller bolaget* för tillgångar som avses i 3 §,

2. den ersättningsnivå som gäller för skyddet, och

2. den ersättningsnivå som gäller för skyddet, och

3. formerna för utbetalning av ersättning från skyddet.

3. formerna för utbetalning av ersättning från skyddet.

Informationen skall hållas tillgänglig på svenska språket.

I fråga om underlåtelse att lämna information som anges i första stycket eller som annars är av särskild betydelse från konsumentsynpunkt finns bestämmelser i marknadsföringslagen (1995:450).

21 §

I fråga om ersättningar som har betalats ut från investerarskyddet träder staten in i investerarens rätt mot värdepappersinstitutet med företrädesrätt framför investeraren intill det utgivna beloppet.

I fråga om ersättningar som har betalats ut från investerarskyddet träder staten in i investerarens rätt mot värdepappersinstitutet, *fondbolaget eller förvaltningsbolaget* med företrädesrätt framför investeraren intill det utgivna beloppet.

När ett utländskt skyddssystem har betalat ut ersättning med anledning av att ett svenskt värdepappersinstitut försatts i konkurs, träder det utländska skyddssystemet in i investerarens rätt mot värdepappersinstitutet med företrädesrätt framför investeraren intill det utgivna beloppet.

När ett utländskt skyddssystem har betalat ut ersättning med anledning av att ett svenskt värdepappersinstitut *eller ett fondbolag* försatts i konkurs, träder det utländska skyddssystemet in i investerarens rätt mot värdepappersinstitutet *eller fondbolaget* med företrädesrätt framför investeraren intill det utgivna beloppet.

22 §

Om en investerare har rätt till ersättning enligt en ansvarsförsäkring som har tecknats av ett värdepappersinstitut och om ersättning har betalats ut enligt

Om en investerare har rätt till ersättning enligt en ansvarsförsäkring som har tecknats av ett värdepappersinstitut, *ett fondbolag eller ett förvaltningsbolag* och om

denna lag för de tillgångar som försäkringsersättningen avser, träder staten in i investerarens rätt till ersättning enligt ansvarsförsäkringen med företrädesrätt framför investeraren intill det utgivna beloppet.

Om en investerare har rätt till skadestånd enligt 7 kap. 2 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument och ersättning har betalats ut från investerarskyddet för de tillgångar som skadeståndet avser, träder staten in i investerarens rätt till ersättning enligt den lagen med företrädesrätt framför investeraren intill det utgivna beloppet.

23 §

Insättningsgarantinämnden skall underrätta Finansinspektionen, om ett värdepappersinstitut som tillhör investerarskyddet inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag.

Insättningsgarantinämnden skall underrätta Finansinspektionen, om ett värdepappersinstitut *eller ett fondbolag* som tillhör investerarskyddet inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag.

24 §

Om en filial som avses i 6 § första stycket tillhör investerarskyddet och värdepappersinstitutet inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag, skall Insättningsgarantinämnden underrätta tillsynsmyndigheten i institutets hemland om detta. Nämnden skall samarbeta med den tillsynsmyndigheten i fråga om åtgärder som vidtas för att säkerställa att institutet fullgör sina skyldigheter.

Om en filial som avses i 6 § första stycket tillhör investerarskyddet och värdepappersinstitutet *eller förvaltningsbolaget* inte fullgör sina skyldigheter enligt denna lag, skall Insättningsgarantinämnden underrätta tillsynsmyndigheten i institutets *eller bolagets* hemland om detta. Nämnden skall samarbeta med den tillsynsmyndigheten i fråga om åtgärder som vidtas för att säkerställa att institutet *eller bolaget* fullgör sina skyldigheter.

Om institutet ändå inte fullgör sina skyldigheter får nämnden förelägga *institutet* att vidta rättelse inom viss tid, dock minst ett år. Institutet skall erinras om att skyddet inte längre skall gälla för filialen, om *institutet* inte fullgör sina skyldigheter. Har institutet inte vidtagit rättelse inom föreskriven tid får nämnden besluta att skyddet inte längre skall gälla för filialen. Ett sådant beslut får meddelas endast om tillsynsmyndigheten i institutets

Om institutet *eller bolaget* ändå inte fullgör sina skyldigheter får nämnden förelägga *det* att vidta rättelse inom viss tid, dock minst ett år. Institutet *eller bolaget* skall erinras om att skyddet inte längre skall gälla för filialen, om *det* inte fullgör sina skyldigheter. Har institutet *eller bolaget* inte vidtagit rättelse inom föreskriven tid får nämnden besluta att skyddet inte längre skall gälla för filialen. Ett sådant beslut får meddelas endast om tillsynsmyndigheten i

hemland har samtyckt till beslutet.

institutets *eller bolagets* hemland har samtyckt till beslutet.

Prop. 2002/03:150
Bilaga 5

26 §

Om ett svenskt värdepappersinstitutets filial i ett land utanför EES tillhör investerarskyddet enligt 4 § tredje stycket och institutet inte fullgör de skyldigheter som enligt denna lag gäller för filialen, får Insättningsgarantinämnden förelägga institutet att vidta rättelse inom viss tid. Har rättelse inte skett inom föreskriven tid får nämnden besluta att skyddet inte längre skall gälla för filialen. Har nämnden beslutat att skyddet inte längre skall gälla, skall nämnden underrätta Finansinspektionen och tillsynsmyndigheten i det land där filialen finns om beslutet.

Om ett svenskt värdepappersinstitutets *eller fondbolags* filial i ett land utanför EES tillhör investerarskyddet enligt 4 § tredje stycket och institutet *eller fondbolaget* inte fullgör de skyldigheter som enligt denna lag gäller för filialen, får Insättningsgarantinämnden förelägga institutet *respektive fondbolaget* att vidta rättelse inom viss tid. Har rättelse inte skett inom föreskriven tid får nämnden besluta att skyddet inte längre skall gälla för filialen. Har nämnden beslutat att skyddet inte längre skall gälla, skall nämnden underrätta Finansinspektionen och tillsynsmyndigheten i det land där filialen finns om beslutet.

27 §

När Insättningsgarantinämnden har beslutat att investerarskyddet inte längre skall gälla för tillgångar hos ett värdepappersinstitut, skall *institutet* informera berörda investerare om beslutet.

När Insättningsgarantinämnden har beslutat att investerarskyddet inte längre skall gälla för tillgångar hos ett värdepappersinstitut, *ett fondbolag eller ett förvaltningsbolag*, skall *institutet eller bolaget* informera berörda investerare om beslutet.

28 §

Ett beslut om att skyddet inte längre skall gälla hos ett värdepappersinstitut inverkar inte på skyddet av de tillgångar som omfattades av skyddet när beslutet meddelades. Motsvarande gäller när Finansinspektionen återkallat en oktroj *eller* ett tillstånd att driva värdepappersrörelse.

Ett beslut om att skyddet inte längre skall gälla hos ett värdepappersinstitut, *ett fondbolag eller ett förvaltningsbolag* inverkar inte på skyddet av de tillgångar som omfattades av skyddet när beslutet meddelades. Motsvarande gäller när Finansinspektionen återkallat en oktroj, ett tillstånd att driva värdepappersrörelse *eller ett tillstånd för ett fondbolag att förvalta någon annans finansiella instrument*.

29 §¹⁴²

De värdepappersinstitut som tillhör investerarskyddet skall betala avgifter till Insättningsgarantinämnden.

Institutens sammanlagda avgifter skall motsvara vad som är nödvändigt för en långsiktig finansiering av skyddet och för att täcka nämndens administrationskostnader. Vid beräkningen av avgiften skall beaktas hur stor andel skyddade tillgångar som finns hos institutet jämfört med samtliga skyddade tillgångar. Avgift som avser nämndens administrationskostnader får emellertid fördelas lika mellan samtliga institut som tillhör investerarskyddet.

De värdepappersinstitut, *fondbolag och förvaltningsbolag* som tillhör investerarskyddet skall betala avgifter till Insättningsgarantinämnden.

Institutens *och bolagens* sammanlagda avgifter skall motsvara vad som är nödvändigt för en långsiktig finansiering av skyddet och för att täcka nämndens administrationskostnader. Vid beräkningen av avgiften skall beaktas hur stor andel skyddade tillgångar som finns hos institutet *eller bolaget* jämfört med samtliga skyddade tillgångar. Avgift som avser nämndens administrationskostnader får emellertid fördelas lika mellan samtliga institut *och bolag* som tillhör investerarskyddet.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Insättningsgarantinämnden får meddela föreskrifter om hur avgiften skall beräknas.

30 §

Om skyddet för ett värdepappersinstitut börjar eller upphör att gälla under ett löpande kalenderår får Insättningsgarantinämnden ta hänsyn till detta när avgiften för skyddet fastställs.

Om skyddet för ett värdepappersinstitut, *ett fondbolag eller ett förvaltningsbolag* börjar eller upphör att gälla under ett löpande kalenderår får Insättningsgarantinämnden ta hänsyn till detta när avgiften för skyddet fastställs.

32 §

Ett värdepappersinstitut som omfattas av investerarskyddet skall lämna de uppgifter till Insättningsgarantinämnden som nämnden behöver för att fastställa institutets avgift och i övrigt för sin verksamhet enligt denna lag.

Ett värdepappersinstitut, *ett fondbolag och ett förvaltningsbolag* som omfattas av investerarskyddet skall lämna de uppgifter till Insättningsgarantinämnden som nämnden behöver för att fastställa institutets *eller bolagets* avgift och i övrigt för sin verksamhet enligt denna lag

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹⁴² Senaste lydelse 2000:816.

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 §, 6 kap. 5, 10 a och 16 a §§, 17 kap. 15 §, 24 kap. 11 §, 30 kap. 1 §, 39 kap. 1, 14 och 20 §§, 42 kap. 8 §, 44 kap. 6 §, 48 kap. 2, 7, 16, 18 och 21 §§, 65 kap. 14 § samt rubrikerna närmast före 6 kap. 5 §, 6 kap. 16 a §, 17 kap. 15 §, 39 kap. 14 §, 39 kap. 20 §, 44 kap. 6 § samt 48 kap. 16 och 18 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***2 kap.****3 §¹⁴³**

Bestämmelserna om juridiska personer skall inte tillämpas på

- dödsbon,
- svenska handelsbolag, eller
- juridiska personer som förvaltar samfälligheter och som avses i 6 kap. 6 § andra stycket.

Bestämmelserna om juridiska personer skall tillämpas också på *värdepappersfonder*.

Särskilda bestämmelser om dödsbon efter dem som var begränsat skattskyldiga vid dödsfallet finns i 4 kap. 3 §.

Att bestämmelserna om svenska handelsbolag gäller också för europeiska ekonomiska intressegrupperingar framgår av 5 kap. 2 §.

I vilka fall utländska associationer anses som eller behandlas som juridiska personer framgår av 6 kap. 8 §.

6 kap.Svenska värdepappersfonderSvenska investeringsfonder**5 §**

Svenska *värdepappersfonder* är skattskyldiga för inkomst av tillgångar som ingår i fonden.

Svenska *investeringsfonder* är skattskyldiga för inkomst av tillgångar som ingår i fonden.

10 a §¹⁴⁴

Utländska *värdepappersfonder* är begränsat skattskyldiga.

Utländska *investeringsfonder* är begränsat skattskyldiga.

Utländska värdepappersfonderUtländska investeringsfonder**16 a §¹⁴⁵**

Utländska *värdepappersfonder* är skattskyldiga för inkomst av

- fastighet i Sverige, och
- tillgångar som är hänförliga

Utländska *investeringsfonder* är skattskyldiga för inkomst av

- fastighet i Sverige, och
- tillgångar som är hänförliga

¹⁴³ Senaste lydelse 2001:1185.

¹⁴⁴ Senaste lydelse 2000:1354.

¹⁴⁵ Senaste lydelse 2000:1354.

till det fasta driftstället i Sverige och som ingår i fonden.

till det fasta driftstället i Sverige och som ingår i fonden.

Prop. 2002/03:150
Bilaga 5

17 kap.

Sammanläggning och delning av värdepappersfonder

Sammanläggning och delning av investeringsfonder

15 §

Sammanläggning eller delning av värdepappersfonder enligt 33 a § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder skall inte leda till att delägarna skall ta upp en intäkt.

Sammanläggning eller delning av investeringsfonder enligt 8 kap. 1 § lagen (0000:00) om investeringsfonder skall inte leda till att delägarna skall ta upp en intäkt.

Efter en sådan ombildning anses som anskaffningsvärde för de nya andelarna det anskaffningsvärde som sammanlagt gällde för de äldre andelarna. Om en fond delas och den skattskyldige får andelar i mer än en nybildad fond, skall det anskaffningsvärde som gällde för de äldre andelarna fördelas på de nya andelarna i förhållande till dessa nybildade fonders värde vid delningen.

Bestämmelser om fonderna finns i 39 kap. 20 §.

24 kap.

11 §

Bestämmelser om i vilka fall lämnad utdelning skall dras av finns för

- investmentföretag och värdepappersfonder i 39 kap. 14 §,
- kooperativa föreningar i 39 kap. 22–24 §§,
- sambruksföreningar i 39 kap. 28 §,
- samfälligheter i 39 kap. 29 §, och
- Sparbankernas säkerhetskassa i 39 kap. 31 §.

Bestämmelser om i vilka fall lämnad utdelning skall dras av finns för

- investmentföretag och investeringsfonder i 39 kap. 14 §,
- kooperativa föreningar i 39 kap. 22–24 §§,
- sambruksföreningar i 39 kap. 28 §,
- samfälligheter i 39 kap. 29 §, och
- Sparbankernas säkerhetskassa i 39 kap. 31 §.

30 kap.

1 §¹⁴⁶

Avdrag får göras enligt bestämmelserna i detta kapitel för belopp som sätts av till periodiseringsfond.

Avdrag får dock inte göras av privatbostadsföretag, investmentföretag, förvaltningsföretag och värdepappersfonder.

Avdrag får dock inte göras av privatbostadsföretag, investmentföretag, förvaltningsföretag och investeringsfonder.

¹⁴⁶ Senaste lydelse 2000:1354.

39 kap.

1 §

I detta kapitel finns bestämmelser om

- försäkringsföretag i 2–13 §§,
- investmentföretag och *värdepappersfonder* i 14–20 §§,
- kooperativa föreningar i 21–24 §§,
- privatbostadsföretag i 25–27 §§,
- sambruksföreningar i 28 §,
- samfälligheter i 29 §, och
- sparbanker och Sparbankernas säkerhetskassa i 30 och 31 §§.

Investmentföretag och värdepappersfonder

Huvudregler

14 §¹⁴⁷

För investmentföretag och *värdepappersfonder* gäller, utöver vad som följer av övriga bestämmelser i denna lag, följande:

1. Kapitalvinster på delägarätter skall inte tas upp och kapitalförluster på delägarätter får inte dras av.

2. Ett belopp som för helt år motsvarar 1,5 procent av värdet på delägarätter vid beskattningsårets ingång skall tas upp. Egna aktier eller optioner, terminer eller liknande instrument vars underliggande tillgångar består av investmentföretagets sådana aktier skall inte inräknas i underlaget.

3. Utdelning som företaget eller fonden lämnar skall dras av. Sådan utdelning av andelar i ett dotterbolag som avses i 42 kap. 16 § skall dock inte dras av. *Värdepappersfonder* får dra av utdelning till annan än andelsägare i fonden med högst ett belopp som motsvarar 2 procent av fondens värde vid utgången av beskattningsåret.

Den utdelning som skall dras av enligt första stycket 3 skall dras av som kostnad det beskattningsår som beslutet om utdelning avser.

I detta kapitel finns bestämmelser om

- försäkringsföretag i 2–13 §§,
- investmentföretag och *investeringsfonder* i 14–20 §§,
- kooperativa föreningar i 21–24 §§,
- privatbostadsföretag i 25–27 §§,
- sambruksföreningar i 28 §,
- samfälligheter i 29 §, och
- sparbanker och Sparbankernas säkerhetskassa i 30 och 31 §§.

Investmentföretag och investeringsfonder

Huvudregler

För investmentföretag och *investeringsfonder* gäller, utöver vad som följer av övriga bestämmelser i denna lag, följande:

1. Kapitalvinster på delägarätter skall inte tas upp och kapitalförluster på delägarätter får inte dras av.

2. Ett belopp som för helt år motsvarar 1,5 procent av värdet på delägarätter vid beskattningsårets ingång skall tas upp. Egna aktier eller optioner, terminer eller liknande instrument vars underliggande tillgångar består av investmentföretagets sådana aktier skall inte inräknas i underlaget.

3. Utdelning som företaget eller fonden lämnar skall dras av. Sådan utdelning av andelar i ett dotterbolag som avses i 42 kap. 16 § skall dock inte dras av. *Investeringsfonder* får dra av utdelning till annan än andelsägare i fonden med högst ett belopp som motsvarar 2 procent av fondens värde vid utgången av beskattningsåret.

¹⁴⁷ Senaste lydelse 2001:842.

20 §

Sammanläggning eller delning av *värdepappersfonder* enligt 33 a § lagen (1990:1114) om *värdepappersfonder* skall inte leda till uttagsbeskattning enligt 22 kap.

Sammanläggning eller delning av *investeringsfonder* enligt 8 kap. 1 § lagen (0000:00) om *investeringsfonder* skall inte leda till uttagsbeskattning enligt 22 kap.

Den eller de nya fonderna inträder i den eller de upphörda fondernas skattemässiga situation när det gäller tillgångarnas anskaffningsutgift och annat som påverkar en kapitalvinstberäkning.

Rätt att dra av och skyldighet att ta upp skatt som avser tiden före ombildningen övergår till den eller de nybildade fonderna. Vid delning fördelas rättigheterna och skyldigheterna mellan de nybildade fonderna i förhållande till fondernas värde vid delningen.

42 kap.

8 §¹⁴⁸

Räntekompensation som förvärvaren av ett skuldebrev betalar till överlåtare för upplupen men inte förfallen ränta behandlas som ränta.

Första stycket tillämpas också vid förvärv av marknadsnoterade andelar i en *värdepappersfond* som bara innehåller svenska fordringsrätter.

Första stycket tillämpas också vid förvärv av marknadsnoterade andelar i en *investeringsfond* som bara innehåller svenska fordringsrätter.

44 kap.

Upplösning av värdepappersfond

Upplösning av investeringsfond

6 §¹⁴⁹

Om en *värdepappersfond* upplöses, anses varje andelsägare ha avyttrat sin andel.

Om en *investeringsfond* upplöses, anses varje andelsägare ha avyttrat sin andel.

48 kap.

2 §¹⁵⁰

Med delägar rätt avses

- aktie,
- rätt på grund av teckning av aktier,
- teckningsrätt,
- delrätt,
- andel i en *värdepappersfond*,
- andel i en ekonomisk förening, och

Med delägar rätt avses

- aktie,
- rätt på grund av teckning av aktier,
- teckningsrätt,
- delrätt,
- andel i en *investeringsfond*,
- andel i en ekonomisk förening, och

¹⁴⁸ Senaste lydelse 2000:1354.

¹⁴⁹ Senaste lydelse 2000:1354.

¹⁵⁰ Senaste lydelse 2000:1354.

- annan tillgång med liknande konstruktion eller verkningssätt.
 - annan tillgång med liknande konstruktion eller verkningssätt.
- Bestämmelserna om delägarrätter skall tillämpas också på
- vinstandelsbevis som avser lån i svenska kronor,
 - konvertibelt skuldebrev i svenska kronor,
 - termin och option vars underliggande tillgångar består av aktier eller termin och option som avser aktieindex, och
 - annan tillgång med liknande konstruktion eller verkningssätt.
- Andel i privatbostadsföretag anses inte som delägarrätt.

7 §¹⁵¹

Vid beräkningen av omkostnadsbeloppet skall det genomsnittliga omkostnadsbeloppet för samtliga delägarrätter eller fordringsrätter av samma slag och sort som den avyttrade användas. Det genomsnittliga omkostnadsbeloppet skall beräknas med hänsyn till inträffade förändringar i innehavet.

Om en andel i en *värdepappersfond* är förvaltarregistrerad enligt 31 a § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder, skall vid tillämpning av genomsnittsmetoden enligt första stycket bortses från andra andelar i samma fond som är registrerade i annan förvaltares eller andelsinnehavarens eget namn.

Om en andel i en *investeringsfond* är förvaltarregistrerad enligt 4 kap. 12 § lagen (2000:00) om investeringsfonder, skall vid tillämpning av genomsnittsmetoden enligt första stycket bortses från andra andelar i samma fond som är registrerade i annan förvaltares eller andelsinnehavarens eget namn.

I 48 a kap. 16 § och 49 kap. 29 § finns ytterligare två undantag från bestämmelsen i första stycket som gäller andelsbyten med framskjuten beskattning och uppskovsgrundande andelsbyten.

Äldre andelar i värdepappersfonder

Äldre andelar i investeringsfonder

16 §¹⁵²

Har andelar i *värdepappersfonder* förvärvats före år 1995, får fysiska personer som anskaffningsutgift använda andelens marknadsvärde den 31 december 1992 eller, om fonden bildades under åren 1993 eller 1994, det först noterade marknadsvärdet. Motsvarande gäller i fråga om fondandelsbevis vars innehavare registrerats efter utgången av år 1994.

Har andelar i *investeringsfonder* förvärvats före år 1995, får fysiska personer som anskaffningsutgift använda andelens marknadsvärde den 31 december 1992 eller, om fonden bildades under åren 1993 eller 1994, det först noterade marknadsvärdet. Motsvarande gäller i fråga om fondandelsbevis vars innehavare registrerats efter utgången av år 1994.

Första stycket gäller inte andelar i sådana *värdepappersfonder* som tidigare var allemansfonder. Om

Första stycket gäller inte andelar i sådana *investeringsfonder* som tidigare var allemansfonder. Om

¹⁵¹ Senaste lydelse 2002:1143.

¹⁵² Senaste lydelse 2000:1354.

sådana andelar förvärvats före år 1991, får anskaffningsutgiften bestämmas till andelens marknadsvärde den 31 december 1990.

sådana andelar förvärvats före år 1991, får anskaffningsutgiften bestämmas till andelens marknadsvärde den 31 december 1990.

Prop. 2002/03:150
Bilaga 5

Sammanläggning eller delning av värdepappersfonder

Sammanläggning eller delning av investeringsfonder

18 §

Sammanläggning eller delning av *värdepappersfonder* enligt 3 a § lagen (1990:1114) om *värdepappersfonder* skall inte leda till att kapitalvinster tas upp hos delägarna.

Sammanläggning eller delning av *investeringsfonder* enligt 8 kap. 1 § lagen (0000:00) om *investeringsfonder* skall inte leda till att kapitalvinster tas upp hos delägarna.

Efter en sådan ombildning anses som anskaffningsutgift för de nya andelarna det sammanlagda omkostnadsbelopp som skulle ha använts om de äldre andelarna hade avyttrats. Om en fond delas och den skattskyldige får andelar i mer än en nybildad fond, skall det sammanlagda omkostnadsbeloppet fördelas på de nya andelarna i förhållande till dessa nybildade fonders värde vid delningen.

21 §¹⁵³

Kapitalförluster på marknadsnoterade andelar i *värdepappersfonder* som innehåller bara svenska fordringsrätter skall dras av i sin helhet.

Kapitalförluster på marknadsnoterade andelar i *investeringsfonder* som innehåller bara svenska fordringsrätter skall dras av i sin helhet.

65 kap.

14 §

För juridiska personer är den statliga inkomstskatten 28 procent av den beskattningsbara inkomsten.

För *värdepappersfonder* är skatten i stället 30 procent.

För *investeringsfonder* är skatten i stället 30 procent.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹⁵³ Senaste lydelse 2000:1354.

Förslag till lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag

Prop. 2002/03:150
Bilaga 5

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse 2 §¹⁵⁴

I denna lag avses med

1. försäkringsbolag: försäkringsaktiebolag och ömsesidigt försäkringsbolag som omfattas av försäkringsrörelselagen (1982:713),

2. understödsförening: förening som avses i 1 kap. 1 § lagen (1972:262) om understödsföreningar,

3. kreditinstitut: bankaktiebolag, sparbank och medlemsbank samt kreditmarknadsföretag enligt 1 kap. 1 § första stycket 2 lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet och institut för elektroniska pengar enligt 1 kap. 2 § lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar,

4. finansiellt företag: de företag som anges i punkterna 1–3 samt

a) värdepappersbolag enligt 1 kap. 2 § 2 lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,

b) fondbolag enligt 1 § första stycket 3 lagen (1990:1114) om värdepappersfonder,

c) börs enligt 1 kap. 4 § 1 lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet,

d) auktoriserad marknadsplats enligt 1 kap. 4 § 3 lagen om börs- och clearingverksamhet,

e) clearingorganisation enligt 1 kap. 4 § 5 lagen om börs- och clearingverksamhet och

f) central värdepappersförvarare enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument,

5. finansiell företagsgrupp: grupp av företag som avses i 6 kap. 1 § lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag eller annan grupp av företag på vilka, enligt föreskrift meddelad med stöd av 6 kap. 2 § samma lag, bestämmelserna om finansiell företagsgrupp skall tillämpas och

6. koncern: detsamma som i 1 kap. 5 och 6 §§ aktiebolagslagen (1975:1385), varvid vad som sägs om moderbolag tillämpas även på andra juridiska personer än aktiebolag.

4. finansiellt företag: de företag som anges i punkterna 1–3 samt

a) värdepappersbolag enligt 1 kap. 2 § 2 lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,

b) fondbolag enligt 1 kap. 2 § 6 lagen (0000:00) om investeringsfonder,

c) börs enligt 1 kap. 4 § 1 lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet,

d) auktoriserad marknadsplats enligt 1 kap. 4 § 3 lagen om börs- och clearingverksamhet,

e) clearingorganisation enligt 1 kap. 4 § 5 lagen om börs- och clearingverksamhet och

f) central värdepappersförvarare enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument,

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

¹⁵⁴ Senaste lydelse 2002:154.

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 2, 7 och 8 §§ lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

2 §

Sjunde AP-fonden skall ingå samarbetsavtal enligt 8 kap. 3 § första stycket 2 lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension med Premiepensionsmyndigheten samt göra de åtaganden som anges i samma stycke 3–6.

Fondbestämmelserna för Premiesparfonden och Premievals-fonden får inte medge att medel delas ut till någon annan än Premiepensionsmyndigheten.

Sjunde AP-fonden får inte heller genom Premiesparfonden eller Premievals-fonden utöva sådan näringsverksamhet som avses i 3 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder. Premiepensionsmyndigheten får dock, efter att ha inhämtat yttrande från Finansinspektionen, medge att värdeutvecklingen för Premiesparfonden och Premievals-fonden eller en av dem får vara beroende av index. Ett sådant medgivande får lämnas om god riskspridning uppnås i fonden.

Fondbestämmelserna för Premiesparfonden och Premievals-fonden får inte medge att medel delas ut till någon annan än Premiepensionsmyndigheten.

Sjunde AP-fonden får inte heller genom Premiesparfonden eller Premievals-fonden utöva sådan fondverksamhet som avser förvaltning av specialfonder enligt 6 kap. lagen (0000:00) om investeringsfonder.

7 §

Följande bestämmelser i lagen (1990:1114) om värdepappersfonder skall gälla för förvaltningen av Premiesparfonden och Premievals-fonden:

– 6 a § om skyldighet för revisor att anmäla vissa förhållanden till Finansinspektionen,

– 7 § om förbud för vissa personer med insynsställning att handla med en värdepappersfond,

– 9 och 10 §§ om upprättande och godkännande av fondbestämmelser,

– 12 § om företrädare för

Följande bestämmelser i lagen (0000:00) om investeringsfonder skall gälla för förvaltningen av Premiesparfonden och Premievals-fonden:

– 2 kap. 19 § om förbud för vissa personer med insynsställning att handla med en investeringsfond,

– 2 kap. 22 § första stycket om skadestånd,

– 4 kap. 2 § om företrädare för andelsägarna i en investeringsfond m.m.,

– 4 kap. 8 och 9 §§ om upp-

andelsägarna i en värdepappersfond m.m.,

– 13 § första stycket 2–4 och andra stycket om förbud mot att ta upp lån m.m.,

– 17–22 §§, 23 § första stycket 2 och 3 samt 24 och 25 §§ om placering av medel i en värdepappersfond,

– 26–29 §§ om information om en värdepappersfond,

– 32 § första stycket om inlösen av fondandelar, och

– 47 § om skadestånd.

Vid tillämpningen av de bestämmelser som anges i första stycket skall Premiesparfonden och Premievals-fonden anses som värdepappersfonder och Premiépensionsmyndigheten som fondandelsägare. Vad som sägs om fondbolag skall avse Sjunde AP-fonden.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, utom såvitt avser 7 § om förbud för vissa personer med insynsställning att handla med en värdepappersfond och 47 § om skadestånd, föreskriva avvikelser och medge undantag i det enskilda fallet från de bestämmelser som anges i första stycket.

rättande och godkännande av fondbestämmelser,

– 4 kap. 13 § första stycket om inlösen av fondandelar,

– 4 kap. 15–23 §§ om information om en investeringsfond,

– 5 kap. 1 §, 3–19 §§, 21–26 §§ om placering av medel i en värdepappersfond m.m., och

– 10 kap. 16 § om skyldighet för revisor att anmäla vissa förhållanden till Finansinspektionen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, utom såvitt avser 2 kap. 19 § om förbud för vissa personer med insynsställning att handla med en investeringsfond och 2 kap. 22 § första stycket om skadestånd, föreskriva avvikelser och medge undantag i det enskilda fallet från de bestämmelser som anges i första stycket.

8 §

Sjunde AP-fonden skall stå under tillsyn av Finansinspektionen. För tillsynen gäller bestämmelserna i 39–42 och 46 §§ lagen (1990:1114) om värdepappersfonder.

Vid tillämpningen av de bestämmelser som anges i första stycket skall vad som sägs om fondbolag avse Sjunde AP-fonden.

Sjunde AP-fonden skall stå under tillsyn av Finansinspektionen. För tillsynen gäller bestämmelserna i 10 kap. 1, 13–15 §§ samt 12 kap. 1 § lagen (0000:00) om investeringsfonder.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Härigenom föreskrivs att 1 § insiderstrafflagen (2000:1086) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

I denna lag förstås med

1. insiderinformation: information om en icke offentliggjord eller inte allmänt känd omständighet som är ägnad att väsentligt påverka kursen på finansiella instrument,

2. handel på värdepappersmarknaden: handel på börs eller någon annan organiserad marknadsplats eller handel med eller genom någon som yrkesmässigt bedriver sådan verksamhet som avses i 1 kap. 3 § första stycket lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,

3. finansiellt instrument: fondpapper och annan rättighet eller förpliktelse avsedd för handel på värdepappersmarknaden,

4. fondpapper: aktie och obligation samt sådana andra delägarätter eller fordringsrätter som är utgivna för allmän omsättning, *andel i värdepappersfond* och aktieäga- res rätt gentemot den som för hans räkning förvarar aktiebrev i ett utländskt bolag (depåbevis).

4. fondpapper: aktie och obligation samt sådana andra delägarätter eller fordringsrätter som är utgivna för allmän omsättning, *fondandel* och aktieäga- res rätt gentemot den som för hans räkning förvarar aktiebrev i ett utländskt bolag (depåbevis).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1087) om
anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella
instrument

Prop. 2002/03:150
Bilaga 5

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2000:1087) om
anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument skall ha
följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

I denna lag förstås med

1. finansiellt instrument: fondpapper och annan rättighet eller
förpliktelse avsedd för handel på värdepappersmarknaden,

2. fondpapper: aktie och obligation samt sådana andra
delägarrätter eller fordringsrätter som är utgivna för allmän
omsättning, *andel i värdepappersfond* och aktieägares rätt gentemot
den som för hans räkning förvarar aktiebrev i ett utländskt bolag
(depåbevis),

2. fondpapper: aktie och obligation samt sådana andra
delägarrätter eller fordringsrätter som är utgivna för allmän
omsättning, *fondandel* och aktieägares rätt gentemot den som
för hans räkning förvarar aktiebrev i ett utländskt bolag (depåbevis),

3. värdepappersinstitut: vad som anges i 1 kap. 2 § 4 lagen (1991:981)
om värdepappersrörelse,

4. börs och auktoriserad marknadsplats: vad som anges i 1 kap. 4 § 1
och 3 lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet,

5. aktiemarknadsbolag: svenskt aktiebolag som utgivit aktier vilka är
noterade vid en börs eller en auktoriserad marknadsplats,

6. moder- och dotterföretag: vad som anges i 1 kap. 5 och 6 §§
aktiebolagslagen (1975:1385) om moderbolag och dotterföretag, varvid
vad som sägs om moderbolag skall tillämpas även på andra juridiska
personer än aktiebolag. Om två juridiska personer äger så många aktier
eller andelar i en annan svensk eller utländsk juridisk person att de har
hälften var av rösterna för samtliga aktier eller andelar, är dock vid
tillämpningen av denna lag de förstnämnda juridiska personerna att
jämställa med moderföretag och den sistnämnda juridiska personen att
jämställa med dotterföretag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Förslag till lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter

Prop. 2002/03:150
Bilaga 5

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 5 §, 2 kap. 7 §, 10 kap. 1, 3 och 4 §§ och 15 kap. 7 § samt rubrikerna närmast före 10 kap. 1 § och närmast före 15 kap. 7 § lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

5 §

Om inget annat anges har termer och uttryck som används i denna lag samma betydelse och tillämpningsområde som i

1. a) taxeringslagen (1990:324),
b) inkomstskattelagen (1999:1229),
c) lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt,
d) lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster,
e) lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel i fall som avses i 2 § första stycket 1–5 och 7 den lagen,
f) lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader,
g) lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
h) lagen (1994:1920) om allmän löneavgift,
i) lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt, och
j) 3 kap. socialavgiftslagen (2000:980) när det gäller bestämmelser om skyldighet att lämna uppgifter till ledning för taxering och annat bestämmande av underlag för skatt eller avgift, bedömning av skattskyldighet, beskattning enligt lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta eller beskattning utomlands,
2. mervärdesskattelagen (1994:200) när det gäller redovisning av mervärdesskatt, samt
3. skattebetalningslagen (1997:483) när det gäller skyldighet att lämna uppgifter till ledning för registrering av skatteavdrag.

Vid användandet i denna lag av termer och uttryck som avses i inkomstskattelagen (1999:1229) skall med juridisk person även avses dödsbon, handelsbolag och europeiska ekonomiska intressegrupperingar men inte *värdepappersfonder*.

Vid användandet i denna lag av termer och uttryck som avses i inkomstskattelagen (1999:1229) skall med juridisk person även avses dödsbon, handelsbolag och europeiska ekonomiska intressegrupperingar men inte *investeringsfonder*.

2 kap.

7 §

Särskild självdeklaration skall lämnas av

1. aktiebolag, ekonomiska föreningar och sådana familjestiftelser som avses i 8 § tredje stycket lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt,
2. sådana ideella föreningar som avses i 7 kap. 7 § inkomstskattelagen (1999:1229) och av sådana trossamfund som avses i 7 kap. 14 § den

lagen, om intäkterna under beskattningsåret har överstigit grundavdraget enligt 63 kap. 11 § samma lag,

3. andra juridiska personer än sådana som avses i 1 och 2, med undantag av dödsbon, handelsbolag och europeiska ekonomiska intressegrupperingar, om intäkterna som den skattskyldige skall ta upp under beskattningsåret har uppgått till minst 100 kronor,

4. sådana juridiska personer som är skattskyldiga enligt 6 § lagen om statlig förmögenhetsskatt och vars skattepliktiga förmögenhet vid beskattningsårets utgång överstiger fribeloppet enligt 19 § den lagen,

5. andra juridiska personer än dödsbon för vilka underlag för statlig fastighetsskatt, avkastningsskatt på pensionsmedel eller särskild löneskatt på pensionskostnader skall fastställas,

6. fondbolag eller förvaringsinstitut för varje av bolaget eller institutet förvaltat *värdepappersfond*, samt

6. fondbolag eller förvaringsinstitut för varje av bolaget eller institutet förvaltat *investeringsfond*, samt

7. ombudet för en sådan generalrepresentation som avses i 1 kap. 12 § lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares verksamhet i Sverige för skadeförsäkringsföretag som bedriver sin verksamhet genom representationen.

10 kap.

Andelar i en värdepappersfond

Andelar i en investeringsfond

1 §

Kontrolluppgift skall lämnas om avyttring av andelar i en *värdepappersfond* eller i ett *utländskt* fondföretag som *bedriver fondverksamhet* här i landet enligt *lagen (1990:1114) om värdepappersfonder*.

Kontrolluppgift skall lämnas om avyttring av andelar i en *investeringsfond* eller i ett sådant fondföretag som *driver verksamhet* här i landet enligt *1 kap. 8 och 10 §§ lagen (0000:00) om investeringsfonder*.

3 §

Kontrolluppgift om avyttring genom inlösen skall lämnas av

Kontrolluppgift om avyttring genom inlösen skall lämnas av

1. sådana fondbolag som avses i *1 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder* eller, om förvaltningen av fonden har övergått till ett förvaringsinstitut, av detta,

1. sådana fondbolag som avses i *1 kap. 2 § 6 lagen (0000:00) om investeringsfonder* eller, om förvaltningen av fonden har övergått till ett förvaringsinstitut, av detta,

2. *andra som med tillstånd enligt 3 § den lagen bedriver sådan verksamhet som avses där, och*

2. *värdepappersbolag och kreditinstitut som förvaltar specialfonder enligt 1 kap. 6 § lagen om investeringsfonder, och*

3. *utländska* fondföretag som *bedriver fondverksamhet* här i landet enligt *lagen om värdepappersfonder*.

3. fondföretag som *driver verksamhet* här i landet enligt *1 kap. 8 eller 10 § lagen om investeringsfonder*.

Om ett *utländskt* fondföretag har

Om ett fondföretag har slutit

slutit avtal med ett värdepappersinstitut om att ombesörja försäljning och inlösen av andelar skall kontrolluppgiften i stället lämnas av värdepappersinstitutet.

Om en andel är förvaltarregistrerad skall i stället förvaltaren lämna kontrolluppgiften.

avtal med ett värdepappersinstitut om att ombesörja försäljning och inlösen av andelar skall kontrolluppgiften i stället lämnas av värdepappersinstitutet.

4 §

Kontrolluppgift om annan avyttring än inlösen av andelar i en *värdepappersfond* eller ett *utländskt* fondföretag som avses i *lagen (1990:1114) om värdepappersfonder* skall lämnas av förvaltare, om andelarna är förvaltarregistrerade.

Om en andel i ett *utländskt* fondföretag inte är förvaltarregistrerad skall kontrolluppgift lämnas av värdepappersinstitut i de fall dessa är skyldiga att upprätta avräkningsnota enligt 3 kap. 9 § *lagen (1991:981) om värdepappersrörelse*.

Kontrolluppgift om annan avyttring än inlösen av andelar i en *investeringsfond* eller ett sådant fondföretag som avses i *1 kap. 8 eller 10 § lagen (2000:00) om investeringsfonder* skall lämnas av förvaltare, om andelarna är förvaltarregistrerade.

Om en andel i ett fondföretag inte är förvaltarregistrerad skall kontrolluppgift lämnas av värdepappersinstitut i de fall dessa är skyldiga att upprätta avräkningsnota enligt 3 kap. 9 § *lagen (1991:981) om värdepappersrörelse*.

15 kap.

Uppgiftsskyldighet vid registrering av andelar i värdepappersfonder

Uppgiftsskyldighet vid registrering av andelar i investeringsfonder

7 §

Fondbolag som skall föra eller låta föra ett register enligt *31 § lagen (1990:1114) om värdepappersfonder* skall, då en förvaltare skall föras in i registret enligt *31 a §* den *lagen*, lämna förvaltaren uppgifter om den genomsnittliga anskaffningsutgiften för de andelar i en *värdepappersfond* som tillhör en andelsägare och som har registrerats på förvaltaren i stället för andelsägaren.

Vid byte av en förvaltare eller om förvaltaren inte längre skall vara införd i registret, skall den förvaltare som andelarna i *värdepappersfonden* flyttas från lämna den nya förvaltaren eller

Fondbolag som skall föra eller låta föra ett register enligt *4 kap. 11 § lagen (2000:00) om investeringsfonder* skall, då en förvaltare skall föras in i registret enligt *4 kap. 12 §* den *lagen*, lämna förvaltaren uppgifter om den genomsnittliga anskaffningsutgiften för de andelar i en *investeringsfond* som tillhör en andelsägare och som har registrerats på förvaltaren i stället för andelsägaren.

Vid byte av en förvaltare eller om förvaltaren inte längre skall vara införd i registret, skall den förvaltare som andelarna i *investeringsfonden* flyttas från lämna den nya förvaltaren eller

fondbolaget uppgifter om den
genomsnittliga anskaffnings-
utgiften för de andelar som flyttas.

fondbolaget uppgifter om den
genomsnittliga anskaffnings-
utgiften för de andelar som flyttas.

Prop. 2002/03:150
Bilaga 5

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2004.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2003-05-30

Närvarande: f.d. justitierådet Hans Danelius, regeringsrådet Gustaf Sandström, justitierådet Dag Victor.

Enligt en lagrådsremiss den 15 maj 2003 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om investeringsfonder,
2. lag om införande av lagen om investeringsfonder,
3. lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt,
4. lag om ändring i föräldrabalken,
5. lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624),
6. lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar,
7. lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385),
8. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713),
9. lag om ändring i bankrörelselagen (1987:617),
10. lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument,
11. lag om ändring i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
12. lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.,
13. lag om ändring i lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet,
14. lag om ändring i lagen (1993:931) om individuellt pensionssparande,
15. lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200),
16. lag om ändring i lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt,
17. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483),
18. lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
19. lag om ändring i lagen (1999:158) om investerarskydd,
20. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
21. lag om ändring i lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag,
22. lag om ändring i lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder),
23. lag om ändring i insiderstrafflagen (2000:1086),
24. lag om ändring i lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument, och
25. lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Katarina Holmberg och kammarrättsassessorn Henrik Lennefeldt.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om investeringsfonder

Allmänt

Många av bestämmelserna i remissförslaget liknar i fråga om innehåll och formuleringar motsvarande bestämmelser i andra lagar på bank- och finansieringsområdet. En viss samordning har skett med det förslag till ny lag om bank- och finansieringsrörelse som nyligen granskats av Lagrådet och som avses inom kort komma att föreläggas riksdagen i en proposition. Lagrådet finner det naturligt att söka undvika onödiga såväl innehållsmässiga som formella diskrepanser mellan de olika lagarna och har därför avstått från att framföra vissa förslag på den grunden att de skulle leda till svårförklarliga olikheter gentemot framför allt lagen om bank- och finansieringsrörelse. Eftersom sistnämnda lag ännu inte föreligger i slutlig form, har Lagrådet dock haft svårt att göra en detaljerad jämförelse med dess bestämmelser. Lagrådet förordar att det i den fortsatta beredningen görs en genomgång av likartade bestämmelser i de båda lagarna med sikte på en närmare samordning.

1 kap.

1 §

Det kan ibland vara lämpligt att i en inledande paragraf ange en lags tillämpningsområde. En sådan paragraf bör då innehålla tydligt avgränsande regler eller, alternativt, mer allmänt ge en bild av vad lagen handlar om. Den föreslagna paragrafen är av annat slag. Bestämmelserna i första och tredje styckena kan föras till andra paragrafer (1 kap. 2 § och 4 kap. 1 §) medan andra stycket kan undvaras.

Lagrådet förordar att paragrafen utgår och att lagen – liksom den nuvarande lagen (1990:1114) om värdepappersfonder – får inledas med en paragraf med definitioner.

2 §

Av punkt 1 bör framgå att begreppet behörig myndighet tar sikte på utländska myndigheter (och inte också på Finansinspektionen). Lagrådet föreslår formuleringen ”behörig myndighet: utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn över fondföretag eller förvaltningsbolag”.

I punkt 15 definieras begreppet koncern. Definitionen omfattar också företagsgrupper utanför EES som enligt erkända internationella redovisningsprinciper skall lämna någon form av sammanställd redovisning. Med hänsyn till bl.a. den betydelse koncernbegreppet har i annan lagstiftning (jfr 2 kap. 5 § inkomstskattelagen /1999:1229/) bör det övervägas att använda en mer neutral beteckning, förslagsvis ”företagsgrupp”.

Det synes lämpligt att begreppen ”investeringsfond”, ”specialfond” och ”värdepappersfond” förbehålls fonder vars andelar på begäran kan lösas in av andelsägare (jfr vad Lagrådet anfört under 1 §). Den effekten uppnås om definitionerna i punkterna 18 och 19 av specialfond och värdepappersfond justeras så att de inleds med ”en fond vars andelar kan lösas in på begäran av andelsägare och som består av – – –”.

I senare paragrafer i lagen (se 2 kap. 4 och 8-10 §§) används begreppen ”startkapital” och ”egna medel” utan att ha definierats. Vad som åsyftas är det som följer av definitionerna i punkterna 14 och 15 i artikel 1 a i UCITS-direktivet. Lagrådet förordar att ”startkapital” och ”egna medel” definieras i den här aktuella paragrafen genom hänvisningar till nämnda direktivbestämmelser.

6 §

I sista stycket anges att bestämmelserna i lagen i tillämpliga delar skall gälla för fondverksamhet som avser specialfonder. Lagrådet förordar att det för tydlighetens skull preciseras vilka bestämmelser i lagen som skall tillämpas på sådan fondverksamhet.

11 §

I paragrafen anges att bestämmelserna i lagen i tillämpliga delar skall gälla för förvaltningsbolags och fondföretags filialverksamhet i Sverige. Lagrådet förordar att det för tydlighetens skull preciseras vilka bestämmelser i lagen som skall tillämpas på sådan verksamhet.

12 §

I paragrafen sägs att ett fondföretag får driva verksamhet här i landet under den firma som företaget använder i sitt hemland. Bestämmelsen, som är ny, kan ge intrycket att avsikten varit att skapa ett allmänt undantag från bestämmelserna i firmalagen (1974:156). Som framgår av författningskommentaren är paragrafen emellertid avsedd att motsvara artikel 48 i UCITS-direktivet. Denna artikel ger enligt den svenska språkversionen ett fondföretag rätten att inom hela gemenskapen använda den ”företagsbeteckning (t.ex. investeringsbolag eller värdepappersfond)” som det använder i den stat där det hör hemma. Därmed avses inte ett företags individuella firma utan närmast beteckningen på den typ av verksamhet som fondföretaget bedriver. (I den engelska språkversionen används före exemplifieringen orden ”generic name”, i den franska ”dénomination générique” och i den tyska ”allgemeine Bezeichnungen”). För att detta skall framgå av lagen kan bestämmelsen exempelvis utformas på följande sätt:

”Ett fondföretag får här i landet använda samma beteckning för sin verksamhet som företaget använder i sitt hemland.”

Lagrådet vill tillägga att rätten för ett fondföretag att använda samma beteckning för verksamheten som i sitt hemland kan medföra att det uppstår risker för missuppfattningar om vilken verksamhet som ett fondföretag bedriver. I direktivet ges därför den stat i vilken verksamheten bedrivs en möjlighet att när risk för förväxling föreligger föreskriva att beteckningen skall åtföljas av ett förklarande tillägg. Något skäl för att Sverige inte skall utnyttja denna av konsumenthänsyn dikterade möjlighet lämnas inte i remissen.

2 kap.

6 §

I paragrafen anges att ansökan om tillstånd inte får göras innan bolaget har registrerats. Lagrådet förordar att det tillfogas en andra mening av innehåll att det i tillståndsärendet skall inges en verksamhetsplan som visar att den planerade verksamheten uppfyller de krav som ställs i lagen. Ett omnämmande av verksamhetsplanen i detta sammanhang har betydelse på så sätt att hänvisningen till verksamhetsplanen i 10 § annars blir otydlig.

7 §

I första stycket anges i en andra mening att skälen för ett avslagsbeslut skall framgå av underrättelsen om beslutet. Vad som sägs i denna mening följer emellertid redan av allmänna principer (se 20 § förvaltningslagen /1986:223/), varför meningen lämpligen kan utgå.

13-16 §§

Enligt 12 § skall ett fondbolag som vill inrätta en filial i ett annat EES-land underrätta Finansinspektionen som i sin tur i normalfallet skall lämna över underrättelsen till behörig myndighet i det andra landet. I 13 § anges därefter när verksamheten i det andra landet får påbörjas. Detta är emellertid en sak för det andra landet och inte något som det finns anledning att reglera i svensk lag.

Lagrådet föreslår att 13 § slopas. Av anförda skäl finns det inte heller anledning att i 14 och 15 §§ ha bestämmelser om att fondbolaget skall underrätta behörig myndighet i det andra landet.

Om fondbolaget bjuder ut andelar i en värdepappersfond i ett annat EES-land torde detta i sig kunna ses som en sådan verksamhet som avses i 15 §. För att några missförstånd inte skall uppstå om räckvidden av underrättelseskyldigheten finns därför anledning att i 15 § arbeta in den

bestämmelse som i förslaget finns i 16 §. Vissa delar av den föreslagna 15 § synes vidare vara överflödiga och bör därför kunna utgå.

I de fall som avses i 16 § förutsätts fondbolaget lämna handlingar och upplysningar till värdlandets myndigheter (jfr artikel 46 i UCITS-direktivet). Någon särskild skyldighet för Finansinspektionen att rapportera till behörig myndighet (jfr 15 § andra stycket) torde därför inte behövas i dessa fall.

Med utgångspunkt i vad nu sagts bör 14 och 15 §§ (eventuellt omnumrerade) kunna formuleras på följande sätt:

”14 §

Om något av de förhållanden som angetts i fondbolagets underrättelse till Finansinspektionen enligt 12 § skall ändras efter det att filialen inrättats, skall fondbolaget underrätta inspektionen minst en månad innan ändringen avses att genomföras.

Om – – – ändringen.

15 §

Ett fondbolag som avser att driva verksamhet i ett annat land inom EES, genom att erbjuda och tillhandahålla tjänster utan att inrätta filial där, skall skriftligen underrätta Finansinspektionen. Detsamma gäller om bolaget avser att ändra en sådan verksamhet.

Om verksamheten inte enbart avser att andelar i en värdepappersfond bjuds ut, skall till underrättelsen fogas en plan för verksamheten med uppgifter om vilka tjänster som skall erbjudas. Finansinspektionen skall inom en månad från det att underrättelsen togs emot lämna över den och verksamhetsplanen till behörig myndighet i det land där verksamheten skall drivas. Inspektionen skall samtidigt lämna uppgift om det investerarskydd som gäller för fondbolagets kunder.”

22 §

I första stycket finns bestämmelser om fondbolags och förvaringsinstitutets skadeståndsskyldighet när en fondandelsägare tillfogats skada. Paragrafen motsvarar bl.a. artikel 9 i UCITS-direktivet som handlar om förvaringsinstitutets skadeståndsansvar. I motsats till den föreslagna paragrafen reglerar den artikeln förvaringsinstitutets ansvar även i förhållande till fondbolag. En motsvarande reglering bör enligt Lagrådets uppfattning tas in också i den svenska lagen. I enlighet härmed kan första stycket andra meningen få följande lydelse:

”Om en fondandelsägare eller ett fondbolag tillfogats skada genom att förvaringsinstitutet överträtt denna lag eller fondbestämmelserna, skall institutet ersätta skadan.”

Den förlust för andelsägarna som kan uppstå till följd av ett förvaringsinstituts försummelser torde regelmässigt bestå i att fonden och därmed också andelsrätterna minskat i värde. Detta torde vara bakgrunden till den särskilda regleringen i artikel 9 i UCITS-direktivet om hur andelsägare skall kunna göra sin rätt gällande. Artikeln lämnar utrymme för olika utformning av de nationella skadestandsreglerna. Enligt artikeln skall emellertid andelsägarna, beroende på hur rättsförhållandet mellan förvaringsinstitut, förvaltningsbolag (i direktivets mening) och andelsägare är utformat, kunna åberopa förvaringsinstitutets ansvar direkt eller indirekt genom förvaltningsbolaget. Med det senare torde avses en möjlighet för fondbolag att föra talan mot ett förvaringsinstitut för fondandelsägarnas räkning om institutet skadat fonden. Med tanke på det antal andelsägare som en fond kan ha torde möjligheterna att föra en sådan talan vara av väsentlig betydelse för att kunna göra ansvaret gällande i praktiken (jfr 4 kap. 1 § i det remitterade förslaget). Något underlag för att nu föreslå någon sådan talerätt föreligger inte. Lagrådet anser emellertid att frågan förtjänar att övervägas närmare i lämpligt sammanhang.

4 kap.

1 §

Bestämmelsen i 1 kap. 1 § tredje stycket om tillämpligheten av lagen (1904:48 s. 1) om samäganderätt bör tas in som ett sista stycke i den här aktuella paragrafen (jfr vad Lagrådet anfört under 1 kap. 1 §).

9 §

Paragrafen innehåller regler för godkännande av fondbestämmelser och ändringar i sådana bestämmelser, varvid detaljerade krav uppställs endast i fråga om ändringar. Enligt Lagrådets mening finns det skäl för att samma regler i princip skall gälla för de ursprungliga fondbestämmelserna och för senare ändringar i dem.

En bestämmelse i tredje stycket om att Finansinspektionen skall ange hur en underrättelse till fondandelsägarna i visst fall skall ske gäller en detalj som inte behöver regleras i lagen.

Lagrådet föreslår att paragrafen får följande lydelse:

”Fondbestämmelserna och ändringar i dem skall godkännas av Finansinspektionen. Godkännande skall vägras, om bestämmelserna eller ändringarna är oskäligen för fondandelsägarna.

Vid godkännande av ändringar i fondbestämmelser får Finansinspektionen föreskriva att andelsägarna skall underrättas om änd-

ringarna och bestämma att dessa inte skall tillämpas förrän en viss tid, dock högst tre månader, förflutit efter beslutet om godkännande.” Bilaga 6

16 §

Lagrådet förordar att en bestämmelse som i remissen finns i 6 kap. 4 § överförs till nu förevarande paragraf och att den där tillfogas som ett sista stycke av följande lydelse:

”Om fonden är en specialfond, skall detta framgå av informationsbroschyren, faktabladet och allt övrigt reklammaterial avseende fonden.”

5 kap.

1 §

Lagrådet ser det som mest naturligt att i denna paragraf behandla alla typer av tillgångar som kan ingå i en investeringsfond. Det kan alltså också vara fråga om t.ex. likvida tillgångar (jfr artikel 19.4 i UCITS-direktivet) eller derivatinstrument som används i syfte att effektivisera fondförvaltningen (jfr 26 §).

Mot bakgrund av vad nu sagts bör paragrafen, efter första stycket, kunna utformas enligt följande:

”Medel i en värdepappersfond får, med de begränsningar som följer av detta kapitel, placeras i fondpapper, penningmarknadsinstrument, derivatinstrument och fondandelar samt på konto i kreditinstitut. I fondens tillgångar får också ingå kontanter och andra likvida medel som behövs för förvaltningen av fonden.

Ett fondbolag får använda sig av derivatinstrument i syfte att effektivisera förvaltningen av tillgångarna i en värdepappersfond. Fondbolaget skall därvid tillämpa de bestämmelser i detta kapitel som gäller för derivatinstrument.”

4 §

I punkt 1 uppräknas ett antal offentlighetsrättsliga och internationella organ i vilkas finansiella instrument en värdepappersfonds medel får placeras. Bestämmelsen synes emellertid till sitt innehåll inte helt överensstämma med den bakomliggande bestämmelsen i direktivet (se regleringen om delstater) och bör därför ses över. När det gäller terminologin kan vidare anmärkas att finansiella instrument ges ut av ”stater” snarare än av ”länder” och att ”offentlig internationell organisation” knappast är en helt adekvat benämning för vad som normalt betecknas som en ”mellanstatlig organisation”.

6 §

I paragrafen finns begränsningsregler som gäller för placering i fondpapper och penningmarknadsinstrument som kommer från samma emittent eller från emittenter inom en koncern. Förslaget anknyter nära till gällande lydelse av 19 § lagen om värdepappersfonder. Detta hindrar inte att lagtexten är svårtillgänglig och att det exempelvis är svårt att förstå att med uttrycket ”sådana tillgångar” i punkt 2 avses fondpapper och penningmarknadsinstrument vilkas värde är lägre än 10 procent av fondens värde men högre än 5 procent. Paragrafens innebörd torde framgå tydligare med exempelvis följande formulering:

”I en värdepappersfond får, om inte annat följer av andra stycket, fondpapper och penningmarknadsinstrument från en och samma emittent inte uppgå till mer än 5 procent av fondens värde.

Fondpapper och penningmarknadsinstrument från en och samma emittent får uppgå till

1. högst 35 procent av fondens värde om de är utgivna eller garanterade av en stat eller av en kommun eller en statlig eller kommunal myndighet i ett land inom EES eller av en mellanstatlig organisation i vilken en eller flera stater inom EES är medlemmar,
2. högst 25 procent av fondens värde om de består av obligationer utgivna av ett kreditinstitut som har sitt säte i ett land inom EES och som enligt författning är underkastat särskild offentlig tillsyn avsedd att skydda innehavare av institutets obligationer, under förutsättning att det sammanlagda värdet av fondens innehav av sådana obligationer är högst 80 procent av fondens värde, och
3. högst 10 procent av fondens värde i andra fall än som sägs under 1 eller 2, under förutsättning att det sammanlagda värdet av sådana tillgångar som har högre värde än som sägs i första stycket är högst 40 procent av fondens värde.

I en värdepappersfond får det inte ingå fondpapper och penningmarknadsinstrument som getts ut av emittenter i en och samma koncern till sammanlagt mer än 20 procent av fondens värde.”

10 §

I andra stycket anges först att ett konto får ha en bindningstid om högst tolv månader och därefter att medlen på kontot oavsett bindningstid måste vara tillgängliga för fonden med omedelbar verkan efter uppsägning. Det är svårt att förstå hur dessa båda element kan förenas med varandra. Med ledning av de förklaringar som lämnats i remissen kan Lagrådet tänka sig en formulering av följande slag:

”Kontot får ha en bindningstid om högst tolv månader. Oavsett bindningstiden måste emellertid villkoren för kontot vara sådana att det finns

möjlighet att genom uppsägning göra medlen omedelbart tillgängliga för fonden.” Bilaga 6

12 §

Enligt lagtexten – liksom i den svenska versionen av UCITS-direktivet men däremot inte i t.ex. den engelska – kan den underliggande tillgången bestå av t.ex. en räntesats. En procentsats kan omöjligen vara en tillgång. Med en justering i detta och vissa andra hänseenden kan paragrafen formuleras på förslagsvis följande sätt:

”Medel i en värdepappersfond får placeras i derivatinstrument, om dessa omsätts på en reglerad marknad enligt 3 § och

1. underliggande tillgångar utgörs av fondpapper, penningmarknadsinstrument eller utländska valutor, antingen direkt eller till följd av att derivatinstrumenten hänför sig till finansiella index, räntesatser eller valutakurser, samt
2. sådana underliggande tillgångar enligt fondbestämmelserna får ingå i fonden.

Medel får också placeras i derivatinstrument enligt första stycket som handlas direkt mellan parterna, om

1. motparten omfattas av tillsyn och tillhör de kategorier av företag som godkänts som motparter av Finansinspektionen, och
2. derivatinstrumenten är föremål för en daglig, tillförlitlig och kontrollerbar värdering och de vid varje tidpunkt på fondbolagets begäran kan säljas, lösas in eller avslutas genom en utjämnande transaktion till ett rimligt värde.”

13 §

Med vissa preciseringar i framför allt första stycket kan paragrafen ges följande lydelse:

”De gränser som anges i 6 § tillämpas, med de ytterligare begränsningar som kan följa av 21 och 22 §§, på motsvarande sätt i fråga om exponeringar mot emittent som gett ut de fondpapper eller penningmarknadsinstrument som utgör underliggande tillgång i derivatinstrument. Vad nu sagts gäller inte i fråga om indexbaserade derivatinstrument som ingår i en indexfond enligt 7 §.

En värdepappersfonds sammanlagda exponeringar som hänför sig till derivatinstrument får inte överskrida fondens värde.

Exponeringarna skall beräknas med hänsyn till värdet av underliggande tillgångar, motpartsrisken, kommande marknadsrörelser, derivatinstrumentens återstående löptid och den tid som finns tillgänglig för att lösa in instrumenten.

Om ett fondpapper eller ett penningmarknadsinstrument innefattar ett derivatinstrument, skall även detta beaktas vid beräkning av exponeringar enligt första och andra styckena.”

14 §

I konsekvens med vad som föreslagits i fråga om 11 och 13 §§ kan paragrafen inledas på följande sätt:

”I en värdepappersfond får, med de ytterligare begränsningar som kan följa av 21 och 22 §§, exponeringen mot – – –”.

18 §

I paragrafens första stycke ställs krav på att informationsbroschyrer och faktablad, i fall då medlen i en värdepappersfond till en betydande del placeras i fondandelar, skall innehålla uppgift om de högsta avgifter som kan tas ut både av det placerande fondbolaget och för de fonder i vilka medlen avses att placeras. Vidare skall i årsberättelsen anges en högsta procentsats för de avgifter som tas ut av det placerande fondbolaget och för de avgifter som tas ut i de fonder i vilka medlen placeras.

Lagrådet finner att de föreslagna bestämmelserna är mycket svårlästa, bl.a. eftersom det talas om ”den högsta avgift” och ”en högsta procentsats” när vad som avses är minst två högsta avgifter och högsta procentsatser. Om någon ändring av det sakliga innehållet inte skall ske, kan bestämmelserna göras tydligare genom att utformas på följande sätt:

”Om en betydande del av medlen i en värdepappersfond placeras i fondandelar enligt 15 §, skall informationsbroschyren och faktabladet rörande värdepappersfonden samt årsberättelsen för fonden innehålla uppgifter både om den högsta avgift som får tas ut för förvaltningen av fonden och om den högsta avgift som får tas ut för förvaltningen av de fonder eller fondföretag i vars fondandelar medlen placeras.”

19 och 20 §§

Bestämmelserna har tagits in under rubriken Generella begränsningar trots att de egentligen gäller särskilda slag av tillgångar. Det finns enligt Lagrådets mening anledning att överväga om bestämmelserna i stället bör tas in under rubrikerna Fondpapper och penningmarknadsinstrument respektive Fondandelar.

26 §

Paragrafen bör, som framgått av vad Lagrådet anfört i anslutning till 1 §, kunna utgå.

6 kap.

Kapitlet innehåller bestämmelser om förvaltning av specialfonder. De föreslagna paragraferna är rubricerade ”Inlösen och förvärv av fondandelar” (1 §), ”Spridning och hantering av risker” (2 §), ”Placeringsbestämmelser” (3 §), ”Särskild information” (4 §) och ”Risknivå” (5 §).

Bestämmelsen i 2 § första stycket om att det skall tas ”hänsyn till principen om riskspridning” är otydlig, och Lagrådet finner det naturligare att det läggs på Finansinspektionen att i det förfarande som berörs i 1 § pröva om riskspridningen är tillräcklig för att fondbestämmelserna skall godkännas.

Vad som sägs i 2 § andra stycket om att bestämmelserna i 5 kap. 2 § skall tillämpas är överflödigt, eftersom det omfattas av 3 § första stycket, enligt vilket hela 5 kap. skall gälla, om inte Finansinspektionen medgett ett undantag.

Bestämmelsen i 4 § om att det av all information om en specialfond skall framgå att det rör sig om en specialfond synes vara alltför vidsträckt. Bestämmelsen bör kunna begränsas till att avse informationsbroschyrer, faktablad och annat reklammaterial och har då sin naturliga plats i 4 kap. 16 § (se vad Lagrådet föreslagit i fråga om denna paragraf).

Lagrådet föreslår följande utformning av 6 kap.:

”Inlösen och förvärv av fondandelar

1 § Finansinspektionen skall vid godkännande av fondbestämmelserna för en specialfond pröva om fonden har en lämplig fördelning av placeringar med hänsyn till de krav som bör uppställas på riskspridning. Bestämmelserna får, under förutsättning av inspektionens godkännande, innehålla begränsningar av möjligheten att förvärva fondandelar, men fonden måste vara öppen för inlösen av andelar minst en gång om året.

Placeringsbestämmelser

2 § För förvaltningen av medel i en specialfond gäller bestämmelserna i 5 kap. om inte Finansinspektionen har tillåtit ett undantag. Derivatinstrument får dock ha andra underliggande tillgångar än dem som anges i 5 kap. 12 §, om instrumenten är föremål för handel på någon finansiell marknad och inte medför skyldighet att leverera eller ta emot den underliggande tillgången.

Riskenivå

3 § Ett fondbolag skall för varje specialfond beräkna och till Finansinspektionen redovisa fondens risknivå.”

Det kan i anslutning härtill anmärkas att hänvisningar till föreslagna 6 kap. 5 § förekommer i 4 kap. 8 § och 11 kap. 1 § samt att dessa hänvisningar kan behöva ändras beroende på vilken omdisposition som görs i 6 kap.

12 kap.

2 §

F.d. justitierådet Hans Danelius och justitierådet Dag Victor:

I paragrafen finns bestämmelser om möjlighet till s.k. dröjsmålstalan. Bestämmelserna är utformade enligt det mönster som tidigare använts på det finansiella området. Detta innebär att sökanden i de fall då en myndighet inte fattar beslut inom föreskriven tid har möjlighet att väcka talan med begäran att kammarrätten skall förklara att ärendet onödigt uppehålls. Om beslut efter en sådan förklaring inte meddelas inom viss tid skall det anses som att ansökan har avslagits. Vid denna senare tidpunkt kan sökanden överklaga och erhålla en prövning i sak.

Förslaget i första stycket grundas på bl.a. artikel 51.2 i UCITS-direktivet. Enligt den artikeln är medlemsstaterna skyldiga att se till att beslut som avser frågor som regleras i direktivet kan prövas av domstol. Rätt till domstolsprövning skall också finnas om beslut inte fattats inom sex månader från det att ett fondföretag lämnat in en auktorisationsansökan som innehåller all den information som krävs enligt gällande föreskrifter. Det nu framlagda förslaget bygger på att den senare rätten till domstolsprövning inte skulle avse sakprövning. Enligt Lagrådets uppfattning är det emellertid svårt att uppfatta direktivtexten på annat sätt än att rätten till domstolsprövning även i detta fall avser själva sakfrågan. Några övertygande skäl för att texten trots detta skall uppfattas på annat sätt har inte framförts i remissen eller i samband med föredragningen. Att Sverige tidigare använt samma modell som nu förändrar inte den bedömningen. Enligt Lagrådet talar övervägande skäl för att det bör finnas rätt till sakprövning i domstol i de fall då Finansinspektionen inte meddelat beslut inom sex månader från det att inspektionen fått in en ansökan som innehåller den information som krävs enligt gällande föreskrifter.

Den konstruktion som valts innebär att den materiella domstolsprövningen försenas, eftersom domstol i ett särskilt förfarande först skall pröva den formella frågan om ärendet onödigt uppehålls. Genom en sådan fördröjning av den materiella domstolsprövningen kan också konflikt uppkomma med artikel 13 i Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna, som enligt Europadomstolens senare praxis (fallet Kudla mot Polen, dom den 26 oktober 2000) kräver att det skall finnas ett effektivt rättsmedel mot oskäligen förseningar av dom-

stolsprövning. Ett rättsmedel kan inte anses effektivt om det inte kan leda till rättelse inom rimlig tid.

Andra stycket grundas på artikel 6a.3 i UCITS-direktivet. I huvudsak samma synpunkter som framförts ovan angående första stycket gör sig gällande även i detta fall.

Regeringsrådet Gustaf Sandström:

Den i remissen valda lösningen följer den i Sverige sedan tidigare använda tekniken, dvs. en fortsatt passiv beslutsmyndighet fingeras efter en viss tid ha fattat ett överklagbart avslagsbeslut som ger det berörda företaget en möjlighet att få sin sak prövad i domstol. Det i artikel 51.2 ställda kravet att det skall finnas en ”möjlighet till domstolsprövning” lär därmed vara uppfyllt. Den bedömningen påverkas inte av att direktivet, i motsats till en del andra direktiv (jfr artikel 8 i rådets direktiv 89/48/EEG och artikel 12.2 rådets direktiv 92/51/EEG), inte särskilt anger att prövningen skall ske enligt landets lagar e.d. Det torde således inte gå att direkt ur direktivet härleda ett krav att domstolen skall ta över ärendet omedelbart efter den initiala tidsfristens utgång och att domstolen som första beslutsinstans skall göra den fullständiga materiella prövningen.

Den variant av dröjsmålstalan som tillämpas i Sverige syftar till att den första, ofta mycket omfattande, prövningen skall göras av den på området kompetenta myndigheten (jfr bl.a. SOU 1994:117 s. 203). Har myndigheten först prövat saken underlättas en eventuell domstolsprövning högst väsentligt. Vid en sådan prövning får myndigheten också ställning som motpart. Den i Sverige tillämpade ordningen ter sig i de angivna hänseendena rationell.

Lagrådet har den 3 maj 2003 yttrat sig över en motsvarande dröjsmålstalan i 17 kap. 2 § i förslaget till lag om bank- och finansieringsrörelse. Som framgår av yttrandet finns ett antal procedurfrågor förknippade med dröjsmålstalan; bl.a. är det inte givet att kammarrätten bör avge förklaring när sedvanlig överprövning sker hos länsrätt. Vid framtida överväganden rörande dessa frågor bör enligt min mening också övervägas om den i Sverige tillämpade ordningen fullt ut kan anses motsvara de krav som Europadomstolen ställer vid tillämpning av artikel 13 i Europakonventionen.

Övriga lagförslag

I fråga om 1 kap. 1 § förslaget till lag om ändring i lagen om handel med finansiella instrument, 1 § förslaget till lag om ändring i insiderstrafflagen och 1 § förslaget till lag om ändring i lagen om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument anser Lagrådet att ordet fondandel för tydlighetens skull bör ersättas med förslagsvis ”andel i investeringsfond eller fondföretag”.

Enligt den föreslagna lagen om införande av lagen om investeringsfonder skall i princip bestämmelserna i lagen (1990:1114) om värdepappersfonder tillämpas fram till den 13 februari 2007 i de fall då fonden bildats före den 1 januari 2004. Den tänkta övergångsordningen ställer krav på att övriga lagförslag i remissen kompletteras med övergångsbestämmelser som beaktar det förhållandet att det, vid sidan av investeringsfonder, under några år kommer att finnas värdepappersfonder enligt äldre lagstiftning.

Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 4 september

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Winberg, Ulvskog, Lindh, Sahlin, Pagrotsky, Östros, Engqvist, Lövdén, Ringholm, Bodström, Karlsson J. O., Sommestad, Karlsson H., Lund, Andnor, Nuder, Johansson, Hallengren, Björklund

Föredragande: statsrådet Lund

Regeringen beslutar proposition En ny lag om investeringsfonder

Rättsdatablad

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Lag om investeringsfonder	11 kap. 1 §	31985L0611, 32001L0107, 32001L0108
Lag om införande av lagen om investeringsfonder	2 §	
Lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713)	2 kap. 3 b §, 7 kap. 10 c §	
Lag om ändring i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument	2 kap. 1 §	
Lag om ändring i lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet	5 kap. 5 §	
Lag om ändring i lagen (1999:158) om investerarskydd	29 §	32001L0107
Lag om ändring i lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder)	5 kap. 7 §	